Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA“
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.

Prenumerata ant metų:
Amerikoj̃e $2.00
I Užmarį $3.00

"Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.

Užsirasżant "Lietuvą" reikia draugia ir prenumeratą priżiusti. Prisiusdami pinigus adresuokit̃e teip:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and [illegible] guages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed.

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 25 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 21 Berželio (June) 1901 m. Metas IX

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Priversti Amerikos, kubiecziai priėmė jos reikalavimus teip, kaip buvo pastatyti, be jokių permainų. Reikalavimus tuos priėmė vienok vien partijų delegatai; kaip ant to žiuri visi kubiecziai, tas tik vėliaus pasirodys. Jeigu amerikonai isz tikro nesikisz į Kubos reikalus, jeigu ne rems vien reikalų savo kapitalistų ir ne geriausios vertės politikierių, gali užgimti tvarka ir neužsitikėjimas, pasėtas terp kubiecziu, gal ir isznyks; bet jeigu Amerikos randas jieszkos vien priekabių ant įsikiszimo ir uždėjimo savo jungo, kuris nelengvesnis už jungą europiecziu, kubiecziai be pasiprieszinimo ne pasiduos. Turės užgimti toks jau pasikėlimas priesz Ameriką, koks traukėsi per eiles metų priesz Iszpanijos valdymo budą.

Amerikonai kaipo kalionizatoriai ne pasirodo sumanesniais už europieczius, o doriszkai jie gal stovi dar žemiaus, ypacz ne gali užsipelnyti ant meilės kolionijų gyventojų amerikoniszki politikierlai. Tas aiszkiai pasirodė ant Havai salų, kur Amerikos prezidento paskirtas gubernatorius Dole ne paiso visai ant legislaturos užgirtų tiesų, elgiasi su legislatura teipjau kaip ir maskoliszkas caras su savo pavaldiniais. Gyventojai salų atsiuntė į Washingtoną reikalavimą praszalinimo nuo urėdo gubernatoriaus Doles. Ir augszcziausias sudžia užsipelnė ant ne malonės vietinių gyventojų. Amerikoniszki politikieriai, papratę už ne žmonis laikyti Amerikos parvnotus gaivalus ir naujose kolionijose su gyventojais elgiasi teip jau kaip su negrais arba indijonais. Tokiais darbais vienok ne galima užsipelnyti prilankumo ir užsitikėjimo kolionizuojamų krasztų.

Specijališka komisija užsiima dabar surėdymu sudų ant Filipinų. Susirinkimuose komisijos dalyvauja ir tuli Amerikos advokatai. Kadangi ant Filipinų angliszkai mokanczių beveik nėra, tai rando komisoriai pripažino iszpaniszką kalbą kaipo sudų kalbą. Priesz tai tuojaus pakėlė protestą Amerikos advokatai, kadangi mat jiems reiktų mokėti iszpaniszkai. Pasirodo mat, kad daugumas amerikonų teipjau neužkenczia, svetimų kalbų kaip ir caro urėdninkai, jeigu dar ne labiaus. Nė Maskolijoj užimtiems krasztams ne isz syk primeta maskoliszką kalbą.

Susimuszimai terp filipinieczių ir amerikonų dar vis atsitinka, nors, žinoma, susimuszimai tie menki. Dabar amerikonai pradėjo tarybas su filipinieczių vadovu Cailles, kurį nori prikalbėti, kad jis pasiduotų. Isz syk Cailles užmanymą atmetė, bet dabar laikraszcziai garsina, buk jis sutinka pasitraukti isz dabar užimtų krasztų ir atiduoti juos amerikonams. Pats dar nesutinka pasiduoti, bet amerikonai tikisi jį prikalbėti. Cailles turi 500 su naujausiais ginklais kareivių.

Nuo Filipinų salų pasitraukia dabartinis amerikoniszkos kariaunos virszininkas jenerolas McArthur. Jis grįžta į savo tėvynę.

Chinai.

Svetimos vieszpatystės dar vis ne gali nutarti, kokio atlyginimo pareikalauti nuo Chinų. Amerikos reprezentantas Rockhill praneszė, jog Maskolija, Vokietija, Prancuzija ir Japonija ne pritaria užmanymui Amerikos, idant nuo Chinų pareikalauti atlyginimo 450000000 taelių. Minėtos vieszpatystės už pamatą taryboms priima, idant kiekviena vieszpatystė skyrium paduotų kasztus ir tai iki liepos mėnesio. Jeigu iki tam laikui ne galima bus galutinai susitaikyti ir visų kariaunų ne bus galima sugrąžinti namon, tai Chinų randas turės užmokėti dar kasztus užlaikymo svetimų kariaunų po liepos mėnesiui. Tokios iszlygos užmanytos todėl, kad pats Chinų randas neužvilktų tyczia tarybų ir suprastų, kad juo ilgiaus bus svetimos kariaunos, juo daugiaus atseis užmokėti karės kasztų.

Chinų randas daleido misijonieriams grįžti į isznaikytas misijas. Misijonieriai laukia vien atsakymo nuo Li Hung Czango, ar tose vietose, kur buvo misijos, yra jau tvarka, ar sugrįžę į senas vietas misijonieriai ne reikalauja bijotiesi užpuolimo fanatiszkų chinieczių minių.

Dabar iszeina į aiksztę, jog Anglija turėjo plianą pasinaudoti isz maisztų Chinuose ant iszplatinimo savo valdybų, bet tas jai ne pasisekė, kadangi kiti krasztai per greit permatė anglijonų mierius. Anglija stengėsi sutraukti visas savo pajiegas į vaisingiausią Chinų dalį, į upės Yangtsekiango klonį ir isz jos nepasitraukti, pasilaikyti visą tą krasztą ant tokių jau iszlygų, ant kokių laiko dabar Egiptą (krasztas tas neva priguli Turkijai, bet jį valdo anglijonai, kadangi dabar nieks nė nori jų isz czia krapsztyti laukan.) Kad Anglija ne galėtų iszpildyti savo mierių, atsiuntė į tuos krasztus, į portą Shanghai, kariaunos dalis ir kitos vieszpatystės. Anglija stengėsi priversti Vokietiją stoti savo pusėj, bet tas anglijonams ne pasisekė: vokiecziai ne tik ne pareikalavo pasitraukimo kitų kariaunų, bet dar pats, ant sumažinimo Anglijos godumo, atsiuntė savo kariauną. Už tai dabar ir užsipuola teip smarkiai Anglijos laikraszcziai ant Vokietijos, todėl tai visaip stengiasi ją supjudyti su kitoms vieszpatystėms, bet ir tas ne pasiseka, net su Prancuzija Vokietijai pasisekė užmegsti anksztesnį draugiszką ryszį.

Apart karės pietinėj Afrikoj, rodosi, Anglijai atseis kariauti ir kitur. Ant Somali pussalio priesz Ang-liją pasikėlė jų pramintas "Pasiutęs Mulla", vienas isz galingiausių valdonų. Jis surinko jau 100000 gerai apginkluotų kareivių ir rengiasi į karę. Jeigu jam keliuose musziuose pasisektų sumuszti anglijonus, galėtų ir Indijos pasikelti. Gyventojai czia labai nekenczia anglijonų, jie pasikeltų, jeigu tik turėtų gerą vadovą.

Pietinė Afrika.

Anglija ne žino jau nė kur jeszkoti pinigų ant uždengimo kasztų karės su buburais ir savo jieszkojime valdininkai už nieką laiko terptautiszkas tiesas, kurių įvikdymas ne mažai civilizuotoms tautoms kraujo kasztavo. Ne tik angliszki jenerolai nesilaiko civilizuotų tautų karės vedimo budo, ima į nelaisvę moteris ir vaikus, taigi ne imanczius dalyvumo karėj, naikina žmonių turtus, bet užgauna ir svetimų pavaldinių reikalus ir tokiu budu gali priversti kitas tautas įsikiszti į tarpą kariaujanczių pusių, kas ne gali iszeiti Anglijai ant naudos. Jeigu ką Dievas už piktus darbus nori nubausti, tam protą atima. Tas dabar pasirodo ant Anglijos, kuri laužyme terptautiszkų tiesų teip toli nužengė, kad vieszpatystės, kurių pavaldinių reikalai likosi užgriebti, turės priesz laužymą tiesų atsiliepti.

Angliszka karės komisija užmanė ant vedimo karės pietinėj Afrikoj uždėti specijaliszką mokestį 250 milijonų doliarų ant Transvaaliaus aukso kastynių, kurių buk reikaluose Anglija karę pradėjo. Reikalauja teiposgi konfiskavimo Transvaaliaus geležinkelių, kadangi, girdi, jie tarnavo reikalams prieszingos Anglijai pusės. Tuom tarpu atkcijonieriais aukso kastynių ir geležinkelių yra ne vien anglijonai, bet teiposgi prancuzai ir vokiecziai. Tie gi ne reikalavo, idant Anglija karę pradėtų. Nė Transvaalius, nė Oranijos republika iki sziol oficijaliszkai ne priskirtos prie Anglijos valdybų ir karė dar ne pabaigta, o svetimam kraszte nė karės laike prieszas ne turi tiesos krauti mokesczių arba konfiskuoti privatiszką savastį, ypacz gi ne turi tiesos kokiu nors budų skriausti neutraliszkų krasztų savasties savininkus. Vokiszki ir prancuziszki net rando laikraszcziai smarkiai protestuoja priesz tokį anglijonų užsimanymą ir atvirai sako, kad ne praleis tokio laužymo terptautiszkų tiesų. Isz susierzinimo Anglijos su kitoms galingesnėms vieszpatystėms gali džiaugtiesi burai; jeigu Anglijos randas ne paisys ant protestų kitų vieszpatysczių, tuom privers tas vieszpatystes kitaip žiūrėti ir ant visos karės pietinėj Afrikoj.

Ant karės lauko anglijonams teiposgi nesiseka. Apsiausti burų jiems ne pasisekė, net Kitchenerui reikia atszaukti kaip kada jo paties pasigyrimus apie neva didelius pergalėjimus burų. 12 gi dieną berželio, kaip praneszė lordas Kitchener, pasiekė anglijonus aplinkinėse Middleburg gana didelis ne pasisekimas. Po Steenkolspruit 250 australiszkų strielczių likosi netikėtai apsiaustų didesnių burų pajiegų. Muszyje 2 oficierai ir 16 kareivių likosi užmusztų, o 4 oficierai ir 38 kareiviai paszauti; tik 2 oficieram ir 50 kareivių pasisekė isztrukti, kiti gi pateko į burų nelaisvę, bet tuos, paženklinę, burai paleido; jiems pateko ir 2 anglijonų kanuolės, daug szuvių ir karabinų. Angliszkose valdybose teiposgi burams pasisekė paimti 50 anglijonų.

Burų vadovo Bothos pati atkako jau į Holandiją. Burai stengiasi užbaigimą karės pavesti ant nusprendimo sutverto Haagoj terptautiszko santaikos sudo, kas anglijonams labai ne patinka.

Laikraszcziai vėl pranesza apie pradėtas tarybas su burais ant užbaigimo karės. Tarpininkauja buk tarybose Holandijos konsulius, kuriam angliszkos valdžios daleido naudotiesi be jokio užmokesnio isz savo telegrafo ant susineszimo su gyvenanczių dabar Holandijoj Transvaaliaus prezidentu Kruegeriu. Ar tarybos iszduos kokius vaisius, ne galima įspėti, kadangi ne žinia, kokias iszlygas pasiulys anglijonai. Matyt vien, kad anglijonai labai geidžia užbaigimo karės ir kad burų padėjimas nėra teip be vilties, kad jie ant jeib pasiulytų iszlygų turėtų sutikti.

Maskolija.

Maskolija sziuom tarpu jieszko geriausių kelių įvedimo maskoliszkos kalbos Finlandijos urėduose. Maskoliszką kalbą į visus urėdus įveda nuo 1903 m.

Parubežinės valdžios daro visokius apsunkinimus vokiecziams. Iždo ministeris uždraudė be specijaliszko daleidimo pardavinėti vokiszkus procentinius bondus ant berzių Maskolijoj. Kaip sako, per tokius ir kitokius apsunkinimus ministeris tikisi priversti Vokietiją parodyti didesnį nuolankumą prie užgyrimo naujo prekystos traktato, apie kurį pradėjo dabar tarybas su Vokietija.

Londono laikrasztis "Standard" pranesza, buk terp Serbijos ir Maskolijos padaryta nauja sutartis, pagal kurią Serbija, jeigu dabartinis karalius numirtų be sosto įpedinio, iszrinktų karaliumi Montenegro kunigaikształį, vienaitinį tikrą Maskolijos draugą, kuris apsigarsintų karalium ir Serbija susijuntų su Montenegro. Jeigu isz tikro tokia sutartis padaryta, tai jau be abejonės Maskolija, kad ir su pagelba nuodų, pasirupįs, kad Serbija ne turėtų sosto įpedinio.

Prancuzija.

Prancuzija iszderėjo nuo Morokko (sziaurinėj Afrikoj) sultano daleidimą padirbti geležinkelio liniją isz prigulinczio Prancuzijai Orano į Tangerą. Tokiu budu visa rytinė Morokko dalis atsiras kaipi po valdžia prancuzų. Žinoma, sultonas be noro ant to sutiko, bet ne turėdamas niekur užtarėjų, turėjo sutikti ant reikalavimų galingo kaimyno. Rods Morokko iszsiuntė pasiuntinius į Angliją su praszymu pagelbos, bet turbut nieko ne pelnys, viskas pasibaigs ant iszkilmingo priėmimo pasiuntinių ir tuszczių garbinimų sultano ir be vertės pažadėjimų. Įsipainiojusi į karę Afrikoj, kol jos ne pabaigs sziokiu ar tokiu budu, Anglija ne gali pyktiesi su kokia nors galingesne vieszpatyste, ypacz gi pavojinga butų pyktiesi su Prancuzija, kadangi be abejonės karėj Prancuzija turėtų pagelbą Maskolijos, o tojė lengviausiai gali Angliją pasiekti Indijose. Kitos vieszpatystės už Morokko ne užtars, o kaip antai Vokietija, labiausiai geidžia platinamosi Prancuzijos kitose svieto dalyse, kadangi tąsyk ji ne galės mislyti apie atgavimą Vokietijos paveržtų dviejų provincijų.

Prekė pinigų.

Ruskas rublis po.....	53c
Prusiszkos markės po.....	24¼c

Prie kiekwieno pinigų siuntimo reikia pridėti 30c. ant paczto kasz.

Isz Lietuvos.

—o—

Nuo Batakių padangės.

Klausymas, kokią vietą gali ir turi už mti lietuviszkose bažnyczíose lietuviszkoji ir lenkiszkoji kalba, užima daugelį žmonių. Net eisingas padalinimas Dievo maldos laiko terp lietuvių ir lenkų, kylant tautiszkam susipratimui, iszeina aikszten, lietuviai szaukia — musų daugiaus, tai ir laiko bažnyczioje užimsime daugiaus su savo apeigomis; lenkai sako — ką nuo seno laiko czia turėjome, to ir dabar ne apleisime! Teip kyla vaidai, kartais nepadorus sumiszimai pacziose bažnyczíose; jauniejie dvasiszkiejie stoja už perveizdėjimą ir pataisymą senosios bažnytinės tvarkos; senesniejie — už užlaikymą tradicijos, ir teip ginczus iszriszti palieka vyskupijos perdėtiniams. Kadangi tie dalykai nėra svarais svarstomi, J. M. Vyskupai atsiranda nemažeme rupestyje, kaip czia atrasti idemną teisybę. Net cirkuliare apie tą dalyką J. M. Kauno Vyskupas buvo paleidęs— nieko nepradėti naujo be žinios augsztesniųjų perdėtinių. Daugumas tą cirkuliarą suprato teip, kad jis įsako nė kiek nesikiszti ir neužsiimti bažnyczios tvarka; kiti, kaip tai raszo "Žinyczia" No2, 82 p., užsiimti, tik nusprendimus įduoti perdėtiniams. Pagalinis komisijos, tam tikslui surėdomos, neįgijo isztikimybės, kaipo pusėtinai tiktai užganėdinanczios reikalavimus. Ir teip be galo. Mums visados rodės, kad tiejie sumiszimai parapijose kyla ne tiek dėlei brukimo lietuviszkos kalbos, kiek dėlei neleidimo jos ten, kur jsi reikėtų buti. Atsarga bažnyczios rėdytojų, užbėganti kelią ateinanczíai vilniai, panaikinimas iszankstesto pilių, į kurias vilnys susidauždamos į visas puses isztykszta ir ne maloniai apteszkia, butų geras daigtas. Tankiai tai labai lengva viską atlikti be jokio truksmo, nežymiai patiems parapijonams, ypacz ten, kame nėra, anot to, "nėsupuvusio lenkelio", o lenkiszka kalba, Dievas žino dėl ko, užima žimią vietą. Parapija bus grynai lietuviszka, o tenai ir suplikacijos ir užsakai ir procesijos be Szvencziausio Sakramento, ir adynos ir karunkos, ir sziaip jau trumpos intonacijos bus lenkiszkos. Dėlko kartais iszeina gyvi juokai, kaip tai szią vasarą buvo Eržvilke, Res. p. Eržvilke buvo tokia pat tvarka, kaip apraszėme. Viskas gerai ėjo, kol buvo giesmininkas Juszkys, kurs, baisiai kraipydamas žodžius, vis gi sziaip teip pagiedodavo lietuviams lenkiszkai. Bet vieną sykį į bažnyczią jisai neatėjo; kunigas apie tai nieko nežinodamas, procesiją pradėjo lenkiszkai ir... visi žmonės apėjo aplink bažnyczią tylomis, nes be Juszkio nebuyo kam lenkiszkai pagiedoti. Tas atsitikimas atvėrė akis kunigams, ir jie sutarė daugiaus lenkiszkai nebe pradėti. Na, o kad butų pirma kas lenkiszkiems giedojimams prieszintis pradėjęs? Juk butų apszaukę litvomaniją. Kam czia ardyti, kad laikams persimainius, pati pradeda irti? Batakiuose, Varlakyje, Apakave, Skaudvilėje, Nemakszcziuose, Viduklėje, Valdžiriuose, Eržvilke, Paszaltunyje ir kitur, rets kas lenkiszkai mokąs pasipainioja, o vienok kiek ten nereikalingų svetimų priedų, adynos, procesijos irk., kurie dėl to visiszkai nustojo savo prasmės: ant adynų niekas nebeateina, dėlto niekas jų nebemoka ir namieje nebegieda; aplink bažnyczią eina tik prasivėdyti irtt. Susenėjęs, o ne naujasis budas daro dėlto skriaudą senovinėms puikiausioms musų apeigoms.

Isz Palangos.

Atsirado terp musą baisus isz davikas, raudonsiulių ir policijos isztikimas tarnas, ant laimės, nekoks žemaitis, bet liuteris-latvys, Karolius Lapins. Lyg sziol buvo garsus rubežninkas, tai yra neszė prusinius pirkinius per rubežių ir visados laimingai. Bet įprato maukti degtinę, susidėjo su policija ir tik paklausykite, kokią pradžioj kovo mėnesio padarė szunystą. Buvo susiderėjęs su dviem žemaicziais, isz snapus Priekulio, netoli nuo Plėkių stacijos, neszti per rubežių žemaitiszkas knigas. Sulygo mokėti szimtą rublių, nežinau, ar per metus, ar kitaip.. tik Lapins tuomi nepasikakino. Susibicziuliavo su Palangos policmeisteriu N kitinskiu. Nikitinskis pri žadėjo jam duoti 50 rublių, jei įduos į rankas kokią svarbią kontrabandą. Lapins matyt sutiko. Supirkęs Prusuose septinius pundus knygų, naktyj laimingai per gabeno per rubežių ir sudėjo visas prie Palangos žandaro Sklarikovo. Ketvirtoje kovo, dienoje patrono musų brangiausios Lietuvos szv. Kazimiero, arszausi žmogžudžiai nutarė tas knigas vežti prie tų, kuriems Lapins buvo žadėjęs priduoti. Ir tuojau naktyj Lapins į Pleikius iszvažiavo, o kartu su juo žandaras Sklarikov ir vienas persirėdęs policijos sargas — Skudikis, teipgi latvys: žandaras, idant anuos apgintų nuo rubežinių kareivių, idant kartais neimtų kratyti, o Skudikis, kaipo sargas Lapino, idant kaip nors policijos nepriguutų. Tikri galvažudžiai — viens kito bijosi, o nekaltus žmonės žudo. Nikitinskis po tokia sargyba iszleidęs, numuszė telegramą į Liepojų pas žandarų kapitoną Vonsiackį, kad tuojau atvažiuotų į Pleikius. Nėra ką sakyti, viskas sutaisyta gudriai, bet sziurpu darosi szirdyje, iszgyrdus tokią nesvietiszką medzioklę. Lapins su Skudikiu, į Pleikius atvykę, tuojau numovė pas anuos žemaiczius (pravardžių negavau žinoti). Atidavė viską, kaip prigul ir prie jų apsinakvojo. Užkiek valandų atgirgždina Vonsiackis su žandarais. Daro kratą ir, žinoma, viską suranda, nes nebuvo nė kada, nė kaip tokią kruvą knigų paslėpti. Tuojaus suriszo anuos vargszus žemaiczius, o akis apmonydami, saėmė Lapinį ir Skudikį. Kas darosi su žemaiczíais, kiekvienas gal dasiprotėti — o musų ponaiczíai pėtnyczioj sugrįžo į Palangą. Skudikį Dievas jau pakorojo: perszalo ir sunkiai serga. Lapinis gi iszsimiegojęs, nukeliavo į Prusus, kaip žmonės sznabžda, vėl padarytį tokią pat szunystą. Užtad žemaiczíai, apsisaugokit nuo baisaus ir dar negirdėto teip begėdiszko iszdaviko. Na, na! tokia graži musų policija — sargai tautieczių ramybės tokiais daiktais užsiima!

Maskolių rengiamos mokyklos.

Maskoliai norėtų Lietuvoj už žmonių pinigus pastatyti kuo daugiausiai maskoliszkų mokyklų. Darbenuose, tarpininkui pradėjus giedoti apie valdžios gerumą ir rupestį apie musų apszvietimą, apie jos prišadus suglobti valstieczius, statant po sodžius naujas mokyklas, visi vyrai atsakė: mokyklą turime miestelyje; pernai ją padidinome; užlaikome du mokintoju; vaikų telpa daug, — tai kam mums reikia naujų iszkaszczių?

Truszkavoje nėra mokyklos; tarpininkai seniai jau valstieczių szeimininkus suka, įkalbinėdami įtaisyti tą auszros žvaigždę. Bet ir tarp truskaviecziu jau yra prasiszvietusių ir isz visoko naudos reikalaujanczių. Nematydami naudos isz ruskos kalbos, griežtai atsisakė nuo įsitaisymo ruskų mokyklų.

Ramygaloje tai net juokai iszėjo. Tarpininkas su mokyklų perveizdėtoju (inspektorium) suszaukė seimą. Inspektorius minksztu svajojanczíu balsu, net užsimerkęs, ėmė vyrams pamokslus sakyti apie reikalingumą mokyklų, ypatingai mergaitėms. Vyrai klausės teip ramiai, teip ramiai, kad neužilgio selska tuszczia pasiliko; atvęręs akis, inspektorius iszvido tik vieną raudonsiulių czebatlaižį kaimyną - starostą su keleta jam lygių pusgalvių, dievobaimingai klausanczių, bet, žinoma, nieko hepermananczių. — Vis tai ne per didi valstai sziumetinės agitacijos. Ne didesni bus jie ir toliaus, žmonėms vis labiaus įdrįstant ir, savo naudą suprantant.

Isz Ukmergės.

Sprauninkas Stepanowicz Donjow, ne per ilgai czia vietą tesuszildęs, traukiasi atgal į Rosiją, į Kursko guberniją. Pernai jis buvo užpuolęs ant kavarskieczių žmonių už tai, kad gieda Szventas giesmes, sutikdami kunigą su Szvencziausiu prie ligonio atvažiuojant, žadėjo net į kalinį juos sukiszti, bet moterų iszjuoktas, lovėsi. Tai aiszkus pavyzdis dar bavimosi musų czinauninkų ant musų naudos, tai yra ant panaikinimo prisirisziimo prie musų vieros. Tiesa, tasai užsipuolimas ant katalikų, ramiai pildanczių savo apeigas, ir jam pacziam ne iszėjo ant naudos, nes patys ruskiai pripažino jį už mulkį, perdaug iszsiszokusį; bet vis-gi tai parodo, kaip musų czinauninkai yra įdrįsę, ir kaip kožnas mulkis saviszkai obruseniją varo.

Isz Joniszkio.

Joniszkio parapijoje isz turgų nupirko dvarelį, 255 desiatinų, lietuviai isz Ukmergės pavieto: pp. Vilėniszkiai: Mykulis ir Silvestras ir Striukas. Žemė — geras juodžemis. Linksma, kad saviemsiems teko, o ne kokiems nereikalingiems žmonėms.—

Tev. Sarg.

Isz Vilniaus.

Vilniaus mokslinio apskriczio virszininkas gavo isz Peterburgo prisakymą pristatyti pilną suraszą gimusių, Finlandijoj tarnaujanczių Lietuvoj urėduinkų. Mat maskoliszkas randas nuo 1903 m. įveda ir Finlandijoj maskoliszką kalbą į visus urėdus ir į mokyklas. Daro mat visai teip, kaip darė nuo 1864 m. Lenkijoj. Žinoma, isz tarnaujanczių dabar Maskolijoj finlandieczių siųs tik sudemoralizuotas, pritaranczias sumaskolinimui Finlandijos ypatas. Putų kiekvienoj tautoj ne truksta; ne truksta jų ir terp finlandieczių. Tokias putas ir nori maskoliszkos valdžios siųsti į Finlandiją, idant jos stengtusi maskolinti savo vientauczius.

27 d. gegužio pasiuto gyvenanczio Konopackio namuose paczto urėdninko Kliucziko szunytis ir sukandžiojo keturis vaikus. Sukandžiotus tuojaus nugabeno į daktaro Orlowskio specijaliszką pasiutusių szunų sukandžiotų gydinyczią.

Isz Aszmėnu, Vilniaus gub.

Aszmėnai priguli prie sveikiausių ir gražiausių miestų Vilniaus gubernijoj, bet gyventojai ne turtingi, užsiima prekysta ir smulkiais amatais. Yra czia 5 skurų iszdirbinyczios, kuriose dirba apie 200 darbininkų. Uždarbiai jų vienok daug mažesni ne tik už uždarbius Vilniaus, bet ir netolimos Smorgonės darbininkų. Skurų iszdirbinyczios žalias skuras perka Smorgonėj, ten parduoda ir iszdirbtas; todėl daug kasztuoja parsigabenimas žalių ir pervežimas iszdirbtų skurų, o parduot ne gali brangiau, negu parduoda Smorgonės skurų iszdirbėjai. Tas neparankumas ir vargas darbininkų paema nuo to, kad Aszmėnoj nėra geležinkelio.

Isz Gumbinės.

Kaip jau buvo "Lietuvoj" paminėta, Gumbinėj, Prusų Lietuvoj, pasibaigė prova trijų unteroficierų, apskųstų už užmuszimą oficiero Krosigko. Sudas apskųstus iszteisino, bet kareiviszkos valdžios isz kalėjimo jų ne paleidžia. Vienas isz pirma apskųstų, unteroficieras Fabian, likosi su visu paliuosuotas kaipo ne kaltas. Dabar Fabian nusiszovė. Ar jo patsžudysta turi kokį susiriszimą su užmuszimu Krosigko, dar ne žinia. Augsztesnės kareiviszkos valdžios nori provą iszteisintų unteroficierų atnaujinti, todėl ne paleidžia, nors tas turi but pagal ėsanczias tiesas. Advokatas padavė skundą ciecoriui ant laužanczių tiesas kariaunos virszininkų.

Isz Tilžės.

Neseniai likosi czia nudurtas su peiliu 85 metų daktaras Heidenreich. Žmogžudys likosi suaresztuotas; juom pasirodė stalioriusFormer isz Insruczio. Visi tikėjo, kad Former bus sudo ant pakorimo nuspręstas. Tuom tarpu daktarai, darinėdami užmuszto kuną, persitikrino, kad Heindenreish staiga pasimirė nuo szirdies ligos. Former, įsiverėęs į gyvenimą, su peiliu nudurė jau negyvą daktarą, gulintį lovoj. Žinoma, sudas Former gales nubausti tik už vagystą, o ne už užmuszimą, kadangi ne gyvam jau ne galima gyvašties atimti.

Uždėrėjimas Lietuvoj.

Uždėrėjimas žieminių javų, kaip rodėsi iki 22 d. gegužio, apskritai imant, Lietuvoj užganėdinantis, vien Vilniaus aplinkinesė, dėl stokos lytaus, javai iszrodo ne geriausiai. Ir kituose krasztuose stoka lytaus atsiliepė ant javų, bet visgi galima laukti vidutinio uždėrėjimo; vidutinio uždėrėjimo galima laukti ir Kauno gubernijoj. Geriausiai iszrodo teip žieminiai javai kaip ir vasarojai Grodno gub. Pievos vienok sužėlė ne geriausiai, szieno szį metą bus Lietuvoj mažiau negu buvo pernai.

Isz Karaliaucziaus, Prusų Lietuvoj.

Czianykszcziame ligonbutyj pasimirė stalioriszkas mokintinis Wolff Mat jį perdėrė su peiliu 13 metų miesto mokyklos mokintinis Scheffler. Tas likosi jau suaresztuotas ir sėdi dabar kalėjime. Per anksti griebiasi peilių.

Isz Szilokarczemos, Prusų Lietuvoj.

Netoli nuo Szilokarczemos, ukininkas kaimo Gaidelių, Mikszas, užvažiavo ant padėto szale kelio akmens ir pats iszpuolė isz vežimo ir tai galva pateko ant akmens. Teip sunkiai apsikulė, kad į porą minutų pasimirė.

Isz Insruczio, Prusų Lietuvoj.

Likosi czia suaresztuotas pagarsėjęs Prusų Lietuvoj plėszikas Wiersing, sziauczius isz Gumbinės. Wiersing pradėjo plėszimais užsiimėti nuo pereitų metų. Dabar sudas jį nusudyjo ant atėmimo tiesų ir ant 15 metų į kalėjimą.

Isz Melaukių, Prusų Lietuvoj.

Netoli nuo czia, pas vieną ukininką tarnaujantis 17 metų vaikinas Kierstein isz kaimo Ledinių, ne galėdamas ilgiau kęsti persekiojimų nuo kitų bernų, nusprendė sutrumpinti savo amžį ir savo mierį iszpildė: pasikorė jis daržinėj.

Nauji iszradimai.

*** 19 armijos korpusas prancuziszkos kariaunos, stovintis sziaurinėj Afrikoj, gavo ant iszbandymo naujus pagerintus magazininius karabinus. Naujus karabinas yra ant vieno svaro lengvesnis, patronai tinka tie pats Lebeliniai. Szuvio smarkumas toks jau ką ir senųjų, kulkos lekia teipjau toli, kaip ir isz sunkesniųjų. Kulbėj yra magazynas su 20 szuvių ir vienas visada automatiszkai įlenda į vamzdį po kiekvienam szuviui teip, kad kareivis reikalauja tik nutaikyti ir patraukti, be perstojimo gali paleisti 20 szuvių. Iszradėjumi to karabino yra laikrodžių dirbėjas Lamachia. Dabar jis daro dar tulus pataisymus. Atliktos bandavonės ant szovimo pliacinus Toulone iszlavė kuo geriausius vaisius.

Redakcijos atsakymai.

P. VARGELIUI. Laikrasztis ne gali užsiimti apgynimu ypatų, užsiima vien visuomenės reikalais. Apginti Tamistos privestą ypatą turėjo tiesą draugystė savo atsiliepime, bet jis to ne padarė. Tamistos gi atsiliepimas ne atsiektų mierio.

P. BOSULIUI. Reikalas privatiszkas ir nesuprantamas. Laikrasztis ne tinka.

Isz Amerikos.

Apkaltinti oficierai.

San Francisco, Cal. Suaresztavo czia vieną żydą, prekėją senų drabužių, pas kurį rado daug kareiviszkų czebatų. Żydas vienok tų czebatų ne pavogė, tik pirko. Paszaukti į sudą intendenturos oficierai tvirtina, jog czebatus turėjo parduoti sugrįžę nuo Filipinų liuosnoriai. Tuom tarpu pas prekėjus randa daug visai naujų, ne nesziotų czebatų, tų jau liuosnoriai parduoti ne galėjo. Tuli paszaukti liudininkai tvirtina, kad intendenturos užveizėtojai nuo seniai veda prekystą kareiviszkais drabužiais. Jeigu isztikro teip, tai bent Maskolijai arba Turkijai nėra ką per daug nusiminti, kadangi ne tik jose urėdninkai veda visokias ne gražias prekystas.

Szerifas iszdegino indijonu kaimą.

St. Paul, Min. Netoli Mille Lacs, szerifas Lugget iszdegino vieną indijoniszką kaimą ir per tai 15 indijonų szeimynų likosi be pastogės. Mat laukus, prigulinczius iszdegintam kaimui, užsimanė užimti koksai Kennedy. Visi pasakoja, kad žemė prigulėjo indijonams. Argi žingeidu, jeigu indijonai ne jieszko teisybės pas amerikoniszkas valdžias, kadangi pas jas teisybės ne randa. Nuskriausti baltveidžių, griebiasi atkerszyjimo.

Papjove paczią ir vaiką.

Newark, N. Y. Gyvenantis pn. 117 Warren str. bardaskutys Schut, matomai įgavęs proto sumaiszymą, su britva papjovė savo paczią ir mažą vaiką. Atlikęs su szeimyna ir sau perpjovė kaklą su britva ir apsivyniojęs su abrusu, nuėjo į Diblingo saliuną ir pareikalavo butelio degtinės. Esanti vienok saliune užtėmyjo besisunkiantį kraują, paszaukė policiją, kuri ir nugabeno beprotį į ligonbutį, kur jam perpjautą kaklą susiuvo.

Studentai vietoj sztraikieriu.

Covington, Ky. Maszinistų unija atsiliepė prie szteto gubernatoriaus su pasiskundimu, kad profesorius Anderson isz szteto techniszkos kolegijos atsiuntė į dirbtuves studentus, kurie užėmė vietas sztraikuojanczių maszinistų. Unija tvirtina, jog Cincinnatyj visokiose dirbtuvėse dirba 10 minėtos kolegijos studentų ir tai be jokio užmokesnio.

Moteris buvo jos vyras.

Jersey City, N. J. Gyvenanti czia 21 metų vokietaitė Schulz apsivedė su Juozu Corder, kuris, iszviliojęs nuo jaunos paczios 30 dol., nežinia kur dingo. Dabar prapuolusio pati praneszė policijai, jog jos vyras ne buvo vyru bet persirėdžiusi moteris. Apie tai Schultzytė persitikrino tuojaus po szliubui, bet gėda jai buvo kam nors pasakyti, kad teip bjauriai likosi prigauta.

Kareiviai parduoda revolverius.

Leawenswortb, Kas. Czianykszcziai negrai buvo nutarę atkerszyti baltveidžiams už sudeginimą negro Alexandro. Pradėjo ginkluotiesi, nuo kareivių, stovinczių forte, iszpirko beveik visus jų revolverius. Apie prekystą dažinojo oficierai ir jiems pasisekė suaresztuoti tris negrus, atėjusius į fortą pirkt nuo kareivių ginklus.

Paskendo laivas.

Newfoundlando pakrantėse paskėndo garlaivys Czar, ant kurio buvo 70 žmonių. Isz jų prigėrė 4, o szeszi likosi sunkiai sužeisti, likusius pergabeno ant kranto. Czia jie iszbuvo dvi dieni be maisto. Pro szalį plaukiantis garlaivys paėmė nelaimingus žmonis ir atgabeno juos į apgyventus krasztus.

New York. Netoli įėjimo į portą susimuszė su kitu ir paskendo garlaivys "Nortfield". Apart tarnų, buvo ant laivo 100 pasažierių. Ar kas isz žmonių prigėrė, tikrai ne žinia. Truksta dar 12 žmonių, su kuriais ne žinis, kas atsitiko, gal but, kad jie prigėrė.

Nelaimes aut geležinkeliu.

Los Angelos, Cal. Netoli Williams, Ariz., ant Santa Fe geležinkelio, susimuszė du trukiai. Prie to dvi ypatos likosi užmusztos, o keturios sunkiai sužeistos.

Flont, Mich. Trukis Marquete geležinkelio, ties priemiesczių Oak Park užbėgo ant skersai szėnių važiuojanczio vežimo, vežimą sudaužė ir jame buvę pateko po trukio ratais. Likosi užmusztas vienas vyriszkis ir trys moterys.

Anarchistu szevimo konkursas.

New York. Laikrasztis "World" pranesza, jog Liberty Parke, ant Long Island, pereitą nedėlios dieną atsibuvo anarchistų piknykas. Tarp kitko buvo ir szovimo konkursai. Szaudė į padirbtus isz medžio paveikslus visokių valdonų, terp tų buvo maskoliszkas caras ir Vokietijos ciecorius. Konkurse dalyvavo 600 szovėjų.

Gaisrai.

Manchester, Ten. Iszdegė visa rytinė dalis szito miestelio. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 200000 dol.

Voe-t Radon, Ind. Sudegė czia didelis Voest Radon Springs Hotelis. Kada užgimė gaisras, hotelyj buvo 225 svecziai, bet juos pasisekė iszgelbėti; užtai visi jų daiktai sudegė.

Carrol, Texas. Iszdegė visa biznesinė dalis szito miestelio. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 100000 dol. Užsekuruotą viskas buvo vos ant 25000 dol.

New York. Sudegė czia czekolados dirbtuvės Brolių Runke lių. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 250000 dol.

3828 milijonieriai.

New Yorko milijonierių laikrasztis "Herald" patalpino suraszą Amerikos milijonierių. Suraszė tame yra 3828 pravardės. Gaila, kad laikrasztis ne pagarsino suraszo varguolių, kurie minėtiems milijonieriams savo darbu milijonus sukrovė.

Garlaiviu linija isz Chicagos in Europa.

Chicagoj susitvėrė kompanija, kuri parengs garlaivių linją isz Chicagos į Europą. Kompanija turi jau keturis garlaivius, kurių padirbimas kasztavo $1000000. Dabar dirbdina dar du garlaiviu. Szitos linijos garlaiviai plaukinės terp Chicago ir Anglijos portų.

Angliu produkcija Amerikoj.

Pereituose metuose ant viso Amerikos ploto iszkasė 267542-444 tonas anglių, arba ant 13802-452 tonų daugiau negu 1899 m. Vertė iszkastų anglių buvo $297920000. Vien Idahoj ir Marylande pereituose metuose iszkasė mažiau anglių negu 1899 metuose.

Sniegas.

Denver Col. Aplinkinėse Leadville ir Cripple Creek 15 d. beržėlio teip prisnigo, kad sniegas uždengė žemę ant pėdos storai, oras vienok ne atszalo, sniegas smarkiai tirpsta, todėl gyventojai laukia tvanų. Aplinkinėse Pueblo nupuolė teip daug ledų, kad jie uždengė žemę ant 8 colių storai.

Didele požemine ola.

Rid Bud, Ill. Netoli nuo czia užtiko labai dideles požemines olas, ne žmonių bet gamtos padirbtas. Olos traukiasi per 10 mylių po žeme, bent teip toli nuėjo jas užtikę, o galo dar ne rado. Oloje yra ežerai, o juose gyvena žuvys be akių.

Pavoge užmanytas tiesas.

Denver, Col. Isz czianykszczio senato, nežinia kas, paszlavė naujai užmanytas tiesas daleidžiančias aresztuoti darbdavius. Žinoma, kad tas nenaudingas darbdaviams tiesas galėjo pavogti tik kapitalistų pasamdyti. Darbo organizacija reikalauja suradimo kaltų ir jų nubaudimo.

Dinamitas po tiltu.

Salt Lake, Utah. Po Green River geležinkelio tiltu rado pamestus 800 svarų dinamito, kurį, žinoma, praszalino. Priesz atbėgimą trukio prie vietos, kur buvo padėtas dinamitas, prijojo du ginkluoti raiteliai, bet pamatę, kad dinamitas praszalintas, greitai nujojo į kalnus.

Audra.

La Crosse, Wis. Szitose aplinkinėse 12 d. beržėlio siautė smarki audra. Perkunas užmuszė grįžtantį isz miesto farmerį Kennedy ir jo sunų. Mieste La Crosse daug triobų likosi perkuno pagadytų. Laike audros puolė dideli ledai, kurie ne mažai blėdies pridirbo laukams.

Expliozija.

Clobba, Nebr. Netoli nuo czia, ant Union Pacific geležinkelio, expliodavo garinis katilas ant tavorinio trukio. Prie to trukio vedėjas ir peczkurys likosi ant vietos užmuszti, o vagonų stabdėjas mirtinai sužeistas.

Sukurys.

Minneapolis, Min. 11d. beržėlio, 5 valandą ryto, užkilęs netikėtai sukurys iszgriovė didesnę dalį miestelio Anderson, Min. Suvisu czia sugriovė kelis szimtus triobų.

Žydai ir krikszczionys.

New Yorke neseniai sudegė bažnyczia metodistų Szv. Traices parapijos. Žydai davė tuojaus savo sinagogą padegėliams ant laikymo joje krikszczioniszkos dievmaldystos, kol ne bus pastatyta nauja bažnyczia. Iki dabar žydų Beth Etem sinagogoj apkrikszdijo 10 vaikų. Tokią tolerancią kitokių tikėjimų ne teip lengva patikti teip krikszczionių, o jau terp katalikų nėra ką nė jieszkoti.

Isz darbo lauko.

¶ Jacksonville, Fla. Negrai, dirbanti czianykszcziose lentų pjovinycziose, pakėlė sztraiką. Randas atsiuntė jurininkus nuo kariszkų laivų ant dabojimo pjovinyczių. Kodėl vienok randas siunczia savo pagelbą vien kapitalistams, o į reikalaujanczius pagelbos darbininkus szaudo kaip į laukinius žvėris? Ateis vienok laikas, kada ir randui reiks atsakyti už jo padarytas skriaudas.

¶ Denver, Col. Western Federation of Miners, ant paskutinės konferencijos, atsibuvusios Denvere, terp kitko nutarė uždrausti sanariams organizacijos pastoti į kariauną artai kaipo reguliariszki kareiviai ar į milicią arba į liuosnorių regimentus, teiposgi samdytiesi už szerfų pagelbininkus.

¶ Allegheny City, Pa. Straikai katiliorų James Rees & Sons Co. buvo pasibaigę, bet dabar užgimė isz naujo, kadangi kompanija sako, kad kontraktai jos padaryti prie senų sanlygų, todėl ji ne gal iszpyldyti darbininkų reikalavimų. Darbininkai reikalauja 9 darbo valandų ir užmokesnio po 3dol. ant dienos.

¶ Newport News, Va. Superitendentas czianykszczių Stipbuilding & Dry Dock Co. apreiszkė, kad jeigu sztraikuojanti maszinistai ne sugrįž prie darbo, szitos kompanijos dirbtuvės bus uždarytos ir 7000 darbininkų ne teks darbo.

¶ Newark, N. J. Savininkas didžiausių mėsos krautuvių, kadangi vasaros laike ne daug yra darbo, paliuosavo nuo darbo darbininkus, bet prižadėjo jiems mokėti uždarbį, kokį gaudavo dirbdami. Mums rodosi, kad szitas darbdavys isz to turės gerą pelną, kadangi pas jį pasiliks visi geriausi darbininkai.

¶ Vietoj sztraikuojančių maszinistų Chicagoj ir Detroite į dirbtuves atkako universitetų studentai. Besimokinantiems, rodosi, ne pritiktų stoti kapitalistų pusėj kavoje už darbininkų tiesas.

¶ Sharon, Pa. Sztraikai czianykszcziose plieno dirbtuvėse pasibaigė. Darbininkams prižadėta pakelti užmokesnį ant 12%. Sztraikas maszinistų vienok czia dar ne pacibaigė.

¶ Kansas City, Mo. Pakėlė sztraiką czianykszcziai organizuoti duonkepinyczių darbininkai. Duonkepinyczių savininkai stengiasi sutraukti isz visų krasztų scabsus, kad jie užstotų sztraikuojančių vietą.

¶ San Francisco, Cal. 1800 prigulinczių prie unijos mėsininkų pakėlė sztraiką.

¶ San Francisco, Cal. Pasibaigė czia sztraikas mėsininkų pagelbininkų. Darbdaviai pripažino uniją ir darbininkai sugrįžo prie darbo.

¶ Waukesha, Wis. Formeriai Waukesha Malleable Iron Works pakėlė straiką. Jie reikalauja pakėlimo už darbą užmokesnio.

¶ Connelsville, Pa. Pereitą sanvaitę szitose aplinkinėse degė 17704 kokso pecziai, stovėjo gi 1653 pecziai. Dirbo prie visų peczių 5 dienas.

¶ Elwood City, Pa. Czianykszczios dirbtuvės skundžiasi ant stokos darbininkų: reikia czia mažiausiai 300 darbininkų.

¶ Buffalo, N. Y. 170 maszinistų Snow Steam Pump Works sugrįžo prie darbo.

¶ Rochester, N. Y. Sztraikuoja czia darbininkai triobų statymo ir ulyczinių karų tarnai.

¶ Carnegie, Pa. Susitvėrė kompanija, kuri szitame mieste pastatys dideles dudų dirbtuves.

ISZ Lietuviszku dirvu.

Antras Seimas "Susivienyjimo Lietuvių Laisvamanių."

Kaip buvo pagarsinta laikraszcziuose, 2 d. beržėlio 1901 m. Scrantone, Raubo svetainėje, nuo 2 iki 6 adynai po pietų, tapo laikytas antras Seimas S. L. L. D-ras Szliupas atidarė susirinkimą, ir ilgokoje prakalboje nurodė svarbumą laisvamanybės judėjimo tarpe lietuvių. Jeigu szipdien visoje Europoje smarki eina kova tarp klierikalizmo ir laisvamanybės—Prancuzijoje, Austrijoje, Italijoje, Iszpanijoje, Portugalijoje ir net Maskolijoje,—tai lietuviai neatsilikę yra užpakalyje, ir pirmasyk istorijoje savo tautos ėmė savo spekas rinkti į kruvą ant atstovėjimo pražutingos įtekmės bažnytinės ant gyvenimo politikiszkai-socialiszko ir apszvietos. Pavieni sąnariai tautos yra ir seniaus kariavę: Tyzenhaus, Lelewel ir keletas kitų, bet į kruvą sziądien dedasi mokinti ir nemokinti, ir tokiu budu matome gaivų subruzdimą tautos, kurs subruzdimas eina didyn, ir viltis yra, kad ateis valanda, kada lietuviai atsikratys nuo protą juraiszjanczioskatalikystės ar kitų religijų, kurių parama liekasi prietarai, nežinia, stoka kritikos.

Potam ant prezidento tai dienai tapo iszrinktas kun. V. Dembskis, viens isz karszcziausių kareivių priesz religiszką apsvaigimą musų tautiečių. Kun. Demskis apgailestavo, kad nė vienas isz sanarių komiteto nesiteikė pributi, nors tai buvo jų pareiga, ir net reikalingų knįgų, nė specijaliszkų rokundų ne prisiuntė.

Toliaus pasirodė, kad seime dalyvavo Scrantono kuopa ir isz Brooklyno pribuvęs delegatas K. Balcziunas, kuriam Pittsburgiszki kuopa teipgi pavedusi yra savo mandatą. Buvo daug sveczių laisvamanių isz aplinkės Scrantono, kaip Pittston, Plymouth ir t. t. ir nutarta tapo sveczius prileisti su sąnariais prie apsvarstymo dalykų.

Komitetas iszrinktas (Szliupas, Zorckis ir Živatkauskas) peržiurėjimui prisiųstų korespodencijų. Priimtos tapo szitos.

1) Nuo p. Szpokausko, vardan 6-tos kuopos isz Elizabeth. N. J. kurs tarp kito raszo: "Lai gyvuoja laisva lietuviszka demokratija! Szalyn su despotizmu! Musų įneszimas toks: a) padaryti S. L. L. su pagelba ir posmertine; 6) padaryti S-ma L. L. visiems prieinamu, idant galėtume sueiti į kruvą su atsiskyrusiais nuo kuningiszko Susivienyjimo per seimą "Wilkes Barres".

2) Nuo kuopos Waterburyje, Con. kurios gromatą czia talpiname visą dėlei svarbumo padarytų įneszimų: "Musų kuopa L. L.; vietoj delegato, nutaria, dėl stokos piningų ant apmokėjimo kelionės, paduoti seimui per laiszką savo užmanymus sekanczius.

a) Punktas 1-as atskirai atspaudintų reikalavimų L. L. skambant teip: "Bažnyczia ir kiti kuningiszki turtai turi mokėti pagalvės mokestis". Sziame punkte musų kuopa randa žodį "pagalves" reikalinga permainyti ant "progresyviszkas", todėl jog "pagalves" mokestis nuo turtų labai ne aiszku, ką tas reiszkia.

6) Prie punkto 2 skambanczio: "Kuningai turi buti atstatyti nuo kongreso, legislaturos, laivynės ir milicijos, nuo kalėjimų, prieglaudos namų ir visokių įrėdnių remiamų pinįgais visuomenės". Musų kuopa dar priduria, juog kuningai ne gali buti renkami kaipo pasiuntiniai į kongresą ir į kitas panaszias vietas, kol jie pildo priderystes kunįgų, todėl kad kunįgai, bausdami ne atleidimu griekų ir gazdindami posmertiniu gyvenymu, pasidaro žmonėmis turinczias valdžią ant savo parapijonų; o kiekvienas turintis valdžią ne gali buti teisingai iszrinktas nuo savo padonų. Kunįgai turi daug įnagių prispirti balsuoti už juos.

c) Punktas 10 skambantis: "Kunįgai, kilus karei, turi eiti kaipo kareiviai, lyg ai kaip ir kiti ukėsai dėl apgynimo szalies, kolei karės egzistavos", turi buti visai panaikintas. Tą užmanymą musų kuopa remia ant tokio protavimo: jeigu rusiszkas caras padeda užmanymus apie panaikinimą karės, tai matyt, jog tas netolimoje ateitėje gali įsikunyti, ir todėl tas gali buti sziądieniu reikalavimu Laisvamanų. Ne verta lopyti teip supuvusią dalį dabartinio surėdymo kaip karės reikalai, verczian spekas, kurios eitų ant to, suvartoti ant budavojimo naujo-panaikinimo karės ir įkunyjimo terptautiszko sodo.

d) Musų kuopa randa neatbutinai rdikalingu iszimti charterį.

e) Musų kuopa randa reikalingu apdirbti ir atspaudinti konstituc ją.

f) Ne priimti į S.L.L. tų, kurie prisiraszo dėl biznio ar kitų priežasczių, bet ne isz persitikrinimo; toki sąnarisi daugiaus kenkia S. L. L. negu gero padaro. Teisybė, jie užmoka mėnesinę mokestį, bet įnesza ir doriszką nupuolimą terp sąnarių, o ir paszaliecziai, iszgirdę, jog toks ir toks doriszkai nupuolėlis yra laisvamaniu, įgyja klaidingą numanymą apie laisvamanybę ir tokių budu užkerta kelią platinimui laisvamanystės. Kuningai, kol jie pildo kuningiszkas priderystes, ne gali buti laiksvamaniais.

g) Skaitlius sąnarių ir kasos stovis turi buti pagarsinti kas 3 mėnesiai, o priesz rinkimus ir pravardes tų, kurie nesibijo pagarsinimo. Žinoti pravardes sąnarių priesz rinkimus reikalinga dėl tesingesnio ir geresnio iszrinkimo valdžios, nes ne žinant, kuopos negali pasakyti savo delegatams, kuriuos rinkti į Centraliszką komitetą; o siuncziant delegatiszką laiszką visai ne galima dalyvauti rinkimuose. Užtenka žinoti pravardes nebijanczių, besislapstanti ne gali buti vir szininkais, o virszininkų pravardes turi buti pagarsintos.

h) Surinktus pinįgus siųsti į centraliszką komitetą kas 3 m. dėl sumažinimo kasztų siuntimo.

i) Sanariai, kurie neužsimokėjo per 3 mėnesius, kunįgų neapturi.

k) Kasztus iszsiuntinėjimo knįgų L. L. Susiv. turi apmokėti centraliszka kasa.

1) Kas link paėmimo D-ro Szliupo rankraszczio "Pajiega ir Medega" ir atspaudinimo jo kasztais L. L. Sus. tai mus kuopa įnesza, kad kiekvienas sąnarys organizacijos ant iszleidimo knįgos užmokėtų po 1,50 cent. ir jai už tuos pinįgus galima, tai atspaudinti knįgą.

m) Musų kuopa, manydama juog be organo negalima apsieiti, o musų organas susilpnėjo dėl stokos piningų, paduoda užmanymą suszelpti jį, paskiriant isz centraliszkos kasos kelintą nuo szimtį.

n) Kas link rasztų, iszduodamų kasztais L. L. S., tai geistina turėti Etiką, Teoriją Evoliucijos ir kitus svarbesnės įtalpos rasztus, nors ir mažiau, bet geriau apdirbtus ir svarbesnius. Parapinimui rasztu reikia iszrinkti Literatiszką komitetą.

p) Suteikti antraszus "Kremationiją" kuopoms dėl palengvinimo susineszimo su jomis".

Preziden.—Jonas Maximaviczius, Protokolų rasz.—J. Poskeviczius, Kasierius—Simanas Radziunas, Finansų rasztin.—V. Miszcika.

3) Nuo A. Szato isz Minersvilės, kurs reikalavo, idant įsteigti paszalpas atsitikime nelaimės ar numirimo, nes, sako, daugelis iszmintingų žmonių sziądien sėdi kaliniuose Maskolijoj, vargą vargsta, tacziaus mulkiai sako, kad jie to verti esą".

4) Nuo V. Gustaiczio isz Brooklyno N.Y. kurs atsisako toliaus bebuti iszdininku Susivienyjimo, žada prisiųsti ėsanczius pas jį piningus ant rankų naujai iszrinkto kasierisus, ir velyja, kad užuot knygelių, Susivienyjimas iszleistų laikrasztį, kurs kovotų už valnybę.

5) Nuo M. Ambrozeviczius isz Newark'o, N. J. kurio gromatą kaipo pildanczio vietą rasz tininko, teip-gi talpiname visą:

(Pabėga bus sekakczėsme numeryj).

Isz Rumford Fall, Me.

Darbai sziuom kartu eina czia gerai ir uždarbiai ne blogiausi. Lietuvių skaitlius czia didinasi, atkanka jie isz kitur darbo jieszkodami. Vargas vien, kad namų nėra, kiek reikia. Kur tik pažiuri, matai besidarbuojanczius prie statymo namų, taigi neužilgio pristatys jų daugiaus ir ne bus sunku gauti kambarius. Darbai czia teiposgi prasideda, nes neužilgio pradės dirbti naujai czia statomoj dirbtuvėj.

Daugumas musų brolių miega, ne supranta savo tautiszkų reikalų, o kaip antai visi bajorėliai ir lenkberniai neužkenczia tautiszkų darbų. Czia neseniai pribuvo geras tautietis Mikolas Petralis ir užmanė rinkti aukas ant naudos lietuviszkų kankintinių isztremtų isz tėvynės į Maskolijos gilumą. Užtai visi iszgamos ir lenkberniai neužkenczia p. Petralio. Gazdina jį net Dievo ir sudo bausmėms, žada sumuszti, Isztikro lenkberniai nieko daugiau ne moka, kaip vien musz tiesi. Lietuviszkų laikraszczių ir knįgų jie ne skaito, gėdisi lietuviszkos kalbos. Yra ir toki, kurie net darbo jieszkodami nesisako lietuviais esą. Netekę vienok darbo, jau lietuviszkai meldžia pas lietuvius duonos kasnelio, užtai uždirbdami, praleidžia pinįgus su bajorėliais. Žinoma ir czia ne visi besmegeniai. Yra ir czia gana lietuvių, kuriems rupi tautiszki reikalai, kurie nesigailėj aukų ant tokių reikalų. Žinoma, gal tokių atsirastų dar daugiau, tik vargas, kad pas mus nėra gerų vadovų. Reikalų yra gana, tik sunku ką nors nuveikti. Priderėtų sutvert pagelbinę draugystę, kokia butų labai reikalinga. Prie darbo gali sužeisti, tąsyk isz draugystės gautų paszelpą. Kruvoj galima but nuveikti ir kitus reikalus daug lengviaus negu pavieniai. Nėra vienok kam kalbinti, aizkinti žmonių paczių reikalus ir naudą.

Sveczias.

Mėgždžiotojai.

Amerikoj žinomas yra Dras Szliupas kaipo geriausias terp lietuvių kalbėtojas ir agitatorius. Garbės tos Drui Szliupui gana pavydėjo musų kunįgai, bet ant galo ir jie nutarė pabandyti to paties, ką daro Dras Szliupas. Ant kalbėtojaus ir agitatoriaus jie sau iszsirinko kun. Milską. Kunįgų agitatorius atsilankė ir Chicagoj. Kalbos jo aiszkiai parodė, kad gero noro neužtenka, bet ant to reikia ir atsakanczių pajiegų. Chicagoj kunįgų agitatorius kalbėjo gana ilgai, bet galima sakyti, nieko neiszaiszkino. Bandė labiaus suerzinti czianykszczius lietuvius, supjudinti juos terp savęs teipjau, kaip supjudė Pensylvanijos lietuvius, bet Chicagoj, turbut, salės gaspadorius ne davė.

Savo kalboj pirmiausiai pagyrė kun. Kravczuno užlaikomą, vedamą lenkiszkų minyszkų lietuviszką mokyklą, nupeikė net tuos lietuviszkus kunigus, kurie dryso priesz lenkinimą lietuviszkų vaikų atsiliepti. Czia mat aiszku, jog kun. agitatorius prisilaiko principo: ranka ranką mazgoja; ne tiek rupintiesi apie teisybę, kiek apie reikalus kunįgų luomos. Kad Chicagos lietuvių mokykla ne verta pagyrimo, tą visi žino, bet kad ji kunįgo valdoma ir dvasiszkų ypatų vedama —tai reikia ją pagirti.

Toliaus liepė žmonėms ne skaityti laikraszczių, bet ne pasakė kokių. Žmonelės, jeigu kunįgo mokinimo klausytų, turėtų varyti lankan lygiai "Katalikų", kaip ir "Dirvą", nieko negalėtų skaityti. Kokia isz to butų nauda, turbut nė pats mokintojas ne žino.

Kalbėjo ir apie kitokius dalykus, bet kad maiszė žiniaus su kopustais be jokios tvarkos, tai beveik ne galima viso įturio agitatoriaus kalbos privesti. Kitą kartą, jeigu agitatorius į Chicagą atvaks, reiks pasirupinti stenografą, o tąsyk ir iszsirinkę agitatorių kunįgai galėtų savo iszrinkto kalbėtojaus kalbą perskaityti, isz jos pamatyti, kokį agitatorių iszsirinko. Neužtenka mėgždžioti, bet reikia dar nokėti tą atlikti.

Buvęs ant kalno.

Isz Woodmore, Mich.

Szitame miestelyj broliai betuviai pradeda suprasti savo reikalus ir keliasi isz miego, ką parodo tas faktas, kad 1d beržėlio susitvėrė czia broliszkos pagelbos draugystė, pa vardu Szvento Vicento. Draugystė ta yra tautiszka, į ją gali prigulėti kiekvienas lietuvis, ne paisant ant jo tikėjimo ir pažvelgų. Virszininkai likosi iszrinkti: prezidentu — A. Meilikavicze; vice prezidentu — Petras Kvietkus; finansų sekretorius — Jonas Kasavicze; protokolų sekr. — Kazimieras Paulauckas; kasierius — Vincas Gediminas; kasos prižiurėtojai: Kazys Sinkevicze ir Pranas Jankauskas.

Ant pirmo susirinkimo prisiraszė 12 sanarių. Turime viltį, kad skaitlius sanarių greitai pasididįs ir musų draugystė tvirtai laikysis. Susirinkimai atsibuva ant Grigor ave. (po kokiu numeriu? Rd.) pirmą subatą kiekvieno mėnesio. Ant susirinkimų užkvieczіame brolius lygiai vietinius kaip ir isz visų aplinkinių miestelių.

Prez. Meilikavicze.

Isz Fichburg, Mas.

Nuo 1 d. gegužio uždarė czia saluonus, tai tuli lietuviai, negalinti be svaiginanczių gėrymų apsieiti, ne rimsta. Trys lietuviszkos szeimynos isz czia iszsikraustė kitur, kur saliunų ne stokuoja. Geresniejie musų broliai nesiskundžia, iszkeliavus isz czia girtuokliams, bus ramiaus ir uždirbti pinįgai atliks kiszeniuje, nes ne bus kur juos iszleisti. Gaila vien, kad czia ne daug yra lietuviszkų laikraszczių skaitytojų. Prie skaitymo laikas pereitų greitai, ne butų nuobodu, o ir protas sziek tiek prasiblaivintų.

Nuo 1d. gegužio užgimė sztraikai Johnson Co. karabinų ir revolverių dirbtuvėse. Darbininkai reikalauja 9 darbo valandų prie to paties užmokesnio, kokį gaudavo dirbdami po 10 val. Sherman Mfg. Co. be jokio sztraiko sutrumpino darbo laiką ant pusės valandos ir pakėlė užmokesnį ant 10 c. per 3 mėnesius. Paskui darbo laikas bus po 9 val. ant dienos. Maszinistai visi susztraikavo. Jie reikalauja 9 darbo val. laiko ir tokio užmokesnio, kokį gaudavo dirbdami 10 val. Audeklų dirbtuvėse darbininkai sztraikuoja. Jie reikalauja 9 darbo valandų ant dienos. C. J.

Augimas žmonių.

Neseniai viena prancuzas, turintis daug pinįgų, užraszė 100-000 frankų ant dovanos apsivedant tvirtų ir augalotų jaunavedžių porai. Mat tuom minėtas prancuzas tikisi pagerinti prancuzų veislę, kurie, apskritai imant, yra silpnesni fiziszkai ir mažesni už amerikonus, szvedus, anglijonus. Ar isz tikro tas iszduos tokius vaisius, kokių isz savo dovanos laukia ansai prancuziszkas didžturtis, nežinia. Svarbiausiu czia yra klausymas, ar isz tikro vaikai augalotų tėvų buva teip jau augaloti? Jeigu teip, tai ir anam prancuzui gali pasisekti priveisti daugiaus augalėtų prancuzų. Du szimtmecziai atgal, Prusų karalius Frederiks Didysis stengėsi priveisti Prusuose augalotų gyventojų. Jis jieszkodavo visur, net svetimubse krasztuose augalotų vyrų ir juos parsitraukdavo į Prusus, apženydavo su augalotoms merginoms ir apsodydavo ant dovanotų jiems ukių aplinkinėse Potsdamo. Sziądien vienok aplinkinėse Potsdamo vokiecziai ne augalotesni už gyvenanczius kitur. Anglijonas Galton per eiles metų rinko žinias ant persitikrinimo, ant kiek ugis tėvų atsiliepia ant jų pagimdytų vaikų. Jis susekė, kad paprastai moteris yra ant 8% mažesnė už vyrą; vaikų ugis atsako sudėtam į kruvą ugiui tėvų padalytum ant 2, mergaitės gi ant 8% buva mažesnės. Taukiaus vienok ugis vaikų ne atsako tai normai, bet atsako vidutiniam ugiui aplinkinių gyventojų. Taigi iszpuola isz tikro, kad vaikai perima ugį ne tik nuo savo tėvų, bet ir nuo tolymesnių boczių, taigi kad paprastai laikosi vidutinio ugio visų gyventojų. Anormaliszkai didelis ugis yra iszėmimu, o iszėmimų į trumpą laiką ne galima priveisti, ant to reikia szimtmecziu. Teip ilgų bandymų ir tirinėjimą iki sziol nieks ne darė, todėl negalima nieko pasakyti, ar per parinkimą augalotų tėvų galima priveisti augalotesnius žmonis. Teoretiszkai iszpultų jog galima, bet kol teorija neiszbandyta ant praktikos, tol ne galima nieko pasakyti. Daug yra priežasczių galinczių sulaikyti augimą vaikų.

Apart ugio tėvų, ant ugio jų vaikų ne mažą turi įtekmę socijaliszkos sanlygos ir užsiėmimas. Maskoliszkas tirinėtojas Erismann isztyrė, jog fabrikų darbininkai, ypacz gi verpinyczių darbininkai, imant vidutiniszkai, yra mažesni ir lengvesni už amatininkus ir dienos darbininkus. Taigi fabrikų darbininkai, dirbanti nesveikiausiose sanlygose, yra mažesni ir silpnesni; tas, suprantama, atsiliepia ir ant jų vaikų. Tas pats iszpuolė ir isz tirinėjimų Szveicarijos mokslinczіaus Rosenthalo. Jis isztyrė, jog ypacz gyvenimo sanlygos ant vaikų terp 14 ir 17 metų turi didelę įtekmę. Szituose metuose ypacz vyriszkos lyties vaikai pradeda smarkiau augti. Jeigu tokį vaiką pastatyti prie sunkaus darbo ir prastai jį maityti, tai augimas apsistoja. Apskritai ugis vaikų didesnį turi susiriszimą su užsiėmimu tėvų. Gyvenant neatsakanczіose fiziszkam iszsivystymui sanlygose, ugis ir kuno tvirtumas per gentkarczių eilės gali dar labiaus nupulti.

Kad maistas ir socijaliszkos sanlygos ant žmonių ugio turi didesnę įtekmę negu tėvų ugis, matyt jau isz to, kad paprastai augesztesnių, turtingesnių luomų žmonės yra tvirtesnio sudėjimo ir didesni. Mokslinczіai, dailininkai, rasztininkai, oficierai, urėdninkai, mokintojai, advokatai, daktarai, kunįgai susideda isz turinczių daugiausiai augalotų ypatų; prekėjai, architektai ir szinkoriai jau truputį mažesni; treczią vieną užima dirbėjai valgio produktų: maluninikai, duonkepiai, mėsininkai, alaus leidėjai; ant ketvirtos vietos stovi žemdarbiai ir sodauninkai, o isz dalies žvejai ir kalnakasiai. Ant paskutinio laipsnio, pagal kuno tvirtumą ir ugį, stovi amatininkai ir fabrikų darbininkai. Isz amatininkų silpniausi yra kriaucziai. Taigi visi tirinėjimai patvirtina nuomonę, kad gyvenimo sanlygos didesnę turį įtekmę ant ugio gyventojų negu ugis jų tėvų, kadangi ne atsakanczіose sanlygose augimas apsistojs, ypacz jeigu augimo perijoduose vaikams reikia sunkiai dirbti. Tokių augimo perijodų žmogaus gyvenime buva keturi; augimas su viu pasiliauja pas vyriszkius 27 metuose, pas moteris 20 metuose.

Mergaitės, užgimusios, buva truputį didesnės ir sunkesnės už vaikus vyriszkos lyties, bet vaikiukai auga greicziaus ir pralenkia mergaites; teip buva iki 10 arba 11 metų; paskui mergaitės augime vėl pralenkia vaikiukus, bet nuo 15 metų jie vėl paveja ir pralenkia mergaites ir ant galo, pasibaigus augimo perijodui, vyriszkiai, imant apskritai, visgi truputį (ant 8%) didesni už merginas.

Seniaus tikėjo, kad miestų gyventojai yra mažesni už kaimieczius. Matavimai vienok tos nuomonės ne patvirtina: pasirodo, kad imant vidutiniszkai, gyvenanti miestuose advokatai, mokslinczіai, urėdninkai, oficierai, net prekėjai yra didesnio ugio už kaimieczius; jeigu gi miestuose daugiau yra mažo ugio žmonių, tai tas ne tiek paeina nuo paties miesto, kiek nuo to, kad miestuose gyvena daugiausiai amatininkų ir fabrikų darbininkų, o tie visi, gyvendami ir dirbdami nesveikiausiose sanlygose, ne gali užaugti, kaip reikia. Ar klimatas turi įtekmę ant ugio žmonių, ant to klausymo negalima dar atsakyti, tas dar ne isztirta, kaip reikia: yra didelio ugio žmonės lygiai szaltuose kaip ir sziltuose krasztuose. Tautiszka kilmė, rodosi, turi didesnę įtekmę ant ugio gyventojų negu klimatas. Pagal didumą: anglijonai užima pirmutinę vietą: jie vidutiniszkai turi 175,7 centimetrų augszczio; antrą vietą užima gyventojai Suvienytų Valstijų Sziaurinės Amerikos, augsztis jų 171,9, treczią vietą užima szvedai ir norvegai, po tų eina latviai ir lietuviai, kurie, drauge su suomiais, priguli prie augloczіausių Maskolijos gaivalų. Prancuzų vidutinis augsztis 168,3 centimetro, vokiecziu 168 centim., italijonų tik 162. Prie mažų priguli japoniecziai, bet, iszėmus kelias Afrikos negrų gimines, mažiausi yra gyvenanti sziaurinėj Norvegijoj ir Finlandijoj laponai, vidutinis jų ugis yra tik 150 centimetrų arba pusantro metro.

Nykstanti žwėrys.

Visoki gyvi sutvėrimai ant žemės vieni daugiausi labiau, kiti mažiau, dar kiti ne tik nesidaugina, bet nyksta. Tą patį matomė ir terp tautų. Vokiecziai antai dauginasi gana smarkiai, dauginimasi prancuzų pasiliovė, o kaip kokiuose Prancuzijos departmentuose skaitlius gyventojų pradėjo mažintiesi. Mažiausi Europoj ir skaitlius magyarų, taigi valdanczios Vengriją tautos. Labiausiai gi nyksta susidurę su europiecziais czіabuviai Australijos salų ir juodi czіabuviai Australijos sausžemio. Nyksta ne tik czіagimiai žmonės Australijos, bet ir vietinės gyvunų įveislės. Kol ne turėjo jie konkurencijos, veisėsi gerai, bet atgabenus europiszkus gyvunus

liuj ir Zulių žemėj, teipogi Ubombo kalnuose. Ant užlaikymo szitų gyvunų Anglijos randas uždraudė medžioti, uždėjo bausmes nuo 50–100 svarų sterlingų už užmuszimą nors vieno žvėries, net gubernatorius ne turi tiesos duoti daleidimą užmuszti žvėrį; bet ir tokioms tiesoms ne galima apsaugoti nuo isznykimo szitų žvėrių: ir apssaugoti tiesoms, nyksta jie smarkiai, nesiveisia, mat ant to ne tinka sanlygos. Pereituose metuose dar gubernatorius kolionijos Natal, paupiuose upės Unigolozi, patiko 5 žvėris, prisiartino prie jų ant 20 žingsnių. Žvėrys ne matė žmonių, bet paskui pajutę, pasitraukė isz tos vietos. Tą paczią dieną patiko dar vieną patiną ir pataitę su mažu. Tai gal ir visi dar gyvenanti ant žemės baltiejie vienragiai nosaragiai; Ubombo kalnuose gyvo nieks ne matė, patinka czia vien jų mėszlą.

Kitas žvėris, kurio dienos gyvenimo ant žemės ne ilgos, yra gyvenanti Lietuvoj taurai arba žubrai. Gyvena jie Baltbokszczio giriose, Grodno gub., priguli prie didžiausių žvėrų Europoj, bet skaitlius jų ne didelis, ne siekia jau 500 galvų. Medžioti ant jų gali tik ciecorus. Jie teiposgi apsaugoti tiesoms, bet ir tiesos ne saugoja nuo isznykimo. Bandė tuli ponai juos prisavinti ir auginti kaipo naminius, bet nežinia ar ne mokėjo auginti, ar dėl kitokių priežasczių, bandymai ne iszdavė vaisių. Yra dar kelios deszimtys galvų szitų žvėrų ir ant Kaukazo, bet ir ten skaitlius jų nesididina, bet eina mažyn.

Prie nykstanczių žvėrų priguli Afrikos žirafos, kurių jau ne daug liko, medžiotojai daugiau jų iszmedžioja negu priauga jaunų. Apsaugojanczios tiesos galėtų szitų žvėrų užsilikimą ant žemės sziek tiek pailginti.

Dar smarkiau nykti pradėjo Amerikos bizonai, kurie yra teipjau didžiausias Amerikos žvėrims kaip Lietuvos taurai Europoj. Taurai ir bizonai priguli prie tos paczios giminės. 50 metų atgal ant plotų Suvienytų Valst jų gyveno dar milijonai galvų, ant prerijų galima buvo patikti pulkus ne tik po kelis szimtus, bet po kelis tukstanczius galvų. 12 metų atgal Hornuday apskaitė, kad isz milijonų galvų szitų žvėrų liko jau tik 1100, isz kurių 256 prisavinti, o 835 laukiniai Natio naliszkame parke Yellowstone, Kanadoj ir dar keliose vietose. Sziuose metuose Sullivan vėl suskaitė szituos žvėris ir ne paisant ant visų stengimusi Amerikos rando užlaikyti szituos žvėris nuo isznykimo, rado jų tik 1024, o tame skaitliuje buvo 684 prisavinti, liuosai gyvenanczių laukinių tik 340. Taigi per 12 metų skaitlius laukinių sumažėjo iki treczdalio to, kas buvo 12 metų atgal. Pasirodė, kad bizonai, auginami žmogaus, arba jo prižiuromi, dauginasi gana greitai, o laukiniai smarkiai nyksta, o kas svarbiausia, kad ne nyksta nuo kulkos medėjų, bet nuo ne atsakančių gyvenimui gamtiszkų sanlygų. Isz augintojų daugiausiai bizonų turi Allard, Montanoj, nes 259, Texase yra 110, Anglijoj 26. Nors skaitlius prisavintų bizonų ir pasidaugino, bet ir jų prisiveisimo negalima laukti, kadangi, iszėmus vien Allardo bandos, pas kitus angintojus nuolatai mažinasi skaitlius pataiczių, o nuo jų, kaip visi supranta, paeina ir dauginimasi: normaliszkas procentas pataiczių yra vien pas Allardą ir tulose gyvenancziose liuosybėj bandose; ne žiurint vienok ant normaliszko skaitliaus pataiczių, skaitlius laukinių bizonų ne sidaugina, bet eina mažyn. Taigi, rodosi, kad szitie žvėrys ne ilgai jau gyvęs ant žemės, jie turės neužilgio suvisu isznykti teip jau, kaip isznyko daug priesz juos gyvenusių sutvėrimų.

Isz visur.

‖ Mieste Cape Town, pietinėj Afrikoj, apsirgo azijatiszku maru 610 žmonių; pasimirė gi 275. Per sanvaitę nuo 11 d. gegužio naujai apsirgo 38, numirė 25. Kaip garsina miesto valdžios, apsirgimai maru terp parvuotų eina jau mažyn.

Indijose užtai maras ne tik nesiliauja, bet skaitlius apsirgimų dauginasi. Bombay apskrityj, per vieną tik sanvaitę nuo 12–19 d. balandžio maru apsirgo 1947 žmonės, pasimirė gi 1632. Mieste Bombay apsirgimų buvo 715, mirczių gi 492. Patna distrikte iki 27 d. balandžio maru apsirgo 437681. Chinuose, apskrityj Lam Ko nuo 14 d. vasario iki 26 kovo nuo maro pasimirė su virszum 10000 žmonių.

‖ Paryžiuj vienas daktaras parengė specijaliszką gydinyczią turintiems palinkimą prie vogimų. Į porą dienų į gydinyczią atėjo puikiai pasirėdžiusi moteriszkė su jauna duktere, pasisakė esanti pati žinomo Paryžiuj aristokrato ir papraszė daktaro iszgydyti turinczią palinkimą prie vogimo dukterį. Daktaras patalpino merginą geriausiame kambaryj. Ant rytojaus daktarą paszaukė pas ligonį. Sugrįžęs namon, ne rado jau ne tik ligonės, bet ir savo kambaryj 23000 frankų pinigų, su kuriais ligonė iszdumė, nežinia kur. Žinoma, kad ji ne buvo ano aristokrato duktė, už ką pasidavė, bet paprasta Paryžiaus vagilka. Tokių, turbut, nė joks daktaras ne iszgydis, kadangi jos nė ne nori but iszgydytoms.

‖ Nuo 1882—1899m. iszkeliavo isz Lenkijos, Lietuvos ir Europinės Maskolijos, į Siberiją 1117-715 iszeivių. Į Usuriszką krasztą atkako 33380 žmonių, 205645 į apskriczius prie Uraliaus kalnų. Isz tų 68% ne gali Siberijoj rasti nė victos ant apsigyvenimo, nė darbo. Žemės tinkamos žemdarbystei randas iszdalino 5744000 desiatinų. Yra dar žemės tinkamos žemdarbystei rando rankose 600-000 desiatinų. Nėra todėl, ypacz lietuviams, ko jieszkoti Siberijoj, kadangi laimės ten ne ras. Maskoliai norėtų, kad kuodaugiausiai lietuvių iszsikraustytų į Siberiją, kadangi iszskirstyti ant didelių plotų, jie turėtų pavirsti į maskolius, o per iszėjimą apsisilpnytų tėvynės lietuviai, vietoj iszėjusių, randas sugabentų maskolius į Lietuvą.

‖ Mieste Tropau į vieną vagoną geležinkelio trukio įsėdo daug czekų ir du vokiecziai. Kadangi czekai su vokiecziais nuo seniai nesikenczia, tai ir vagone užgimė greitai nesutikimai. Czekai ant galo pagriebė vokietį Luzarą ir iszmetė isz vagono bėganczio trukio ir tai teip nelaimingai, kad žmogus pateko po ratais, kurie jį sudraskė. Iszmesto brolis pats iszszoko isz vagono ir tik tuom aps saugojo nuo tokio jau likimo; jis vienok teiposgi gana skaudžiai apsikulė, bet tie apsikulimai ne pavojingi.

‖ Apsigyvenęs Londone vienas amerikoniszkas milijonierius pagarsino per laikrasztį "Times", jog iszmokės 5000 (25000dol.) svarų sterlingų tam, kuris įves jo dukterį į Anglijos aristokratijos draugystes. Mat Europoj ant prisigriebimo į aristokratijos draugystes ne užtenka turėti daug pinigų, o amerikoniszki milijonieriai tiki, kad už pinigus galima viską pirkti ir parduoti, nėt savo dvasią ir dorą. Tokiu budu amerikoniszki milijonierai yra tikrais svieto, ne tik Amerikos demoralizatoriais.

‖ La Motte kastynesė, Pietinėj Prancuzijoj, užgimė darbininkų maisztai. Prancuziszki darbininkai reikalavo praszalinimo nuo darbo italijonų darbininkų, bet kastynių savininkai ant to ne sutiko. Darbininkai stengėsi italijonus iszvyti. Isz to pakilo musztynės, kuriose daug žmonių likosi sužeistų. Policija neįstengė maisztų suvaldyti, ji pasikvietė į pagelbą kariauną.

‖ Anglijos randas iszsiuntė kariauną ant Naujos Gvineos, Australijoj, ant nubaudimo žmogėdžių cziabuvių, kurie iszskerdė angliszką misiją ir suvalgė du misijonierius ir 14 cziabuvių iszmokintų ant mokintojų misijos mokyklų. Kareiviai iszdegino czia buvių kaimus ir valtis.

‖ Tuli Europos krasztai, kaip antai Szveicarija, Prancuzija, net Anglija, parsigabeno isz Amerikos geležinkeliams lokomotyvas. Isz pirkinio vienok Europoj neužganėdinti ir ant toliaus atsisako gabenti lokomotyvas isz Amerikos. Amerikoniszkos reikalauja daug daugiaus anglių, todėl užlaikymas jų reikalauja didesnių kasztų, o kelionė Europoj kasztuoja visur daug pigiau negu Amerikoj.

‖ Pagal rando pagarsintas žinias, Austrijoj ir Vengrijoj szį metą surinks: kviecziu ant 2 milijonų tonų mažiau, miežių ant 300000 tonų mažiau, avižų ant 700000 tonų mažiau; vien rugių ant 600000 tonų daugiau negu pereituose metuose.

‖ Nenorėdami apsileisti maskoliams, kurie dirba dabar ilgiausią ant svieto Siberijos geležinkelio linijį, anglijonai rengiasi padirbti dar ilgesnę, kuri turės 10000 kyliometrų ilgio arba 6520 angliszkų mylių. Nauja linija prasidės Aleksandrijoj, Egipte, ir bėgs per Arabiją, Persiją, Indijas, pasibaigs Chinų porte Shanghai.

‖ Berlyne, vienoje auksinių ir deimantinių daiktų pardavinyczioj sugriebė vieną amerikoną, Ende, ant vagystos ir suaresztavo. Amerikonas nesidavė ir gynėsi su peiliu, vieną policistą sunkiai sužeidė. Ende visokiose Berlyno pardavinycziose pavogė deimantų už 50000 markių.

‖ Pereitą sanvaitę Vokietijoj siautė smarkios audros su vėtroms ir ledais. Perkunas užmuszė net kelias deszimtis žmonių, vėtra gi sugriovė ir pagadino daug triobų, ypacz giriose padarytos blėdys labai didelės, skaito jas milijonais markių. Ledai teiposgi ne mažai blėdies pridirbo laukams.

‖ Amerikonas Whitney isz New Yorko už arklį Wolodijowskį, kuris ant paskutinių lenktynių Londone laimėjo didžiausią dovaną, siulo 75000 dol. ir apart to dar $26000 metinės samdos ir 20000 dol., taigi pusę laimėtos dovanos. Už arklį dar, turbut, nieks iki sziol tokių didelių pinigų ne užmokėjo.

‖ Isz paskutinio gyventojų suskaitymo, Anglijoj ir Walijoj pasirodė: 15721728 vyriszkiai ir 16804347 moterys. Taigi su virszum 1 milijonui moterų truksta vyro. Tas milijonas turi iszsižadėti vilczių kada nors apsivesti. Miestuose gyvena 77%, o kaimuose tik 33%. Lietuvoj gi yra atbulai: trissyk daugiau žmonių gyvena kaimuose.

‖ Maskoliszkas randas isz davė prisakymą ne leisti vokiszkų geležinkelių konduktorių, važinėjanczių su miegojimo vagonais tiesiog į Peterburgą. Nuo konduktorių ant rubežiaus reikalauja užrubežinių pasportų. Vokiecziai ketina ne siųsti į Maskoliją miegojimo vagonų.

‖ Balandžio mėnesyj, angliszkose valdybose ant Naujos Gwineos, Australijoj, du angliszki misijonieriai, Chalmers ir Tompkins ir 14 jų turnų ir sargų likosi cziabuvių papusų užmusztų; jų kunus cziabuviai su didelėms iszkilmėms suvalgė.

‖ Angliszkas randas nusprendė nutiesti ant jurių dugno ilgiausią telegrafo linijį. Linija ta bus nuo Kanados į Australiją, turės ilgio 5834 mylias. Stacijos bus tik angliszkose valdybose. Klojimas dratų prasidės nuo pradžios ateinanczių metų.

‖ Peterburge, ant teip vadinamo Galerno Ostrovo užsidegė maskoliszko rando laivų dirbtuvės. Sudegė kariszkas laivas "Vitiaz" ir keli kiti ir visos dirbtuvių triobos. Prie to pražuvo 12 žmonių. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 12 milijonų rub.

‖ Vokietijoj susitvėrė draugystė, kuri apverczia 25 milijonus markių ant parengimo vokiszkų kolionijų Brazilijoj. Panaszi draugystė susitvėrė Ryme; jos mieris rengti italijonų kalionijas Brazilijoj.

‖ Indijose, Bombay apskrityj, kur del stokos lytaus javai ant laukų iszrodė labai prastai ir gyventojai laukė vėl bado metų, dabar pradėjo lyti. Yra dar viltis, kad lytus sziek tiek pataisys pasėtus javus ir nors bado ne bus.

‖ Vokiszki laikraszcziai pranesza, jog maskoliszkos valdžios Varszavoj vėl suaresztavo daug lenkų ir tai užimanczių augsztesnes vietas; terp suaresztuotų yra rasztininkas Newiadomski.

‖ Mieste Tehuantepec, Mexike, siautė didelis gaisras. Ugnyje pražuvo 70 žmonių. Ugnis užgimė ant kavos pliantacijų ir isznaikino daugybę kavos, bananų ir apelsinų medžių.

‖ Baltiszkame Porte, Maskolijoj, darbininkai laivų dirbtuvių pakėlė sztraikus ir pradėjo daužyti dirbtuvių langus. Ant jų suvaldymo reikėjo szaukti kariauną.

‖ Paryžiaus priemiestyj Les Molineaux patronų dirbtuvėsė atsitiko baisi expliozija, kurios 15 žmonių likosi užmusztų, o 20 sunkiai sužeistų.

‖ Pietinėj Austrijoj, Tiroliuj, netikėtai užgimę tvanai, su visais žmonėms ir trioboms, nuplovė kaimą Nauders.

‖ 11 d. berželio, po labai karsztai dienai, Anglijoj užkilo sniego dargana. Grangean kalvos sniego uždengtos. Vėlai mat szimet užstoja tikrą vasara.

‖ Ant prigulinczių Iszpanijai Kanariszkų salų gyventojai kenczia badą: nuo stokos lytaus laukai iszdegė ir nėra ką rinkti.

‖ Berlyne pasimirė geriausias ant svieto chirurgas, daktaras Langenbeck.

Vietines Žinios.

— Chicagos kriminaliszkas sudas nusprendė ant pakorimo už užmuszimą savo paczios lenką (kiti sako buk jis lietuvys) Dolinskį. Tuom tarpu laikraszcziai dabar paduoda, kad neva užmuszta jo pati atkako ant laivo Waldersee į New Yorką, tik czia jos vaikas apsirgo, todėl ją nugabe no į ligonbutį. Dolinski turėjo but pakartu 14 d. berželio. Jeigu tai teisybė, tai ką galima mislyti apie sudus, kurie su lengva szirdžia skubinasi žmogų siųsti ant kartuvių, nors jis yra ne kaltu.

— Pereitos nedėlios dieną liko si paszventintas kampinis akmuo lenkiszko Marijos isz Nazareto ligoubuczio. Ligonbutis tas bus ant kertės Leavitt ul., terp Huddon ir Thomas ave. Pastatymas kasztuos 250000 dol.

— Sausyje szių metų, isz gyvenimo pn. 529 W. 62 ul. iszėjo moteriszkė Juze Bennett ir nuo to laiko nieks jos ne matė. Minėta moteriszkė yra palaikėja 8 milijonų dolierų, kuriuos jai palikko George Strong. Ji iszėjo atlankyti savo draugę ir prapuolė. Mena, kad ją turėjo kas žinantis apie jos palaikus paimti, norėdamas pinigus iszvilioti.

— Ant priemiesczio Englewood, ant tyczia parengtos tribunos, prisirinko daug žmonių prisižiurėti normaliszkos mokyklos mokintinių parengtiems pasilinksminimams. Tribuna ne iszlaikė sunkenybės ir su visais ant jos buvusiais žmonėms nugriuvo. Prie to 15 žmonių likosi sunkiai apkultų, o vienas 85 metų senelis, vokietys Ziegler, teip sunkiai apkultas, kad ant jo iszgijimo nėra nė jokios vilties.

— Pn. 151 Grand ave., nuo treczių namų lubų per langą iszpuolė girtas darbininkas Charles Evans ir prisimuszė. Nugabeno jį į ligonbutį, kur daktarai atgal vino, o kad nė jokių sužeidimų ne turėjo, paleido jį namon. Priežodis sako, kad girtuokliai ir neturinti dar proto vaikai yra Dievo globoj, kuris juos saugoja nuo nelaimių.

Reikalingas geras Zeceris prie spaustuves "Lietuvos" prie knygu darbo. Mokestis 35c. nuo 1000 M. Pica ar Breviero.

Draugysczių Reikalai

Chicago. Dr-te Simano Daukanto ant savo paskutinio susirinkimo laikyto 2 berželio, numažino ant tulo laiko įstojimo mokesti. Nuo szio laiko priims draugysten gerus tautieczius, neseneinius 35 metu už $1.00 įstojimo mokesties. Sekanti susirinkima tures 7 d. liepos, K. Liaudanskio saleje, 3301 S. Morgan str. Todel vyrai pasiskubinkite pakol įstojimas pigus.

A. Bijauskas, sekr.
3327 Auburn ave.

Chicago—. Dr-te Sz. Marijos P. Rażanczevos laikys savo menesinį susirinkima nedelioj, 23 Berželio, tuojaus po sumai, Apveizdos Dievo parapijos saleje, kerte 18ta ir Union ulycziu, ant kurio visas draugias ir norinczias prisiraszyti szirdingai užkvieczia.

Dr-te Sz. M. P. Raž.

Chicago. Dr-te Sz. Jurgio R. ir M. tures savo baliu, nedelioj, 1 Rugsejo, Freiheit Turner saleje, 3417 S. Halsted St. Todel meldžia visu kitu draugysczių toje dienoje nedaryti baliu, idant vieni kitiems nekenktumem.

Komitetas.

Chicago. L. S. D. P. Kuopa laikys savo susirinkimą Subatoj, 22 Berželio, 8 val. vakare, saleje K. Liaudanskio, kerte Morgan ir 33czia ul., ant kurio visi sanariai ir norinti prisiraszyti yra kviecziami pributi.

S. Kodis, sekr.

Balius, Balius.

Hammond, Ind. Dr-te Sz. Stanislovo tures savo baliu Subatoj, 22 Berželio, A. Chrostowskio saleje, kerte Morgan ir 149 ulycziu. Prasides 7:30 val. vakare. Įženga vyrams 25c moterims ir merginoms dykai. Visus lietuvius ir lietuvaites kvieczia atsilankyti. Komitetas.

Temykite Philadelphijos lietuviai!

Sz. Antano Dr-te ant savo 10—metiniu sukaktuviu numažino mokesti įstojimo naujiems sanariams. Per sekanczius 3 menesius: Berželi, Liepos ir Rugpjuti priims naujus sanarius už $1.00 įstojimo, o paskui vel bus po $4.00. Sulygsziol Dr-te turi sanariu 150 ir $2000.00 pinigų kasoje. Susirinkimai yra laikomi kas 3 nedeldienis Caledonia saleje.

(6—21) Dr-te Sz. Antano

Temykite!

Krebs, Ind. Terr. Draugyste Sz. Juozapo, kuri czia laike straiko pereita meta buvo iszirus, sziadien vel susidrutino ir isz naujo priima sanarius savo draugysten. Todel apreiszkeme visiems jos sanariams, gyvenantiems kituose miestuose, kad jie bsu vel paskaityti už pilnus sanarius, jeigu prisius savo menesines mokestis nu 23 berželio 1901m. Naujiems sanariams įstojimas tik $1.00. Su visais reikalais ir prisiuntimu pinigu i draugyste adresuokite:

Frank Kokeszka,
Box 255, Krebs, Ind. Terr.

Pirmas lietuviszkas Pikninkas.

Chicago. Dr-te Sz. Antano tures savo pirma pikninka nedelioj, 30 birželio, 9 val. ryto. Įženga vyrams 25c., moterims ir merginoms dykai.

Imk Metropolitan Elevatori iki 48tai ave., isz ten LaGrange Kara ir iszlipk ant DesPlaines ave., nuo kur in sziaurius tik vienas blokas iki Bergmann's Grove Parkui. Ant LaGrange karu ir ant parko bus isztiesti audekiai su paraszu: **Lietuviszkas Pikninkas.** Visus lietuvius ir lietuvaites ir visas lietuviszkas draugystes szirdingai kvieczia atsilankyti.

Komitetas.

Didelis Pikninkas.

Philadelphia, Pa. Susivienyjusios czianykszczios 8 lietuviszkos draugystes: Sz. Antano, Sz. Juozapo, Kareiviu Algirdo, Petro Armino, Lietuvos Dukteriu, Sz. Petro ir Povilo, Lietuva ir Laisves Klubas tures savo 4ta metini dideli pikninka subatoj, 29 berželio, Pine Grove Parke, Glaucester, N. J. Prasides 10 val. ryto. Laivai isz Philadelphijos nuo South Ferry str. plauks kas 15 minutu ir vež keliaujanczius ant pikninko. Įženga ant pikninko tik 25c. Daržas gražus, czystas ir sveikas oras, grajys gera muzika, taigi tik geretis ir bovinties!. Visus lietuvius ir lietuvaites kviecziame kuoskaitlingiausiai susirinkti ir pasigereti. Jeigu virsz minetoje dienoje lytu, tai pikninkas taps atidetu ant 13d. Liepos.

Komitetas.

Pikninkas! Pikninkas!

Union City, Conn. Dr-te Sz. Jurgio tures savo pikninka czetverge, 4 Liepos (Forth of July), Lenden Parke. Prasides 1:30 val. po pietu. Įženga vyrams 25c., moterims ir merginoms dykai. Parkas yra didelis ir gražus ir geriause muzika jau pasamdyta. Todel visus lietuvius ir lietuvaites kviecziame kuoskaitlingiausiai susirinkti.

V. Borotinskas, sekr.

Didelis Pikninkas.

West Pullman, Ill. Czianykszcziai lietuviai tures dideli pikninka nedelioj, 23 Berželio, darže Povilo Karecko, 758 123th st., kerte Union ave. Prasides 12 val. vidurdienio. Įženga visiems dykai. Daržas didelis, didele nauja szokiams platforma, gera muzika ir zabovu invales. Visus lietuvius ir lietuvaites szirdingai kvieczia atsilankyti.

West Pullmano Lietuviai.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau savo vyro, Antano Mikulskio, Vilniaus gub., Traku pav., Jezno vol., kaimo Zastenkos. Asz jo pati, dabar tik atvažiavus Amerikon su 11 metu mergaite, neturiu kur pasideti. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Mrs. Jule Mikulskiene,
419 E. Market st., Scranton, Pa.

Pajieszkau savo tetos, Alenos Gudaviczienes, Kauno gub., Raseiniu pav., Jurbarko parap., kaimo Žintaleziu. Ji pati ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso: Jurgis Stasiunaitis,
3345 S. Morgan St.,
(28—6) Chicago, Ill.

Pajieszkau savo szvogerio Juozapo Motiejuno. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso:

Jonas Gruszas,
30 Ruble st., Chicago, Ill.

Pajieszkau savo draugu, Laurino Bandauskio ir Jono Gamuliauskio, abu Kauno gub. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žinia ant adreso.

Thom Braus,
Box 32, Frank, Allegheny Co., Pa.

Aukos ant kankintiniu.

Lietuviai isz Glasgow, Scotijos prisiunte per Jona Lebedi.

J. Lebedis	2s
P. Dalbokas	1s
T. Dalbokas	1s
J. Dalbokas	1s
J. Dalbokas	1s
J. Bandžius	1s
M. Tamalaviczia	1s
L. Szlainer	1s
J. Mezataviczia	1s
M. Lebediene	1s. 6p.
V. Kranauskas	1s
A. Dalbokiene	6p
Sykiu 13 schillingu, arba	$3.17
"Vienybes" redakcija prisiunte....	70.78
Buvo	75.47
Sykiu	149.42

Atsiszaukimas!

Man važinėjant po Vakarus ir po Naują Angliją teko sueiti daugelį Lietuwių, protaujanczių, kurie nori įgyti didesnį žiwelgimą į klausimus philozophijos ir mokslų (duszią, Diewą, gamtos įstatymus, ewoliuciją, ir tt.). Kadangi tie klausimai aiszkiai yra isziuldyti L. Buchnerio weikale "Pajiega ir Medega" (Kraft und Stoff), ir kadangi sziądien toks weikalas isz tiesų yra reikalingas wisiems laiswamaniams, idant turėtų atramą priesz kunigijos melus apie religiją, asz pasisznekėjęs su kiliais tautiecziais rijausi apgarsinti prenumeratą ant wirsz minėtos knygos. Prenumerata lietuwiszkos knygos, kas dabar nori prigelbėti ana atapaudinti, kasztuos $1.50; po atspaudinimo kasztuos $2.00. Todėl tuos, kurie nori tą knygą turėti lietuwiszkoje kalboje, kwiecziu prisiųsti prenumeratą, ir kaip taps atspaudinta, užsimokėjusiejie gaus atlyginimą knygoms tiek egzempliorių, už kiek bus isz anksto užmokėję ir jų wardai ir prawardes taps ant galo knygos pagarsinti. Kasztai spaudos yra dideli, todėl praszau Tautieczių umai su prenumerata iszleidime knygos man pagelmingais buti.

J. Szliupas, M. D.
421 Penn Ave., Scranton, Pa.

IŠ KUR ATSIRADO musų naminiai gyvuliai ir auginami augmenys?

Pagal Lunkevyčių.

Pažiurėkime, kaip yra pas šios dienos nuožmias tautas, o tas mums geriausiai išaiškįs tą, kas buvo ir pas musų nuožmius pratėvius.

Yra terp šios dienos nuožmių tautų ant tiek jau kulturiškai pasikėlę, kad užsiima jau lygiai žemdarbyste kaip ir galvijų auginimu; yra vienok ir toki, kurie minta vien iš medžionės ir žvejonės, kurie ne turi nė naminių gyvulių, ne augina nė jokių augmenų, ne turi nė savo namų, bet kilnojasi iš vietos į vietą, kur randa sau maistą, taigi gyvena teip kaip ir laukiniai žvėrys. Peržiurėsime gyvenimą apsisėdusių jau ant vietos. Šitie gyvena kaimuose, triobose statytose iš medžių šakų, olose, iškastose žemėj, nameliuose nulipintuose iš molio, nupintuose iš karklų ir aplipintuose moliu. Turi jie jau laukus, ant kurių sėja šiokius tokius javus, turi ir naminius galvijus. Galvijų vienok turi ne daug atmainų ir tos pačios ne geriausios, ant užsėto, prastai apdirbto lauko ne daug yra javų ir jų atmainų ir pačios atmainos, pagal savo vertę, ne gal but prilygintos prie atmainų auginamų civilizuotų tautų. Jie ne turi nė mažiausio supratimo apie pagerintas atmainas didelių ir mažų naminių galvijų ir apie atmainas rugių, kviečių, avižų, vaisinių medžių, daržovių, kokias augina ukininkai Anglijos, Prancuzijos ir Vokietijos.

Yra terp nuožmių, gyvenančių ant plataus žemės paviršiaus, stovinti daug žemiaus, ne turinti nė jokio supratimo apie žemės apdirbimą ir auginimą naminių galvijų; šitie valkiojasi iš vienos vietos į kitą, po girias ir laukus, užsiima medžione, pajuriuose renka vilnių išmestas žuvis ir jurių sliekus, minta tuom, ką sugriebia galinčio numalšinti alkį. Šitie, jeigu turi kokius naminius gyvulius, tai vien šunį, bet ir šunes jų ne panašus į musų namų sergėtojus: nuožmių tautų šunes yra labiau panašus į laukinius sutvėrimus, daugumas jų nė loti ne moka. Nerasdami tinkančių ant maisto žvėrių, arba negalėdami jų sumedžioti, nuožmiejie griebia ką tik panašaus į vaisių, tinkamo ant maisto sugriebia: šakneles visokių augmenų, jų vaisių, nors civilizuotas žmogus ne norėtų tokių vaisių nė į nasrus paimti. Laukines morkas, pasternokus, erškėčių bumburus, rugšėius vaisius laukinių obuolių, sprangių kriaušių arba girinių slyvų vaisių valgo jie su tokiu jau pasigėrėjimu, kaip mes savo užaugintus puikiausius sodų vaisius.

Buvo laikai, kada visi apgyvenanti žemę žmonės stovėjo ant tokio jau laipsnio kaip paskutiniai čia paminėti nuožmiejie. Teip jau gyveno pratėviai pakilusių ant augščiausio kulturiško laipsnio tautų, kaip antai: prancuzų, anglijonų, vokiečių arba ir laikančių savę už Dievo išrinktus žydų. Buvo laikai, kada ant žemės ne buvo nė jokios civilizacijos, vienaitiniai mieriai žmogaus rėmėsi ant nutildymo alkio, taigi toki jau kokius turi kiekvienas gyvas sutvėrimas. Reikalas, alkis ir troškulys, šaltis ir karštis vertė juos kilnotiesi iš vietos į vietą, iš bado griebti tokį maistą, ant kokio mes ne nerėtume nė žiurėti. Neturėjo jie nė naminių galvijų, nė auginamų augmenų. Ką davė jiems pati gamta, tuom jie ir pasiganėdino; jeigu kada gamta atsakė savo malonės, reikėjo mirti nuo bado. Gamta gi galėjo duoti vien laukinius žvėris ir tokius jau augmenis. Žmogui reikėjo pasirinkti labiausiai atsakančius reikalams. Reikalas pamokino proto nuožmius, alkis privedė prie supratimo naudos iš prisavinimo tulų laukiniu žvėrių, auginimo jų namieje, prie apdirbimo žemės ir sėjimo ant jos tinkančių ant maisto laukinių augmenų. Apie gerinimą veislių ir atmainų iš pradžių, žinoma, žmogui ne galėjo užeiti nė ant mislies, nežinojo nė pamatų, kaip tą daryti; naudojosi jis vien iš to, ką gamta davė, jos dovanas rinko vien atsakančioj vietoj, kad ne reiktų jieškoti ant plataus svieto reikalingų ant maisto daiktų.

IV. Kas buvo pratėviais musų naminių galvijų?

Vilkas, šakalas gyvenantis šiltesniuose kraštuose ir visiems pažįstami naminiai šunes ant pirmo pažvilgio išrodo panašiais. Todėl juos mokslinčiai priskaito prie vienos

Šakalas.

giminės žvėrių. Suprantama, kad vilkai visokių kraštų, nors ir skiriasi šiek tiek viens nuo kito, bet jie panašesni į viens kitą negu į šunį arba šakalą, giminysta terp vilkų visokių gatunkų yra didesnė negu terp vilko, šunų ir šakalų. Visi vilkai priguli prie vieno gatunko, nors terp jų yra visokios atmainos; tas yra ir terp visokių atmainų šunų; nors visi matome, kaip labai skiriasi viens nuo kito savo ugiu, papročiais ir pavidalu, priguli prie vieno gatunko. Šunų giminėj randame mat tris žvėrių veisles: vilką, šakalą ir naminį šunį. Naminių šunų vienok yra daug gatunkų: vizlų, newfoundlandų, pudelių, kurtų, avininkų ir daug kitų. Visi tie šunias yra tai tik atskiri gatunkai vienos veislės. Žvėrys vienos veislės yra kur kas panešesni į viens kitą, nors atskiri gatunkai ir ganą skiriasi viens nuo kito, negu žvėrys atskirų veislių tos pačios giminės; terp atskirų atmainų vieno gatunko panašumas dar didesnis negu terp atskirų gatunkų. Teip, paveikslan, terp atskirų atmainų kurtų panašumas daug didesnis negu terp kurtų ir pudelių.

Tą patį galima pasakyti ir apie visokius augmenis. Laukinė slyva ir auginamos soduose tveria atskirus gatunkus vienos augmenų veislės. Tuom tarpu soduose sodauninkai augina daugybę visokių slyvų duodančių didesnį arba mažesnį vaisių, saldesnį arba aitresnį. Visos tos slyvos yra tik atmainoms vieno gatunko.

Tokiu budu, dalindami žvėris ir augmenis į grupas pagal jų giminystą, randame pirmiausiai atmainas; kelios atmainos tveria vieną gatunką, o isz kelių gatunkų pasidaro veislė. Arčiausioj giminystoj stovi žvėrys visokių atmainų vieno gatunko, tolesnė giminysta yra terp žvėrių visokių gatunkų, o dar tolesnė terp visokių veislių vienos giminės. Tas pats yra ir terp augmenų.

Labai senose gadynėse, daug amžių atgal, kada žmonės šiądien augščiausiai kulturiškai pasikėlę stovėjo ant tokio laipsnio, ant kokio šiądien stovi nuožmi žmonių veislės gaivalai, ne turėjo jie nė jokių naminių gyvulių, ne augino nė jokių augmenų, taigi stovėjo net žemiau už ne žmonis, terp kurių antai skruzdėlės turi savo parengtus grybų auginimo darželius, bitys turi valgio aruodus; žmonės maitinosi tuom, ką rado: laukinių medžių vaisiais, sumedžiotais žvėrimis, sužvėjotoms žuvimis, šaknelėms, ne turėjo nė savo namų, gyveno žemėj iškastose olose, buduose iš medžių šakų; ne turėjo nė tokių savo namų sergėtojų, kaip šunes, kadangi ne turėjo nė namų, ne turėjo nė tokių padėtojų kaip arkliai, nė maitinančių šios dienos žmonis karvių ir kitokių.

Argi todėl nė vienam iš skaitytojų ne užėjo ant mislies: kad visi šiądien žmogaus auginami gyvunai ir augmėnys gali paeiti nuo laukinių, liuosai šiądien gyvenančių ir augančių giriose ir laukuose? Ar auginami gyvuliai ir sėjami javai nėra vaikais, ne paeina nuo panašių veislių gyvuojančių ir augančių be žmogaus darbo laukinių gatunkų ir veislių? Nuomonė tokia bus su visu teisinga: visi šiądien kur nors auginami naminiai gyvuliai ir augmenys yra vaikais tų pačių veislių laukinių, juos žmogus prisavino ir traukia sau naudą už darbą, kokį turėjo prie prisavinimo.

Kasgi ne matė ir ne girdėjo apie specijališkus suvaldytojus žvėrių, kurie ir dabar užsiima suvaldymu ir mokinimu laukinių žvėrių ir paukščių ir išmokina juos žmogui tarnauti? Liutai ir tigrai priguli prie baisiausių šios dienos draskančių žvėrių. Vienok yra gana drąsuolių užsiimančių prisavinimu ir mokinimu šitų žvėrių ir tas pasiseka. Vanagas, erelis arba sakalas priguli prie draskančių laukinių paukščių, o vienok juos žmogus moka ne tik prisavinti, bet priverčia sau tarnauti medžionėse ant visokių paukščių. Sloniai arba šiauriniai elniai teiposgi laukiniai žvėrys, o vienok antai Indijose sloniai yra naminiais žvėrims, padeda žmogui jo darbuose, nešioja sunkenybes ir atlieka kitokius darbus; šiauriniai elniai atlieka tokius jau darbus ir maitina šeimynas laponų ir samojiedų šiauriniuose kraštuose. Taigi šitie žvėrys likosi žmogaus prisavinti; juos augina dabar kaipo naminius. Užtenka vienok slonių arba šiaurinį elnią palikti ant liuosybės, be prižiuros, o jie greitai pavirsta vėl į laukinius ir laikosi bandų laukinių sandraugų, greitai užmiršta viską, ko žmogus juos išmokino. Taigi nėra nieko stebėtino tame, kad musų tolimos senovės pratėviai prisavino šiokius tokius naudingus jiems laukinius žvėris, taigi pavertė juos į naminius.

Prisavintas sakalas.

Teip jau, atsakančiose sanlygose, musų pratėviai griebėsi ir auginimo naudingų, einančių ant maisto, ugančių laukuose, augmenų. Aplinkui, giriose ir laukuose, buvo gana medžių, kurių vaisiais maitinosi pirmutiniai žmonės, ne truko ir žolių, kurių šaknims maitinosi žmonės. Laukinės atmainos, ne išskiriant ir garsių rojaus obuolių, ne galėjo but teip geros ir gardžios, kaip dabar auginamos, bet žmonės tų laikų ne buvo teip išlepinti kaip dabar, jiems patiko ir toki vaisiai, kokių dabartiniai žmonės nė į burną ne galėtų įdėti. Argi todėl kokiam musų nuožmiam pratėviui ne galėjo užeiti

Pigiai ant pardavimo gera mesiniczia (buczerne) vietoje lietuviu apgyventoje, arti dvieju Bažnycziu, biznis gerai iszdirbtas. Atsiszaukite pas.

T. Szeklicki, 572 Noble St.,
(12—7) Chicago, Ill.

Pigiai ant pardavimo geras saliunas arti lietuviszkos bažnyczios. Lietuvys czia gali padaryti gera bizni. Atsiszaukite pas: Jos Dama,
3338 Auburn ave., Chicago, Ill.

Pigios Farmos Wisconsine!

Jeigu kuris isz lietuviu noretu pirkti farma jegul atsiszaukia pas mane nes asz esiu farmu agentu.

Jos. Urba,
3316 Auburn ave., Chicago, Ill.
(6-21)

Pasargos Skaitytojams.

1). Kada tik raszai laiszką į "Lietuvos" redakciją, visada paraszyk ant laiszko savo varda ir adresą.

2). Kada reikalauji permainymo adreso, visada paduok ir senaji savo adresa. Jeigu pats gerai raszyti nemoki, tai adresa duok kitam, geriau mokancziam, paraszyti.

3). Jeigu iszperki "Money Orderi", tai nelaikykie jį pas save, bet prisiusk redakcijai, nes be "Orderio" redakcija negali pinigu isz paczto gauti. Pasilaikik sau tik mažaja balta korcziukla, o didesneja, melyna prisiusk redakcijai. "Money Orderį" siuskie prastoje gromatoje, registruoti jo ne reikia.

4). Sumas nesiekianczias vieno doliero, gali prisiusti pacztinemis markemis, bet jeigu suma siekia viena dolieri ar daugiau, tai siusk pinigais arba "Money orderi". Siuncziant markes, reikia jas įdeti į laiszka liuosas, sausas, nesulipintas ir ne lipinti ant laiszko. Sulipintos ant laiszko arba viena ant kitos niekam netinka ir tokios už pinigus nebus priimtos.

Meldžiame raszeju temyti ant virsz paduotu pasargų, o tokiu budu palengvisite iszleistuvei darba prie laiszku atsakinejimo ir patys veikiau atsakyma gausite. "Lietuvos" iszleistuve.

"Lietuvos" agentai.

NEW YORK, N. Y.
Jonas Naujokas, 115 Forsyth st.
NEWARK, N. J.
V. Ambrazeviczia, 180 Ferry st.
BROOKLYN, N. Y.
Stanislowas Rinkewiczius, 73 Grand st.
Juozas Matutis, 112 Grand st.
K. Balcziunas, 262 Metropolitan ave.
SHENANDOAH, PA.
Andrius Maczis, 447 W. Line st.
MT. CARMEL, PA.
Petras Bieliauskas,
WATERBURY, CONN.
Jonas Tareila, 677 Riverside st.,
PITTSBURG, PA.
K. Gediminas, 1718 Carson st.
WESTVILLE, ILL.
V. S. Kreivenas,
SCRANTON, PA.
Mikolas Ramanauckas,
1740 Nay Ang Ave.
BALTIMORE, MD.
L. Gawlis, 2018 N. Washington st.

"Lietuvos" keliaujanti agentai.

Wincas Kudarauckas,
Jurgis Kazakewiczia,
Juozas Petrikis,
K. Rutkauskas,
Juozapas Matutis,

Kur szie vyrai atsilankys, lietuviai gali pas juos užsiraszyti "Lietuvą" ir prenumeratą jiems užsimokėti; pinigai bus teisingai mums priduoti. Pas juos teipgi galima gauti visokes knigas už tą paczią prekę kaip ir redakcijose.

"LIETUVOS" ISZLEISTUVE.

Temykite.

"Lietuvos" redakcija geriausei siunezia pinigus į wisas swieto dalis. Parduoda szifkortes ant wisu liniju į Amerika ir isz Amerikos į wisas swieto dalis. Parduoda lotus ir namus: mieste Chicago turime kelis szimtus geru namu pigiai ant pardawimo. "Lietuvos" redakcijoj teippat galima gauti wisokiu lietuwiszku knygu, abrozu, abrozeliu, pawinczewoniu ir gromatoms popieru. Raszykite, o prisiusime katalioga dykai. Raszydami įdekite už 2c. marke, ir ad suokite teip:

A. Olszewskis,
924—33rd St. Sub-Sta. 60, Chicago, Ill.

NAUJAUSIOS KNYGOS.

Tikyba ar mokslas? Tyrinejimai tikejimiszki, moksliszki ir draugijiszkai-politiszki. Antra laida su priedu. 211 puslapiu..... **50c.**

Kaip gyvena Augmenys? Yra tai moksliszkas apraszymas apie yvairius musu žemes augalus, ju sudejima, atmainas, gyvi ir pletojimasi nuo pat menkiausiu pavidalu iki didžiausiu ir tobuliausiu. Su 30 paveikslelių, 129 puslapiai..... **35c.**

Ar vyskupas Valančiūs (Volonczauskas) nebuvo viliugiu lietuvystes? Parasyta Kn. Dembskio. Iszleista kasztais Susivienyjimo Liet. Laisv. Am. 37 puslapiai..... **15c.**

Istorija Chicagos Lietuviu, ju parapiju ir kn. Krauczuno prova su laikraszczių "Lietuva" buvusi balandžio menesyje, 1899 m. 585 puslapiai didelio formato, aiszkaus druko. Fotografijos yra abieju pusiu advokatu, Kn. Krauczuno, "Lietuvos" iszleistojo, redaktoriaus ir paveikslai Chicagos Sz. Jurgio lietuviszkos bažnyczios. Popieros apdarais..... **$2.00.**

Audimo kietais apdarais, auksiniais titulais..... **$2.50.**

Smertis. Daktaro pasakojimas. Parasze Szventmizis. Kas nori dasižinoti kokia yra smertis ir kaip ji iszrodo: vyriszka ar moteriszka, juoda ar balta, bai si ar graži? pikta ar gera, tegul nusiperka szia knygele, o apie visa jos pavidala dasižinos. Mat viens dievobaimingas klebonas mirdamas mate ja ir labai aiszkiai aprasze jos pavidala. Knygute kasztuoja tik..... **10c.**

Istorija ape Gražia Katruka ir jos vargus. Yra tai labai graži pasakaite..... **10c.**

Pasikalbejimas apie Dangu ir žeme. Verte isz svetimu kalbu P. A. Szi knįgele kiekvienam suprantamoj kalboj apraszo kokiu budu žeme eina apie saule, kodel mes nerandame žemes kraszto, kokiu budu darosi užtemimai saules ir menesio, ko dar daugelis lietuviu visa nesupranta. Perskaityk ja, o ta viska dasižinosi..... **25 c.**

Szias visas knygas galima dabar gauti "Lietuvos" redakcijoj.

Knygu Katalogas.

Knygos sawos spangos.

Arywi Apaireiszkimai Swiete, ant kuriu žmones nuolatos šiurt, bet ju gerai nesupranta; su 7 abrozeliais. Naudingiause knygele ant swieto dasižinojimui isz ko daroesi šai bai, griausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesiai ir ant ko jie laikosi..... **30c**

Aritmetika. Kniga iszsimokinimui rokundu. Preke..... **25c**

HYGIENA. Daktariszka knyga arba mokslas apie užlaikymą sweikatos, isz kurios gali be pagelbos daktaro iszsigydyti nuo daugybes ligu. Szita knygele privalo rastis kiekwienuose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligu, pataikys užlaikyti ciesiylebe sawo sweikatą, paligintį sawo amži ir mokės užaugintį sweikais ir twirtais sawo waikelius. Preke..... **35c**

Ape turtu isdirbima. Parasze Schram; verte S. M. Veikalas gvildenantis politiszką ekonomiją. Kokiais keliais isidirbą turtai, kaip jie susikrauna ir kaip atsilleipia ant draugijos gyvenimo. **35c**

Geografija arba žemes apraszymas. Pagal Gelkie, Nalkovski ir kitus, sutaise Szernas. Yra tai naudingiausia isz visu sulygszioi iszejusiu lietuviszku knygu. Aiszkiai ir suprantamai apraszo visa musu žeme, jos pavidala, diduma ir platuma, jos kalnus, ju vardus, augszti, vulkanus metanczius isz saves ugni: isz kokiu žeme sluogsniu susideda, kur ir kiek joje yra angliu, geležies, aukso, druskos ir kitu gerybiu; kiek mariu, aseru, upiu, ju vardai, plotis, gylis; koki kuriuose vandenyse: surus, preski, saldus, ar kartus, kokį juose gyvuoi gyvenia ir tt. Žeme apraszyta dalimis, iszskaitytos visos vieszpatystes, karalystes, kunigaikszstytes, respublikos ir tt. Kiek kurioje žemeje yra gyventoju: koki ju tikejimai, kalbos, paprocziai, užsiemimai, pramones, iszdirbiai ir tiesos; koki miestai, su kiek gyventoju, fabriku, pramoniu; kur koki orai: szaltai ar karszcziai, lietus ar giedros; kur koks ligis dienos ir nakties; kur visada yra lygi diena ir nakties kur aaule per keleta dienu nenusileiddža arba neužteka ir tt. Knyga didele 6x9 coliu, 480 puslapiu, ant geros standžios popieros spaudinta, su 71 paveikslelliais: mapu, gyvuliu ir tt. **$2.00**

Ta pati, apdaryta audimu kietuose apdaruose, auksinemis litaromis atspausti parasai ant nugaros ir sveno. Preke... **$2.50**

Istorija Suwienytu Walstiju Sziaurines Amerikos. Apraszo kaip Kolumbas atradė Amerika, kokį czia tada žmones gyweno, koki žmones pirmiausiai isz Europos pradejo wažiuoti in Amerika, kokios kares buwo, už ka karewo ir kokiuose metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kuris gero padare sziai žemei. O ant pat galo talpinasi Konstitucija Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausiu dalyku perskaityti kiekwienam žmogui szioje Amerikos žemeje gyweneancziam. Idant suprastu kokes jis czia tiesas turi, kas jam yra wale daryti, kas ne wale. Turi puslapiu 364. Preke..... **$1.00**

Drutuose, gražiuose apdaruose..... **$1.35**

Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 iki 1430m. Parasze pagal lenkiszkus istorikus Žemkalnis. Iszleista "Tevynes Myletoju Draugystes".—Yra tai apraszymas Lietuvos su Lenkija susivienyjimo ir jo pasekmes. Czia aiszkiai yra apraszyta lenku politika kaip jie pasiekė su Lietuvos kunigaikszcziais: Keistuczių, Vytautu ir kitais. Isz szios knygeles skaitytojas aiszkiai supras, ar lenku prieteiyste yra mums naudinga ar biedinga..... **15c**

Lietuviu prateviai Maižoje Azijoje nuo senoves iki je pateko po vaidilų persu. Parasze Lietuvos Myletojas. Knyga turi 223 puslapius ir 4 dideles mapas, parodanczias vietas, kur senoveje gyveno lietuviu prateviai Apraszo lietuviu padejima dar 800 metu priesz Kristaus gimimą..... **50c**

Kaip Maskolija persekioja Lietuva. Pagal L'oppression russe en Lithuanie supleszo kun. V. Dembskis..... **10c**

Kaip geriausiai laidoti numirusi? Pasiuzys Dro L. Wehlam. Isz angliszko iszgulde kun. V. Dembskis..... **15c**

Kraziu Skerdyne. Apraszo apa balsu atsitikima kada 1893 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios miestelyje Kražiu, musze, szaude ir pjowe nekaltus žmonis, iszgriowe altorius ir užpecetejo bažnyczia. Aiszkiausiai apraszyta wisa atsitikima..... **15c**

Lietuwiszkas Lementorius su noterisis, katekizmais ir mistrauturu..... **15c**

Mokslas apie Žemę ir kitus swietus, ju buvy ir pabaiga. Apraszo kas yra žeme, isz ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi; kas yra saule, žwaigždes, menulis; kaip toli yra in kitas žwaigždes; kas yra pilnas, kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Su 30 astronomiszku abrozeliu, turinti 225 puslapius. Yra tai wienatine knyga, isz kurios tikrai žmogus gali apsiszwiesti..... **75c**

Drutuose, graziuose apdaruose..... **$1.00**

Mindaugis Lietuvos Karalius. Istoriszkas paveikslas penkiuose aktuose. Lenkiszkai parasze Julius Slovacki, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (Dras Kudirka). Knygele paskirta ypatingai teatro myletojams... **25c**

Naujausis Lietuwiszkas Sapninykas, surinktas ir suredit. isz daugel swetimtautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Persiszkai Egiptiszka sapninyka.—su 310 aiszkiu abrozeliu.—su apraszymu planetu ir paslapczių kokias senowes žmones wartojo inspejimui ateities.—Geriausei iszguldo wisokius sapnus..... **50c**

Apdarytas..... **65c**

Olityps, apysaka isz laiko terpsawiszkos kares Indijonu Amerikos..... **25c**

Puiki istorija ape Kantrio Alana, kuri per 22 metus walkszcziodama po swieta, daugybe žmoniu ir wargu kantrei iszkentejo..... **20c**

Pamokslai Iszminties ir Teisybes iszguldineti Galwoczių wisu amžiu. Czia yra patilpę 128 graži, juokingu ir iszmintingu pasakaitžiu. Kas nori tureti graži juokingu ir pamoki nanczių skaitimu tegul nusiperka szią kningelę, o gardžiai pasijuoks, žmones ture kę papasakoti ir ant kiekwieno užklausimo mokes duoti iszmintingą atsakymą..... **50c**

Rankwedis Gromatu raszymui. Yra labai naudinga knygele, kuri mokina kaip reikė raszytie gromatas in: padysianczius, prietelius, giminiaus, mylimaisias ir mylimosius priesz apsiwedima, in ponus, kunigus, wyskupus ir kitas augsztai stowsczias ypatas. Paveikslinimai (pavinczwones) ant Nauju Metu, dienoje warduwiu, gimimo ir kituose swarbiuose atsitikimuose..... **50c**

Robinsonas Kruzius, moraliszka ir žingedi apyaska paszweista jaunumenei..... **25c**

Senu Gadyniu Iszmyke Gygi Sutverimai. Pagal Hutchinsona; sutaise Szernas. Ji apraszo seniausiu gadyniu ivairius sutverimus gyvenusius ant žemes dar priesz žmognus ant jos atsiradima. Sziandien tu sutverimu kunus žmones kasdami gilius szulinius, kanawes ar imdami isz žemes anglis, randa gilai palaidotus žemeje. Tulu sutverimu atradę užilius, nesugadintus, kunus, užklotus eile keliolikos sieksniu storio žemes. Tie atrasti žemeje kunai yra sziandien iszstatyti ivairiuose muzejuose, isz kuriu žmones mokinasi pažinti, kaip sena yra musu žeme, kiek daug milijonu metu reikalavo pakol ant mirusio žveries kuno užaugo jos eile keliolikos sieksniu storio. Moksliszkai isz to semia brangiausia moksla susipažinimo, kaip ir kokiu budu gyvi sutverimai keitesi isz žemesniu in augsztesnes veisles, ir pagal storuma ir senuma žemes sluogsniu, kuriuose tu sutverimu kunus randa, gali be apsirikimo sprensti, kaip seniai ir žmogus ant musu žemes atsirado. Knyga turi 372 puslapiu stambaus druko, ant graži os popieros ir apie 150 paveikslu ivairiu senu gadyniu iszmykustu sutverimu. Preke..... **$1.00**

Trumpa Geografija. Sutaise Neris. Trumpai ir suprantamai apraszo wisas 5 dalis swieto. Su 74 paveikslelialis: mapu, žmoniu, gywuliu ir medžiu. Tinkamiuse geografija in pradine mokslaing..... **25c**

Vanduo ant žemes, po žeme ir virszuje žemes. Rusiszkai parasze Rubakin'a. Verte Drugys. Iszledo T. M., Dr-te. Szi knygele, labai suprantamo: kalboj, apraszo visas vandens permainas ir veikmes: kaip jis persikelcia in gara, kyla in virszu ir tenai tveria debesius, debesiai, padangese atvesę, keicziasi in vandens iszsellus ar sniego lustelius ir vel krinta ant žemes, isz kurios buvo paklilę. Czia nukrite didelius darbus veikia: sulegas kartais uždengia cielus kaimus ir laukeja savo pusnyse žmonis ir gyvulius, paskui tirpdama nuo saules keicziasi in vandeni ir užlieja laukus, iszrežo ravus, upes ir upelius ir kavojasi po žeme, kur vel veikia tą pati darbą kaip ir ant virszaus žemes..... **10c**

Zmogus Nedžiuszkis. Verte isz szvediszko Neris. Graž apysakele: kaip turtingo prekežo sunus apsivede su vargingu mergina ir lai mingiai gyveno už kitus, su turtingoms apsivedusiu. Szita apysakele užims kiekvena jauna vaikina ar mergina ir mokina žmogiszkos dorybes..... **10c**

Pasakos, Romanai, Novelios, Mythai.

Amžiaus galas Ponsko Piloto, kurs buvo sudžia Vieszpaties Jeraus..... 5c
Anima Vilis, naujausia ir gražiausia pasaka, kuria skaitytojas atsidžiaugti negales .... 75c.
Apieka Diewo, pasaka..... 50c
Andersono pasakos, P. Nerio. 10 gražiu pasaku vienoje knygeleje..... 15c
Apie Jona Twardaucka garsu burturyka ir jodarbus sykiu su apraszymais apie burtus. 25c
Dewaitis, apysaka szios gadynes, ta tai gražiausia pasaka, kurios lietuviai dar negirdejo. " " " " 5
Duonos Jieszkotojai, apyaka H. Senkievicziaus..... 35c
Du pulkus apraszymai apie nedorybe žydu ir pikta auginima waiku 50c
Žywenimas Stepo Raudnosio, pasakos 15c
Žywenimas Genawaites (Genowefos). Yra tai labai puiki ir pamokinanti pasaka, ande kuria lietuwiai jau daug kartu girdejo. 50c
Ideja ant messlyno. Apyaka musu dienu. Awkauja brollams lietuwiams Musu..... 10c
Istorija gražios Magelonos " " " 15c
Istorija septyniu Mokytoju " " " 50c
Apsakymas Koniuszewskis, arba kankinimas Uždėjtu ant waiždžiu maskoliaus 25c
Juokinuas pasakojimas apie Szaitabuizius Pirmu ursius straipsneiai isz ukinikystes 5c
Kas teisybe tai nemelas, pulkius apysakeles isz lietuwiu gywenimo 15c
Kaukazo Beleiswis, L. Tolstojaus apysakele. 10c
Kunigas, pulkus apraszymas isz gywenimo lietuwiu..... 50c
Kn. A. Bubos Prozaiszki Rasztai. Szioje knygoje telpa 12 gražiu pasaku, paraszytu kn. Burbos, buwusio klebona lietuwiszkos parapijos Plymouth, Pa., kurios tai yra sziokios: "Tirmiszku Andrusa", "Szwiesuie"; Drasybe ir iszmintis žmogaus", "Apiburta awis" "Tewo paskutinai žodžiai", "Naujalenkis isz priewartos", "Sesuo", "Už tewynes meile", "Burtininkas iz Cucugvano Austrijos", "Sodžiaus eigeta", "Welnio iszpaižintis", "Smertis ant nosies"..... 80c
Kekszta Simas ukiszka apyaka. Szi yra ne tik graži pasaka bet ir geras pamokinimas pre ukininkystes..... 10c
Pasakos, Antonga lietuwiszkas teologijai. Surinkta Dro J. Basanawiziaus. Czia telpa 14 seniausiu lietuwiszku mytolo gieziu pasaku, kaipo tai: Diewas ir welnias Perkunas ir velnias. Žmogus ir welnias: Apiraganas ir raganius; Apie Deives, Laima ir Laumes; Apie Dali; Apie Giltines; Apie Szalną ir szalti; Apie wejus. Apie miltinus; Apiežalezius ir smakus; Apie wiltakius ar wilkatakus. Yra tai juokingiausios pasakos girdetos uno seniausiu laiku in kurios da ir szioliem daugybe lietuviu tiki buk tai vel buwus teisybe..... $1.50

Yedorybe Rymo Cicerionas, istorija isz laiko ponawojimo Nerono 40c
Negirdetas dalktas ir geros rodos musu moterelems " 5c
Maskollai 1812 metuose arba Jurgis Miloslawskis..... 40c
Medejo pasakojimas. Sei knygele yra nesdinga kiekwienam ant perskaitymo, nes czia apraszo atsitikimus wieno Medejo su wiskialis žwerimis po swetimus krasztus swieto. Yra tai akyvas ir pamokinantis apsakymas su trimis abrozeliais 10c
Markus ir Aurelionas, apiaska isz pirmo amžiu krikszczionystes..... 20c
Mythai, Pasakos ir Legendos Žemaicziu, surinktos Ed. Veckenstedt'o, verte J. Szliupas M. D. D. I. Yra tai akyviausios ir juokingiausios senoviszkos pasakos apie visokius stebuklus ir prasjovus apie darbus geru ir piktu dievu, apie Laumes, Laimes, Raganius, Vilkalokus ir tt., in kuriuos senoves lietuviai tikejo ir szindien dar nekurie tiki. Kas vieną isz tu pasaku perskaitys panores ir visas skaityti. Preke..... 50c
Pawarkele ir kaip ypatingas atpuai (Chinai) dwi labai akyvos pasakaites 5
Paskutines misizios. (Iszverstiszko). Pasaka isz atsitikimo misyszku kiboszczriuje..... 1
Pajudinkime wyrai žemę. Labai graži pasaka ir pawogti arklai ir Meodelis Didgalwis Dwi gražios pasakeles 1
Junksmas abrozeliai. Szeszios naujos, labai gražios pasakos 2
Pajauta Lizdelkos dukte arba Lietuwa XIV szimtmetyje, labai graži pasaka..... 7
Pamokslai Gražiu Žmoniu, parašytu kn. Totoriaus (Tatare). Yra gražios ir labai pamokinanczios pasakos 6
Farmazonas arba balsamas Diewo rustybes. Parasze Szwentiniklis Apaskymai isz ligiu ir atsitikimu isz Lietuwos lietuwiszku parapiju..... 10
Paveiksiai. Parasze Zemaite. Graži pasaka apie valkina ir jauną merglina ir ju susipaczlaviima..... 15

MALDAKNYGES.

Mažas Aukso Altorius, katalikiszka maldu knygele. Maldos yra rytmetines, wakarines, prie spawiednes, komunijos mieziu, miszparu ir daugybe kitu; miszių maldos su abrozeliais; miszparai giedami lietuwiseki ir lotiniszki; daug lotyniszku giesmiu giedamu prie iszstatymo SS. Sakramento, procesiju, pakrapinimo ir tt. Yra 6 litanijos: psalmes Sz. Marijos P. ir Karaliaus Dowido; aktai, radanczial, stacijos, karunka, keliolika szwentu giesmu ir tt. Yra tai naujausia ir gražiausia knygele isz wisu lietuwiszku maldaknygiu, dalil, balta, aldi popiera, stambus siaukus drukas Miera 3¼x4¼ coliai. Szita knygeliu apdarai ir prekes yra sekanczios:

No. 1. Mažas Aukso Altorius, prastais drutais apdarais, auksintais krasztais, be apkalimo..... **50c.**

No. 2. Mažas Akso Altorius, prastais, drutais apdarais, auksintais krasztais, apkaustytoms briaunoms pasidabruotomis bletelemis, su kabute..... **75c.**

No. 3. Mažas Aukso Altorius, moroko skuros minksztais apdarais, apvaleis kampais, auksinti krasztai, parasztis ir kwietka..... **$1.25**

No. 4. Mažas Aukso Altorius, francuziszkos gluodnios skureles apdarais apvaleis kampais, auksinta kwietka, kryžius ir krasztai..... **$1.50**

No. 5. Mažas Aukso Altorius, apdeta baltais sloniaus kauleliais, su 3 medalikeliais, aksomo nugara, apkaustytos briaunos sidabruotomis bletelemis, su kabe, auksinti krasztai..... **$1.50**

No. 6. Mažas Aukso Altorius, baltos celiuliloidos apdarai, iszkilusios kwietkos, su kasline kabute, auksinti krasztai..... **$1.50**

No. 7. Mažas Aukso Altorius baltos celiuliloidos apdarai, kwietkos ant wieno szono iszkiotos sidabru ir perlu, su dwiem kauliuemis kabutemis, auksinti krasztai..... **$2.00**

Knygeliu No. 6 kaip ir 7 kwietkos newienokios, bewelk kiekwienos knygeles kwietku iszmarginimas wis kitokis

J. BARONAS,
1002 S. 2nd. St. Philadelphia, Pa.

Taiso wargonus ir mokina ant ju grajyti. Geriausiai sutaiso teatraliszkus giesmininku chorus. Užlaiko gražes popieros gromatu raszymui, tuzinas po 15 c. Drukuoja tikietus ir tt. Teipogi duoda gera roda nuskriausiems ir atjieszko ju skriaudas.

HILLE'S FOTOGRAFAS,
3452 S. Halsted St.
Suima puikius Fotografijas; už tuziną tiktai
$2.00
Ant wesilia ir kitokia reikalu suima Fotografijas kuopuikiausiai.

DAKTARAI State Medical Dispensary gali jus iszgydyti!

Jie užtikrina iszgydyma, ir tas jums nieko ne kasztuoja, jeigu ne esate iszgydyti.

Roda dykai! Negydo jokiu neiszgydomu ligu.

Jus nieko nerizikuojat jeigu esat iszegzaminuoti

Per specijalistus "State Medical Dispensary", ant pietvakarinio kampo State ir Van Buren ul.

Ju electro-chemiszkas gydymas yra geriausias ant visos pasaules. Jie nieko neima už egzaminavima ir roda. Jeigu jusu liga yra iszgydoma, tai bus gydoma po užtikrinimu; tai reiszkia jog jumis nieko ne kasztuoja už gyduoles ir gydyma jeigu ne esate iszgydyti.

Farmeriai

ir žmones isz priemiesczių ir aplinkiniu miestu pribuva ant kožno trukio (treino) idant butu iszgydytais per garsejusius specijalistus. Jie užtikrina iszgydyma kiekviename dalyke.

Egzaminavimai yra daromi pagal naujausias metodas, idant surasti liga.

Szitie daktarai klaidos jokios ne gali padaryti, nes jie viska daro su pagelba tikrumo instrumentu, kaip tai: Microscopa, Harmocytometero, Sphigmographo, Elektriszku balsu Reostato ir Stethecropo Phonondoscrope tirinejimo, iszcziupinejimo, iszbraszkinimo ir iszklausymo idant ant syk atrasti liga. Mokslas žymetinai nuženge pirmyn diognosose ligu. Specijalistai gali atrastie liga szlapume (mižiluose) per tirinejima su microscopu. Liga pati kaipo panorama atsidengia priesz iszlavinta aky specijalisto. Egzaminavimai yra lengvi ir be jokio skausmo. Jeigu jautiesi jog esi ligotu, tai atsiszauk in "State Medical Dispensary", ant pietvakarinio kampo State in Van Buren ul.

☞ Inejimas per 66 Van Buren ul.
Patemyk adresa.

URAH VYRAI!!!

Tu gali, ir busi iszgydytas! Specijalistai "State Medical Dispensary" yra tai žmones,

kurie iszgydo nerviszka nusilpnejima ir visus dalykus prie to prisidedanczius jauname, vidutiniame ir sename amžyje Baisios pasekmes jaunystes neiszmintingumo persižagimo senesniuose metuose ir pasekmes užviliktu ir neatsakancziai gydytu ligu, kurios yra priežasczia: nustojimo sveikatos, silpnumo nugaros, skausmu krutineje, paniurumo, nemigos, fiziszko ir protiszko nusilpnejimo, svaigulio, prastojimo energijos ir užsitikejimo, nuliudimo, baimes, nesmagiu sapnu ir kitu tam panaszu symptomu. Tokiems ligoniams rodosi jog visi žmo ju mislis ir manavimus, Liga, jeigu per ilgai užvilkta, priartina beprotyste ir myri. Jeigu buvai kada nors gydytas per kita daktara ir ne likai iszgydytu, tai delto, jog buvai gydomu pagal senas ir neatsakanczias metodas. Gydymai "State Medical Dispensary" yra nauji ir dideliai skyriasi nuo metodu vortojamu 30 metu atgal. Szitie specijalistai gali iszgydyti jus su electro-chemiszku gydymu ir užtikrina iszgydyma. Viska užlaiko didžiausioj paslaptyj. Szitie specijalistai turi szimtus geros valios padekavoniu nuo žmoniu kurie likosi iszgydyti.

Pusles ligos ir Striktura.

Didelis skaitlius žmoniu daug nukenczia prie nusiszlapinimo, nes szlapumas (mižialai) iszeina povalei, sunkiai ir su skausmu. Kaip kada pacientas turi atsikelti vidurnaktyj ir ne syki pasitaiko jog nusiszlapina kraujais. Tas yra labai pavojingas dalykas, nes gali kilti uždegimas, nuo kurio akmuo atsiranda puslej. Jeigu kenti nuo pusles ligos arba strikturos, tai pasirodavik su galviniu daktaru State Medical Dispensary. Nekentkenuolatai. Specijalistai gali ir iszgydys jus, jeigu tik atsiszauksit ir imsit gidytis. Kiekviena liga priimta ant gydymo, bus užtikrinta.

VARICOCELE (pasididimas gyslių lytiszkuose organuose).

Nusilpninanti rezultatai szitos ligos yra per gerai žinomi, idant nisigilinti in tirinejimus. Yra gana sakytie, jog apsunkina prota, nusilpnina kuna, kankina nervu systema ir pasibaigia ant visiszko nusilpnejimo. Jeigu esate auka szito baisaus padejimo, tada eik in specijalistu ofisa. Jie jums iszaiszkis nauja metoda ir kaip syki jau suprasit, tada nenusistebesit jog jie iszgydo virsz 850 ligu paskutiniuose 18 menesiu. Skausmai apsistoja ant syk; smarve ir uždegimas bematant pranyksta; kraujas, susirinkes padidintose gyslose iszsiskirsto ir jos atgauna savo normaliszka tvirtuma ir pavidala. Visi ženklai ligos ir silpnumo pranyksta idant padaryti vieta sveikatai, tvirtumui, pulkybei ir vyriszkumui.

Teisdariszkas užtikrinimas bus duotas kiekvienoj ligoj, priimtoj ant gydymo.

☞ **Prekes yra pigiausios.**

Tolymi ir Farmeriai,

serganti szita liga, kuri specijalistams DISPENSARYJ yra paprasta, turi raszyt apraszydami savo liga ir jeigu jie atras jog namiejie gali gydytis, tada priims po užtikrinimo plianu, gyduoles ir gydimas nieko ne kasztuoja, jeigu ne esi isz gydytu.

Tiktai vyru ligos yra gydomos.

KRAUJO UŽNUODYJIMAS.

Szita liga yra vadinama karaliumi veneriszku ligu, delto jog yra baisiausia savo pasekmese. Liga ta gali paeiti nuo gimdytoju arba užsikretimo. Kada systema yra užnuodinta, tada liga pati iszsireiszkia per: Egczema, rheumatiszkus skausmus, sustingima ir sutinima sanariu, pasirodyma plemiu ant veido ir kuno, mažu skauduliu ant burnos ir liežuvio, skaudejima gerkles, atsiradima guzeliu, puolima plauku ir paprastai užsibaigia ant sugadinimo kaulu. Jeigu turi szitokius, arba tam panaszius symptomus, tai pasirodavyk su specijalistais tuojaus ir jeigu jie po egzaminavimui atras jog jusu baimes yra be pamato, tai jums ta pranesz ant syk. Gyduolese nera gyvojo sidabro (mercury) arba kitu nuodingu daiktu. Gydymas yra tikras, greitas ir be pavojaus. Nieko ne moki jeigu ne esi iszgydytu.

Asz likau iszgydytu.

Asz pasirodavyjau "State Medical Dispensaryj".

Chicago, Balandžio 17, 1900.

Mano Brangus Gydytojai!

Turedamas paslaptinga liga daugiau kaip 6 menesius, asz perleidau daugybe gydytoju ir suvartojau visokiu patentuotu gyduoliu, neapturedamas jokios naudos. Netiketa laime padave mane po jusu globa. Man yra linksma prirodytie jus tiem, kurie reikalauja pagelbos, su kuria kaipo specijalistai esate teip gerai susipažine. Vienas menesis szito nustebetino gydymo, sugražino man svaikata. Tegul Dievas palaimina jus, jusu geradejystes darbuose.

Jums dekingas,

J. C.

State of Illinois } s. s.
County of Cook }

Asz, Jurgis Sterlin, "Notary Public", czionai liudyju, kad medikaliszkas superintendentas "State Medical Dispensary", ant pietvakarinio kampo State ir Van Buren ul. asabiszkai atėjo pas mane ir paliudyjo, jog virszui minetas paliudyjimas yra tikras, ir kad originalas to paliudyjimo yra duodamas "State Medical Dispensary" ant peržiurejimo publikai.

Pasiraszyta ir prisiegdintas prieš mane, szia 18 diena Gegužio, 1901.

Conrad Howard Czarra
(Seal)
George Sterlin, Notary Public.

State Medical Dispensary

ANT

Pietvakarinio kampo STATE ir VAN BUREN ul. Inejimas per 66 Van Buren.

Offiso valandos: nuo 10 iki 4 ir nuo 6 iki 7 val; po piet. Nedelioj nuo 10 iki 12 ryto tiktai.

Gyduoles dykai *iki iszgydymui.*

TEME: Specijaliszka atyda atkreipiame ant ligoniu toli gyvenancziu ir farmeriu, kurie geidžia atvažiuoti czionai.

RODA DYKAI!!

F.P.Bradchulis
Attorney and Counselor at Law.
Chamber of Commerce Bldg. Room 709.
S. E. Corner LaSalle & Washington sts.
CHICAGO, ILL.
Telephone Main 3642.

Wienintelis lietuwys adwokatas, baigęs mokslą jurisprudencijos czion Amerikoj. Weda prowas kaip ciwiliszkas teip ir kriminaliszkas wisuose suduose.

Res. 168 W. 18th Cor. Union St.
Telephone Canal 788.

—Tikrai Lietuwiszkas—
SaliūnaS.

Geras alus, seniausios arielkos, kwepiantį cigarai ir czysta wieta del užeiwiu. Apart to didele ir czysta sale ant mitingu, baliu, weseiliu ir kitokiu zabowu

Jonas Petroszius,
168 W. 18tht. Kerte Union. Chicago.
Telefonas: Canal 788.

NAMAI IR LOTAI.

Pigiai ant pardavimo daug namu ir liotu ant kiekvieną prieinamu iszlygu. Atsiszaukite pas:

S. Mack,
212 First St.. Elizabeth, N. J

Tik per 30 dienu!

Kas prisius 25 c. paczto markemis, aplaikys tuzina puikiu poperiu gromatoms raszitie, su puikiom kvietkom, apskaitimais ir pavinczevonem. Už $1.00 aplaikys 5 tuzinus virsz minetu popieriu. Adresuokit teip:

W. Kudarauckas,
Box 234, Lawrence, Mass.

Temykite Baltimores lietuviai!
JONAS BURINSKAS,
Brooklyn, Md., Baltimores priemestyje.

Užlaikau czysta, gražu saliuna ir didele sale mitingams ir baliams, prie tekancio vandens. Turi gerus gerymus ir geras užkandis DYKAI. Czia laike karszcziugeriause vieta atsivedinti.

THEO PROULX
ADWOKATAS IR KONSULIS.
JONAS MOŽEIKA,
Assistentas ir Notary Public.
ROOM 615-616
87—89 E. Washington st., Chicago, Ill.
Thelefon: Central. 2621.

Užsimame civiliszkoms ir kriminaliszkoms provoms. Geriausei iszvarome provas už sužeidimus. Musu ofise galima susikalbeti visokiomis kalbomis, verteju nereikalaujame.

Jonas Možeika gyvena po nr. 31 W. 14th pl., kur galima ji rasti iki 9 val. kas rytas.

A M. Matusawiczia,
AGENTAS
Wargonu, Pijanu, Siuwamu Maszinu, Cigaru ir Papierosu.

Wargonus, Pijanus ir Maszinas duodu ant 20 dienu ant iszmeginimo. Jeigu per ta laika pasirodys paimtas instrumentas negeru, ar per brangum, asz ji atsimsi

Nedėlinis Laikrasztis
„LIETUVA“
Iszeina kas Petnyczia Chicago, Ill.

Prenumerata ant metu:
Amerikoje $2.00
I Užmari $3.00

"Lietuva" spaudina Knigas, Konstitucijas ir kitokius drukus lietuwiszkai, lenkiszkai ir angliszkai.

Užsirasznant "Lietuvą" reikia draugia ir prenumeratą prikitsti. Prisiusdami pinigus adresuokite teip:

A. OLSZEWSKIS,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

LIETUVA

The Lithuanian Weekly
"LIETUVA"
Published every Friday, at Chicago, Ill.

Executes all kind of Job Printing and translating in Lithuanian, Polish and languages.

Subscription $2.00 per year.

All communications must be addressed.

A. OLSZEWSKI,
924 33rd St., Chicago, Ill.
Sub-Station No. 60.

Nr. 28 CHICAGO, ILL., PETNYCZIA, 12 Liepos (July) 1901 m. Metas IX

ENTERED AT THE CHICAGO, ILL. POST OFFICE AS SECOND CLASS MATTER.

Politiszkos žinios.

—o—

Amerika.

Prezidento pati, kurią iszgydyti isz pradžių daktarai ne turėjo didelės vilties, pasveiko. Prezidentas apleido dabar Washingtoną ir iszkeliavo į savo gimtinį miestą Cantoną atsilsėti, iszsiliuosuoti ypacz nuo jieszkancių urėdų padėtojų per rinkimus. Ne tiek darbas gal prezidentą alsina, kiek toki urėdų medžiotojai, nuo kurių ne galima atsikratyti, o czia vietų nėra tiek, kiek yra tokių užsitarnavusių per rinkimus. Ne įstabu todėl, jeigu prezidentas nors ant trumpo laiko nori iszsiliuosuoti nuo jieszkancių urėdų padėtojų ir ramiai laiką praleisti.

Amerikoniszkos kariaunos virszininkas ant Kubos, jenerolas Wood, apsirgo ir kaip žmonės kalba, su visu pasitraukti turės nuo tos nelaimingos salos.

Portoriconys reikalauja, idant muitai nuo salos Porto Rico tavorų, gabenamų į Suvienytas Valstijas, butų nuimti, kadangi jeigu ta sala pastojo Suv. Valstijų valdyba, tai Washingtono valdžios ne turi tiesos krauti muitų ant atgabenamų isz savo valdybų tavorų. Muitai, isz tikro bus, rodosi, nuimti, kadangi pats jų uždėtojai gerai supranta, jog su jais per skaudžiai skriaudžia savo naujus pavaldinius, o skriaudoms galima juos priversti pasikelti. Suvaldymas pasikėlimo, kaip pasirodė ant Filipinų, kasztuoja ne mažai ir tautų pasikėlimus suvaldyti ne teip lengva.

Maisztai ant Filipinų salų baigiasi. Ar Amerikos ginklų gerumas, ar sumanumas jos kariaunos virszininkų pergalėjo filipinieczius? Kad amerikoniszki kareiviai geresnius turėjo ginklus ir žinoma ir jų oficierai, kaipo specijaliszkai mokinęsi, geresnį turėjo supratimą už daugelį filipiniecznių, bet užtai, jeigu teip ilgai prieszintiesi galėjo, matyt kad pasikėlėliai teiposgi turi tulas pagyrimo vertas ypatybes, kokių gal jų pergalėtojams truko. Nors filipiniecznių buvo mažiau negu amerikoniszkų kareivių, nors karabinus turėjo tik ketvirta dalis ir tai senoviszkus, bet per du metu prieszinosi beveik visai Amerikos galybei. Pabaigoj pereitos sanvaitės pasidavė amerikonams vienas isz svarbesnių filipiniecznių vadovų, jenerolas Belarmino. Su juom pasidavė 1000 kareivių, bet terp tų tik 250 turėjo karabinus, kitų ginklais buvo tik peiliai. Su tokiais vienok, galima sakyti, beginkliais kariautojais reikėjo vesti kovą du metu. Jeigu dabar pasiduoda vienas po kitam pasikėlimo palaikytojai, tai vien todėl, kad pasidavus Aguinaldui, filipiniecziai ne turi kito tokio vadovo. Patį paėmimą Aguinaldo dabar tuli laikraszcziai paduoda visai kitokioje szviesoje ir atima visus nuopelnus jenerolo Funstono. Kaip tie laikraszcziai sako, Aguinaldo ne tapo paimtas netyczia, bet jis parsidavė amerikonams už 2 milijonu doliarų o Funston su savo kareiviais atėjo į jo nurodytą vietą jį paimti. Jeigu tas teisybė, tai filipinieczius pergalėjo ne amerikoniszka kariauna, bet jos pinigai, karė užbaigta per papirkimus, per demoralizavimą su pinigais.

Chinai.

Maskoliszkas iždo ministeris ateinantį rudenį ketina atsilankyti į Mandžuriją. Nors ta provincija ne perstojo prigulėti Chinams, jie jos ne atidavė Maskolijai, o tojė siunczia jau savo ministerį ant isztyrimo, kokius gamtiszkus turtus geriausiai butų isznaudoti. Taigi mat laiko, be Chinų pritarimo, szitą provinciją už maskoliszką valdybą, o kitiems krasztams stengiasi įkalbėti, jog nuo Chinų ne nori imti nė jokio žemės sklypo. Kalba mat ką kitą, o daro visai prieszingai. Argi todėl įstabu, jeigu Maskolijai nieks ne tiki ir kiekvieną jos pažadėjimą už melą laiko. Davusi pažadėjimą, Maskolija jieszko paskui vien geriausio kelio ant sulaužymo pirma vieszai apskelbto pažadėjimo.

Užgimė vėl didesni nesutikimai terp Japonijos ir Korėjos. Korėjos randas pareikalavo, idant butų uždaryti visi japonieczių parengti ir užlaikomi pacztai ir kitoki biurai Korejoj. Japonija ant to ne sutinka. Angliszki laikraszcziai mena, jog prie iszstumimo japoniszkos įtekmės kalbina Korejos randą maskoliszkas pasiuntinys. Atvirai Maskolija saugojasi erzinimosi su Japonija, net už pritarimą, pasilaikant Mandžuriją, siulo Japonijai savo valdybas Porto Arthuro ir Talien-Van, ant kurių sudrutinimo ne mažai pinigų įszleido, bet užtai stengiasi Japonijai kenkti su pagelba kitų krasztų randų.

Ar terp Chinų ciecoriaus ir ciecorienės yra sutikimas, ar juodu sugrįž ir kada į Pekiną, apie tai ateina vien priesztariaujanczios žinios. Pirmiausiai laikraszcziai garsino, jog ciecorienė atsisako grįžti į Pekiną ir apsirinko kitą rezidenciją ir vietą augszcziausio rando, dabar tam pirmutiniam paskalui užgina ir tie pats laikraszcziai paduoda, kad ciecorienė sugrįž į seną sostapilę ir buk ji visame pritaria ciecoriui. Katroj todėl pusėj yra teisybė, sunku įspėti. Amerikos laikraszcziai nuolatai pranaszauja karę terp Anglijos ir Maskolijos. Gal but, kad Amerika tokios karės ir geidžia, kadangi per karę svarbiausi jos konkurentai ant Didžiojo oceano butų apsilpnyti; isz to ji didžiausią naudą turėtų bet, turbut, tie geismai bent tuom tarpu ne iszsipildys, kadangi Anglija Azijoj visur priesz Maskoliją nesilenkia. Maskolija ne labai czia paiso ant Anglijos priesztaravimo, o tojė isztikro ne bando stoti atvirai ant Maskolijos kelio. Anglija nusilenkė ir svarbiausiame nesutikime už geležinkelį, už kurį be mažo nesusimuszė maskoliszka kariauna su angliszka. Maskolija ne tik dabar laiko tą geležinkelį, bet užėmė dar daugiaus krasztų, kurių anglijonai nenorėjo atiduoti.

Ambasadoriai savo tarybose apie reikalavimus nuo Chinų teiposgi ne toli nužengė. Ambasadoriai vieni tariasi su Chinų komisoriais tiesiog ir iszdera tulas tokias koncesijas savo krasztui, ant kokių kiti ambasadoriai ne sutinka. Tokiu budu sunku ką nors nutarti, tokios nenaudingos tarybos gali trauktiesi per ilgus laikus.

Pietinė Afrika.

Karė Afrikoj traukiasi toliaus. Nors Anglija yra turtingiausia ant svieto vieszpatystė, bet ir jos turtingumas ne neiszsemiamas, semiant be apsirokavimo ir Anglija gali pasiekti dugną, o turtai ne teip greit atsiteka kaip vanduo szaltinyj. Priesz karę Afrikoj Prancuzijos iždas turėjo didžiausias skolas, tik tos skolos buvo ne svetur užtrauktos bet nuo paczių prancuzų, iždas skolingas yra savo žmonėms ir jiems palukus moka. Dabar su skoloms jau Anglija pralenkė Prancuziją ir dalis skolų jau svetur užtraukta. Karė Afrikoj kasztuoja jau Angliją su virszum 1 milijardą doliarų, taigi jau beveik daugiau negu turtingiausia Europos kietžemio vieszpatystė, Prancuzija, turėjo užmokėti Vokietijai karės kasztų 1871 m. Nėra ant svieto tautos, nors ji butų turtingiausia, kuri ne pajustų tokių neiszpasakytų kasztų. O karės galo dar vis ne matyt ir ne žinia, kaip ilgai dar ji trauksis. Burai iki sziol ne parodo noro pasiduoti. Ant jų naikinimo anglijonai griebiasi nedaleisto terptautiszkų tiesų budo. Jie duoda ginklus kaframs, tikėdami, kad tie pradės burus skersti. Jie laiko nelaisvėj, pusbadžiai ant gryno lauko moteris ir vaikus, gabena ant nesveikų salų mažus po 10, 12 metų vaikus, kurių juk už kariaujanczius ir beprotis ne palaikys ir kokių, pagal terptautiszkas tiesas, nė joks užkariautojas ne turi tiesos bausti, kadangi nemecziai ne turi juk savo proto ir už savo darbus ne gali atsakyti. Bet ir toki nežmoniszki, prieszingi civilizacijos prisakymams karės vedimo budai visai ne tokius iszduoda vaisius, kokių laukia anglijonai. Kafrai, kuriuos angliszki virszininkai stengėsi stumti į burų skerdynes, vietoj pagelbėti anglijonams, isz gautų ginklų pasinaudojo ant užbaigimo savitarpinių nesutikimų, jie terp savęs susipjovė. Anglijonams atseis siųsti kariauną ant taikymo susipjovusių terp savęs savo juodųjų pavaldinių. Dėl skriaudų, kokias kenczia nuo anglijonų burų moterys ir vaikai, Anglija nužudė viso civilizuoto svieto godonę. O karės galo visai ne matyt, burai gina teipjau savo krasztą nuo įsiveržusių 20 kartų skaitlingesnių prieszų, kaip gynė karės pradžioj. Įsiveržę į angliszkas valdybas burai lenda vis giliaus ir nėra nė jokios galės juos sulaikyti. Jeigu anglijonams ne pasiseks kaip nors užbaigti karę į du mėnesiu, ji galės trauktiesi dar metus ir tas kasztuos vėl milijardą doliarų, jeigu ne daugiau. Užstojus lytų laikui mat anglijonai turės sutraukti į miestus ir ne galės gaudyti burų.

Europos laikraszcziai pranesza, buk prezidentas Krueger rengiasi iszduoti tuliems neutraliszkų laivų kapitonams tiesą gaudyti angliszkus prekėjų laivus. Tas apstabdytų Anglijos prekystą ir jos prekėjai skaudžiai pajustų vaisius užsitraukusios karės pietinėj Afrikoj.

Terp paczios Anglijos kareivių nėra sutikimo ir vienybės, kolionijų kareiviai ne kenczia angliszkų, kurie kolionijų oficierus ir kareivius laiko už mažesnės vertės žmonės. Laikraszcziai pranesza, buk Transvaaliuje buvo jau keli smarkus susirėmimai terp kolionijų kariaunos regimentų su angliszkais ir tuose susirėmimuose jau net keli szimtai kareivių likosi užmusztų arba paszaut į.

Prancuzija.

Pasibaigė jau automobilių lenktynės, prancuzai pralenkė visus ir ant savo vežimų be arklių atkako į Berlyną, kur juos vokiecziai priėmė karsztai kaipo geriausius draugus. Prancuzijos randas teiposgi gana draugiszkai ir santaikoj gyvena su vokiszku, tuom paczin Prancuzijai atmoka ir Vokietijos randas. Nėra abejonės, kad apszviestesnė dalis bepusiszkai žiurinczių prancuzų nenori nesutikimų su kaimynais kitoj pusėj Vogezų kalnų, bet labiausiai iszsiplatinę, taigi didžiausią turinti įtekmę ant minių laikraszcziai po senovei siundo savo skaitytojus ant vokiecznių. Visi juk žinote, kad ne visada minios eina paskui sumaniausią vadovą, bet greicziau seka paskui tą, kuris siundo ir garsiai rėkia. Tą matome Amerikoj, tas pats yra ir Prancuzijoj. Randą paprastai valdo minios, o jas vėl laikraszcziai ir tai ne geriausi, bet koki geriausiai prisitaiko prie minių mislių. Jeigu laikraszcziai nesiliaus siundymų, visi stengimaisi Vokietijos ir Pracuzijos randų užmegsti anksztesnį draugiszką ryszį ne iszduos geidžiamų vaisių, kadangi ir užmegstą minios gali greitai iszardyti.

Ant Terpžeminių jurių netoli Tulono atsibuvo revija naujų pavandeninių laivų prancuziszkos kariszkos laivynės. Nors kariszki laivai buvo kuo atsargiausi, bet pavandeniniui laivui Gustave Zede pasisekė pritvirtinti torpedą ir nuplaukti nuo laivo ne patėmytam. Iki sziol vien Prancuzija savo kariszkoj laivynėj turi kelioliką pavandeninių laivų, kiti krasztai rengiasi vien tokius dirbdinti.

Pietinė Amerika.

Argentinoj iždo ministeris užsimanė sumažinti kraszto skolas per jų konsolidaciją. Krasztas tas tiek turi jau skolų, jog republikos gyventojai vos įstengia palukus nuo jų užmokėti. Kadangi vienok per sukonsolidavimą daug reikia žudyti davusiems paskolą randui, ypacz gi pirkusiems rando bondus varguoliams, tai tie mieste Buenos Ayres pakėlė maisztus priesz randą. Reikėjo ant jų suvaldymo szaukti kariauną, kuri, bevaikydama, užmuszė arba sužeidė daug žmonių. Dabar miestas pagarsintas po karės laiko tiesoms. Gal but, kad, dėl priesztaravimo gyventojų, randas ne drys savo užsimanymo pervaryti. Jeigu priesz žmonių norus nenusilenks, gali Argentinoj pakliti revoliucija.

Ateinanczių metų berželio mėnesyj naujas Anglijos karalius bus apvainikuotas. Prie to dabar jau Anglija rengiasi.

Szveicarijoj staiga pasimirė buvęs Vokietijos kancleris, kunigaiksztis Hohenlohe, buvęs savininkas didelių dvarų Lietuvoj, o tame ir Verkų, netoli Vilniaus.

Besarabijoj ir Chersoniaus gubernijoj, pietinėj Maskolijoj, suaresztavo daug kaimieczių už atpuolimą nuo stacziatikystės ir sutvėrimą naujos sektos.

Isz Lietuvos.

—o—

Isz Sziaulių.

Apie Sziaulius pilna ilgaliežuvių, per kuriuos vis kratos ir kratos, be atlydos. Dabar žmonės viens kito bijosi, kad ant skundiko ne užtiktų. Visų baisiausias iszdavikas, tai Jonas Lunskis, deszimtininkas. Pirm deszimtininkystės buvo dar padorus žmogus, bet dabar, su visokiais policijantais besėbraudamas, suvisu pasileido, tik jį kiek užpykink, tuoj uriadninku, kaliniu baugina. "Kad norėczau, tuoj suaresztuocziau tavę", kiekvienam į akis sako. Kiek jis iszdavė ne kaltų žmonelių, ir ne surokuocziau. Kur tik Lunskis knygų užuodžia, tuoj uriadninką vedasi. Sykį Lunskis atvedė uriadninką pas Krikszcziuną žuvelninką. Įėjęs, suriko: "duok kvortą"! o uriadninkas: "duok knigas"! Krikszcziunas atsakė: ne turiu nė kvortos nė knigų" ir pakiszo "Aukso altorių". Pamatęs ant knigos cenzurą, reikalavo uriadninkas kalendorių. Uriadninkui nus vėpsojus. Krikszcziunas "Dailidės" knygelę užkiszo po peczium, mi-lydamas, kad Lunskis, kaipo katalikas, tylės. Bet kur czia tau! tuoj iszdavikas pats knigelę isztraukė ir pakiszo uriadninkui. Ilgai dar savo donosais Lunskis vargino žmonės, bet ačziu Dievui, kaszin kur isztruko, gal į Amerika; nes jo dė dė Lukoszius pajieszko nuo Lunskio 200 rub. skolos.

Isz Rumsziszkės, Kauno p.

Yra czia "narodnoji" mokykla, bet isz jos, kaip ir kitur, lietuviams jokios nėra naudos, vien tik pragaisztis. Parakvijoje valdžia žada įtaisyti dar dvi mokykli, "ministerskija": Proveniszkėje ir Petra-ziunuose. Yra dar daleidimas įkurti czia ir ukiszkają (agronomiszkają) mokyklą, kur galės mokytis į 500 mokintinių, žemės buse į 600 valak. Vieta parengta tarp Rumsziszkių ir Proveniszkės. Reikia czia gerų mokyklų, nes apszvietimas labai žemai stovi. Isz senesniųjų mažkas tepaskaito; jaunoji karta, rods, jau prie knigos linksta, bet ir tarp jaunųjų daug tokių yra, kurie tarias visą mokslą pasiekę, jei vieną antrą litanią apgrabomis, kaip per kelmus, paskaito. Žinoma, yra ir gerų knigminikų ir giesmininkų.

Isz Laižuvos, Telszių pav.

Su džiaugsmu galima pažymėti, kad kaip kitur, teip ir czia pradeda žmonės amatais užsiimti, o nekurie net už prekybos griebiasi. Acziu Dievui, savo miestelyj sulaukėm jau dviejų lietuviszkų krautuvių: Ramanauskio ir Garbenio. Prekystė jiems klojas; eitų dar geriaus, kad Laižuviszkiai, ne tykodami anodijos, arba papierosų magaryczių nuo žydu-prekėjų, pas katalikų pirktų. Laikas Laižuviszkiams susiprasti, skatką neszti ne žydui bet saviszkiam. Katalikas vis gi už žydą teisingesnis, o jai kuomet už pirkinius brangiau negu žydas reikalauja, tai žinokim, geresnį tavorą esant. Žydas tau nuleidžia kokią kapeiką, o veizdėk, tai mastą bus nugnybęs, tai svarą bus numažinęs. Dabar turime du katalikiszku mažmožių kromeliu, bet czia rengiasi uždėti dar ir geležies krautuvę, teipat katalikas p. Semeta. Dievui jam duok užmanymą įvykdinti!

Musų Laižuva prekyboj ilgainiui dar labiaus pakils, nes jau pas pat mieste į padirbo geležkelio staciją.

Isz Tev. Sargo.

Isz Vilniaus.

Pasimiręs Vilniaus jenerał gubernatorius, Trockyj, savo laike davė daleidimą prezidentui Vilniaus žemdarbystės draugystės, grafui Plateroui, suszaukti į Vilnų bajorų marszalkas Kauno, Vilniaus ir Grodno gub., delegatus vieszų įtaisų ir mokslinio apskrczio ant apkaloėjimo klausymo parengimo Vilniuje augsztesnės žemdarbystės moksliszkos įtaisos. Trockyj rėmė karsztai užmanymą parengimo Lietuvos sostapilėj žemdarbystės ir girininkystės augsztesnio instituto. Vienas susirinkimas, ant kurio pribuvo szmaiai rodos žemdarbystės draugystės, bajorų marszelgos trijų lietuviszkų gubernijų, Vilniaus bulmistras ir delegatas mokslinio apskriczio, jau atsibuvo. Susirinkę vienok galutinai nieko ne nutarė. Susirinkimų bus daugiau. Kaip tik viskas bus priderancziai apdirbta, žemdarbystės draugystė atsilieps į maskoliszką žemdarbystės ministeriją su praszymu daleidimo parengti labai reikalingą Lietuvai augsztesnį žemdarbystės institutą.

Neseniaj mes pranešėme, jog dabartinis inspektorius rando užlaikomos Vilniuje realiszkos mokyklos, Vinogradov, norėjo, su miesto pagelba, ant duoto jam miesto plisciaus, parengti kitą realiszką mokyklą, kurią pabaigę mokintiniai, turėtų tokias jau teisas, ką ir baigę apszvietimo ministerijos užlaikomą. Nors miestas susitaikė kuo geriausiai su Vinogradovu, bet, turbut, iszto užmanymo nieko ne bus ir tai tik dėl priesztaravimo apszvietimo ministerijos, kuri ne sutinka pripažinti užmanytai mokyklai tokių tiesų, kokias turi tokios mokyklos rando užlaikomos. Prie rengimo gimokyklos netuo rinczios ne jokių tiesų miestas ne nori prisidėti.

Isz Vilniaus gubernijos.

Vilniaus gubernijoj, Naujo Pagosto valszcziuje, Disnos pav., Kakitino valszcziuje, Szventenų pav. ir Medekių valszcziuje, Vilniaus pav. terp raguotų galvijų ir kiaulių apsireiszkė sibiriszkas maras. Disnos ir Szventenų pav. per sanvaitę nuo 21 – 28d. gegužio maru apsirgo 14 galvijų, Vilniaus gi pav. net 651.

Per tą paczią sanvaitę Vilniaus gubernijoj apsirgo žmonių limpanczioms ligoms 14. Pavieczuose: raupėms apsirgo: kaimuose Kukriuose ir Žiliuose 22 žmonės, kaimuose Stumpanuose ir Lesnicziuose 16. Szultinėms apsirgo: kaime Gaduciszkiuose, Szventenų pav., 2, kaime Juchneliuose, Vilniaus pav., 12.

Vilniaus pav., kaime Gedraicziuose iszdegė 121. berželio keturi namai, kluonai ir tvartai. Laike to gaisro sunkiai apdegė du žmones.

Isz Latvijos.

Raupai (ne raupės, raupų su raupėms ne reikia maiszyti, kadangi tai visai skirtingos ligos) apsireiszkė terp latvių ir estų sziaurinėj Liflandijos dalyj, parapijose Oberpaleno ir Jonisžkės. Suszauktas Waiseko valszcziaus susirinkimas nutarė pakviesti daktarą ant apžiurėjimo visų valszcziaus gyventujų ir jeigu pasirodytų raupais sergantis, tokį iszgabenti tuojaus į parengtas raupuotiems gydinyczias. Mat daugelis apsirgusių stengiasi kuo ilgiausiai ligą užslėpti, gyvena su sveikais ir tokius užkreczia liga.

14 d. birželio Rygoj likosi atidaryta teip vadinama sukaktuvinė paroda, parengta ant paminėjimo 1000 metų sukaktuvių nuo uždėjimo miesto. Parodoj dalyvauja fabrikai, amatininkai, žemdarbiai Latvijos ir Estijos. Paroda parengta su daleidimu ir po globa maskoliszko iždo ministerio. Daigtų sugabenta daug isz visokių Latvijos ir Estijos miestų ir kaimų. Lankytojų teiposgi ne truksta, ant apžiurėjimo parodos suvažiavo daug žmonių ne tik isz Maskolijos bet ir isz užrubežių.

Uždėrėjimo laukuose Latvijoj ir Estijoj szį metą ne galima laukti gero. Nuo didelių karszczių ir stokos lytaus laukai iszdegė, iszdegė ne tik dirvos užsėtos žieminis ir vasarojais, bet ir pievos. Szių metų pavasaris ir pradžia vasaros visai tokia jau kaip 1867m., kada lygiai Lietuvoj kaip Latvijoj ir Estijoj buvo didelio neuždėrėjimo ir bado metai. Nors dabar užeitų lytus, jau ne gali žymiai pataisyti iszdegusių nuo karszczio dirvų ir pievų.

Angliszki kapitalistai sutvėrė kompaniją, kurį parengs garlaivių liniją terp Latvijos portų Liepojaus ir Rygos ir Anglijos. Kompanija turi jau nusipirkusi tris didelius garlaivius.

Uždėrėjimas laukuose Lietuvoj.

Maskoliszka žemdarbystės ministerija pagarsino žinias apie laukiamą sziuose metuose uždėrėjimą visokiuose Maskolijos krasztuose, tame ir Lietuvoj.

Vilniaus gubernijoj, dėl szalnų ir stokos lytaus, javai iszrodo ne geriausiai, ypacz žieminiai javai iszrodo prastai; apskritai gubernijoj, iszėmus vien Vilniaus pavieczio, galima laukti tik vidutinio uždėrėjimo; Vilniaus gi pavietyj javai iszrodo gražiai. Vasarojai sužėlė gerai, bet ant vieskos iszrodo prastai. Persėjimų niekur ne buvo.

Kauno gubernijoj, kadangi czia pavasaris buvo szziltesnis, javai lygiai žieminiai, kaip ir vasarojai iszrodo gražiai. Surinkimo galima laukti geresnio už vidutinį. Dėl stokos lytaus vasarojai sužėlė isz syk prastai, bet užstojęs nuo 19 d. gegužio lytus viską pataisė. Kauno gub. ant 25 desiatinų rugių reikėjo sėti vasarojus.

Grodno gub. javai ant dirvų iszrodo vidutiniai, kviecziai menkesni už rugius. Uždėrėjimo galima laukti vidutinio. Vasarojai daugume sužėlė iszganėdinancziai, bet dėl stokos lytaus daugelyj vietų augimas apsistojo.

Minsko gub. žieminiai javai iszrodo gerai, rugių galima laukti geresnio uždėrėjimo negu vidutinio, kviecznų vidutinio. Vasarojai teiposgi iszrodo užganėdinancziai. Persėjimai kaip kur atlikti Igumeno pavietyj.

Vitebsko gubernijoj, dėl stokos lytaus, augimas žieminių javų apsistojo, kaip kur reikėjo rugius iszarti ir ant jų sėti vasarojus. Apskritai imant, galima laukti vidutinio uždėrėjimo žieminių javų; vasarojai truputį geresni, bet teiposgi ne pereina vidutinės normos.

Isz Grodno gub.

12 berželio Pružanos pavietyj siautė baisi audra su debesų prapłyszimais, nuo ko užgimė tvanai ant 130 ketvirtainių viorstų. Perkunas užmuszė tris žmonis ir 4 jauczius. Uždegė 11 triobų.

Grodno gubernatorius iszsiuntinėjo prisakymus visiems pavieczių virszininkams ir tarpininkams daboti gerai, kad valszczių virszininkai ir rasztininkai už atsakantį patarnavimą ne reikalautų nuo ukininkų kyszių, ypacz gi degtinės. Tokius prisakymus priderėtų iszduoti visoj Lietuvoj, kadangi retai czia rastum kokį valszczių, kur ukininkai galėtų reikalus atlikti be kyszių ir degtinės.

Grodno gubernijoj, teip jau kaip ir kituose Lietuvos krasztuose, dėl stokos lytaus ir didelių karszczių laukai, ypacz gi žieminiai javai, iszrodė prastai. Nuo 13d. berželio pradėjo beveik kasdieną smarkiai lyti. Lytus tas dar be abejonės pataisys laukus, jeigu jau ne visus, tai nors vasarojus ir yra dar viltis, kad sziumetinis uždėrėjimas ne bus blogiausias.

Isz Prusų Lietuvos.

Vietoj pasimirusio Bismarkio sunaus, virszininku visos Prusų Lietuvos likosi paskirtas dabartinis prezidentas Reino provincijos Richthofen.

Prie-z atbėgantį isz Insterburgo (Insruczio) geležinkelio trukį netoli stacijos Argeninkų (netoli Tilžės) po trukiu likosi parmusztas sunus stacijos užveizėtojaus. Per vaiką perėjo 20 vagonų ir visi tikėjo, kad ratai jį sudraskė. Tuom tarpu, perėjus trukiui, vaikas pats atsikėlė beveik sveikas, turėjo jis tik truputį nugręstą kaktą.

Isz Radoszkovicų, Vilniaus gub.

Pasibaigė czia atsibuvantis kasmetą didelis arklių jomarkas, kuris paprastai traukdavosi tris dienas. Geresnių arklių szį metą visai ne buvo. Ukininkai privedė tiktai silpnų mažų savo arkliukų, bet kad brangiai už juos norėjo gauti, o pirkėjų visai ne buvo, tai atsėjo gabenti atvestus ant jomarko arklius namon. Jomarkas traukėsi tik vieną dieną, o ne tris, kaip tai budavo kitais metais.

Javai ant laukų, dėl stokos lytaus, aplinkinesė Radoszkovicų iszrodė prastai. 4d. berželio užkilo smarki audra ir prilijo diktai. Lytus pataisė dar vasarojus; rugių pataisyti jau ne galėjo, kadangi jie szimet iszplaukė ankti. Gero uždėrėjimo rugių szimet ne galima laukti.

Isz Suvalkų.

Suvalkų gubernatorius laikrasztis "Suvalkskija gubernskija Viedomosti" pranesza, jog 25 d. gegužio, apie 9 valandą vakare, ant sziaur – rytinės dangaus dalies, ties miestu perlėkė ugninis kamuolys arba meteoras. Isz syk meteoras pasirodė ant daugiaus kaipo dideli žvaigždė, slenkant jam, driekėsi mėlynos parvos szviesi uodega; paskui kamuolys truko į dvi dali ir isznyko dangaus ruimuose; nežinia tikrai, ar jo dalys nupuolė ant žemės, ar nutraukė toliaus į beorinius ruimus ir juose užgeso. Žinoma, vietiniai pranaszai, isz pasirodymo ant dangaus deganczio kamuolio, pranaszauja visokius ne butus daiktus ir nelaimes.

Isz Župranų, Aszmenų pav.

Szitame miestelyj nuo įvedimo miestelių autonomijos buvo iszrinktas starosta L. Jis iki dabar pildė urėdą miestelyj. Turėjo papildyti kokią nors gana svarbią szelmystą, kadangi dabar apleido urėdą ir iszdumė į Amerika. Dabar miestelyj nėra starostos. Žmonės ateina su reikalais, ypacz daugelis reikalauja paspartų, o be starostos jų gauti ne gal.

Naujas archivyskupas.

Maskolijoj yra du tik archivyskupai: vienas Lenkijoj, kitas gi ant visų katalikiszkų bažnyczių likusioj Maskolijoj, o tame ir Lietuvoj. Pasimirus archyvyskupui Kozlowskiui, ne buvo visai archivyskupo ant paskutinių bažnyczių. Dabar laikraszcziai pranesza, kad ant tų Maskolijos diecezijų likosi paskirtas naujas archivyskupas Klopotowski, kuris iki sziol buvo vyskupu Lucko-Žitomiro dijecezijos.

Isz Glubokoje, Vilniaus gub.

Szitame miestelyj ir jo aplinkinėse yra daug akims serganczių. Ant vietos daktarų specialistų nėra, beturczai, ne galinti ant gydymosi keliauti į didesnius miestus, ne turi ne jokios pagelbos. Szitose aplinkinėse yra todėl labai didelis neregių nuoszimtis, isz kurių gal ne viena isz pradžių ligos galima buvo iszgydyti.

Apsikeiskitė senus popierinius pinigus.

Maskoliszko iždo ministerija garsina, jog nuo pradžios ateinanczių metų liekasi panaikintos seno pavidalo popierinės szimtrublinės, pagal formą iszleistų 1887m., 5. 10 ir 25 rublinės popierinės iszleistas nuo 1887—1894m. Pinigus tuos galima vieszpatystės kasose apsikeisti tik iki pabaigai szių metų, paskui jie žudo savo vertę ir niekur jų ne ims.

Užsimuszė gimnazijos mokintinis.

Atkakęs ant gydymosi į Karpatų kalnus, į Zakopane, Galicijoj, Vilniaus gimnazijos mokintinis Algirdas Jonuszevicze, iszėjęs pasivaikszczoti į kalnus, nupuolė į revą ir užsimuszė ant vietos. Mat vaikinas ne pažinojo visai kalnų, užėjo ant staczios ir slidžios vietos ir nuslydo į revą.

Isz Biržių, Kauno gub.

Paryžiuj staiga pasimirė savininkas Biržių majorato, grafas Jonas Tiszkevyczius. Velionis gimęs 1859m. Jis, teip kaip ir jo tėvas, užsiminėjo tirinėjimais senų lietuviszkų liekanų ir savo rume, Vilniuje, turėjo didelės vertės rinkių tokių liekanų, teipogi didelės vertės biblioteką, kurioje buvo su virszum 8000 knigų visokiose kalbose ir daug didelės vertės rankraszczių.

14d. berželio, miestelyj Biržiuse, Kauno gub., užgimė gaisras. Užsidegė, kaip žmonės paszkoja, nuo padegimo, keli kluonai. Ugnies vienok ant gyvenamų namų ne prileido.

Lietuviai Afrikoj.

Per paskutinius septinis metus, priesz karę, suvažiavo daug musų brolių į Tran-vaaliaus republiką. Miestuose Johanisburge ir Pretorijoj buvo apie 900 lietuvių. Prasidėjus nesutikimams terp Transvaaliaus ir Anglijos, kada pamatė, jog be karės ne apseis, lietuviai pradėj i bėgti, vieni net slapta, tiems atsėjo ne retai net ant pilvo szliuožti, kad ne paimtų į kariauiojų eiles. Vieni isz tų pabėgėlių sugrįžo į tėvynę, kiti gi į kitus krasztus. Kas turėjo pinigų, atkeliavo net į Ameriką. Dabar burų republikose, jei gu ir liko kiek lietuvių, tai labai mažai ir apie juos, kaip papras tai buva karės laike, sunku ką nors dažinoti. P.

Isz Londono, Anglijoj.

Terp Londono lietuvių viskas eina po senovei, tvarkos ir sutikimo parapijos reikaluose nėra. Kelios sanvaitės atgal, senasis parapijos komitetas iszleido knigutę p. a. Parapija ir kunigas. Knigutė vienok ant didesnės dalies parapijonų ne padarė įtekmės. Dabar vėl prasidėjo smarkesnė agitacija priesz kunigą Szlamą. Senasis komitetas ir parapijonai ne norinti szito kunigo, nori isz Lietuvos parsitraukti kitą, kuris norys apsiimti pildyti kunigo pereigas tik už du svaru sterlingu ant sanvaitės, o kun. Szlamas ne pasigenėdina penkiais, bet reikalauja, kad ir parapijos kasa, kaip tai yra lietuviszkose parapijose Amerikoj, be prižiuros butų jo rankose, Klausymas vienok, ar kardinolas užtvirtįs naują kunigą? Ir su užtvirtinimu kun. Szlamo turėjom juk gana vargo (Czia ne teip svarbus yra klausymas, ar kitą kunigą kardinolas užtvirtįs, ar ne, kiek tas, ar dabartinis yra geras, teisingas ir ar žmoniszkai su savo užlaikytojais pasielgis. Jeigu dabartinis tokių ypatybių neatbutinai reikalingų dvasiszkam vadovui ir doros dabotojui ne turi, tai ne įstabu, jeigu teip senas komitetas, kaip ir dalis parapijonų geidžia jo vietoj kito kunigo. Ne mokantis atsakancziai elgtiesi vadovas daugiau pikto negu gero padaro: toks su demoralizuoja ir supjudo žmonis terp savęs. Rd.)

Dabar kun. Szlamas pradėjo rinkti aukas nuo parapijonų ant statymo bažnyczios. Pradėjo rinkti aukas ant to mierio bažnyczioj, bet kad ne daug kas aukavo, tai apreiszkė, kad eis po lietuvių gyvenimus, pridurė dar, kad eis tik pas tuos, kurie pritaria bažnycziai, o nuo prieszininkų visai aukų ne priims. Apvaikszczojęs sau prilankių lietuvių gyvenimus, surinko apie 68 svar. ster., bet ant pradėjimo reikia mažiausiai 100 svarų (pradėti lengva, pabaigti daug sunkiaus Pradėto darbo ne galima palikti, kadangi ir ant pradžios daug pinigų reikia įdėti, o paskui gal pasirodyti, jog ant pabaigimo lietuvių turtas, pagal vieno kunigo užmanytą planą, gali ne isztesėti. Amerikoj antai kunigai nesirokuoja su lietuvių turtais ir pradeda statyti tokias bažnyczias, kokias pabaigti labai sunku ir ant pabaigimo reikia jas ustatyti žydiszkose bankose. Rd.). Kun. Szlamos prieszininkai atkalbinėja žmonis nuo davimo aukų ir persergsti, kad ją, prisirinkęs kiek pinigų, gali pabėgti į Ameriką. Kas isz tų tąsynių ir nesutikimų iszeis, dar ne galima įspėti.

Londonietis.

Redakcijos atsakymas.

P. Rivertoniecziui. Ką tamista raszai apie aną lietuvį, yra tai privatiszkas reikalas, o tokiais laikraszcziai užsiimti ne gali, užkabinėti keno nors privatiszkus reikalus laikraszczams ne valia, užgautas gali į sudą skųsti. Todėl Tamistos rasztelio ne galima patalpinti.

Isz Amerikos.

Demonstracijos priesz kunigus.

Miesie Meksike, republikoj Meksike, kur iki pabaigai pirmo bertainio 19 amžiaus kunigai ant deginimo ir kankinimo kitokių pažurių žmonių turėjo szventos inkvizicijos sudą, studentai pakėlė demonstracijas priesz kunigus, kuriose ėmė dalyvumą iszpradžių tik 300 studentų, bet pas kui skaitlius demonstrantų pasididino iki 3000. Priežastis demonstracijos buvo ta, kad bažnyczios valdžia ne nubaudė daug pikto krasztui padarusių, turinczių ant saužinės daug ne dorų darbų kunigų (ir terp musų kunigų yra teip jau ne labai dorai besielgianti, o vienok nieks jų ne baudžia, bet perdetiniai tankiai apgina). Demonstrantų minios įiverė į Dominikonų bažnyczią ir teip kunigus iszgazdino, kad jie pertraukė laikymą miszų ir pasislėpė į zokristiją. Bažnyczios Santa Catarina iszdaužė langus ir iszvijo už bažnyczios kunigus.

Musztynes terp darbininku.

Telluride, Col. Užgimė czia kruvinas muszis terp sztraikuojancziu Smuggler kastynių prigulinczių prie unijos kalnakasių ir jų vietas užėmusių scabsų, kurių buvo apie 100. Muszyje 3 darbininkai likosi užmuszti, o 10 paszautų, vienok scabsai likosi iszvyti. Kastynių savininkai dabar nutarė kastynes uždaryti ant teip ilgai, kol nepasiseks kokiu nors budu su sztraikuojancziais susitaikyti. Tą kastynių savininkai galėjo priesz musztynes padaryti, tuom butų nereikalingą kraujo praliejimą praszalinę.

Vetros.

Grand Rapids, Nebr. Siautė czia 4 d. liepos baisi audra ir vėtra. Terp kitko vėjas sugriovė laike parodymo cirko triobą. Prie to apie pusė szimto žmonių likosi sunkiai apkultų: vienas isz apkultų pasimirė pirma, negu jį spėjo į ligonbutį nugabenti.

Middlesboro, Ky. Aplinkinėse Cumberland Gap, 2 d. liepos siautė smarkios vėtros, kurios sugriovė ne mažai namų ir negyvenamų triobų po visas aplinkines. Sako, kad prie to pražuvo ir diktai žmonių, bet apie tai tikrų žinių nėra.

Sukalbis uredninku.

Indianopolis, Ind. Czianykszctis szteto augszcziausias sudas perkratinėja dabar ypatiszką provą. Apskųsti yra daktarai, santaikos sudžios ir tuli žemesni urėdnikai už sukalbį ant gyventojų nenaudos. Jie mat, kad iszgauti priderantį mokestį už paliudyjimus, kimszo tyczia sveikus žmonis į beproczių namus. Kaip ilgai jie tokį tik Turkijoj galimą atlikti biznį varė, nežinia, bet ant galo viskas iszėjo į aiksztę ir nabagai pateko į sudą.

Uztroszko.

Pittsburg, Pa. Keturi lenkiszki darbininkai nusipirko bertainį alaus ir užsimanė linksmai praleisti ant girtuokliavimų 4 d. liepos. Nugabeno jie alų į olą Catsburg kastynių ir czia pradėjo pagal slaviszką budą linksmintiesi. Tuom tarpu nuo drėgnumo kastynių oloj prisirinko daug garų, nuo kurių užtroszko visi keturi besilinksminanti lenkai. Pravardės užtroszkusių yra: Gaclinski, Manovski, Kosky, ir Jonski.

Užmuszti 4d. liepos.

Kaip kiekvieną metą, teip ir szįmet apvaikszczojimas 4d. liepos nesapsiėjo be užmusztų ir sužeistų. Kiek iki sziol žinia, ant viso Amerikos ploto 4d. liepos 25 žmonės ne iszmintingų szaudytojų likosi užmuszti; sužeistų yra net 1818, taigi tiek kiek pusetiname muszyj, daugiau negu kokiame nors muszyje per visą karę su Iszpanija. Kadangi nėra dar žinių isz daugelio miestų, tai be abejonės skaitlius aukų tautiszko džiaugsmo bus dar didesnis.

150 žmoniu užsinuodino nuo saldancziu saldumynu.

Batavia, N. Y. Czianykszczia me operos teatre buvo didelis susirinkimas, laike kurio Grace Fainsworth apdalino susiriukusius Ice Creamu. Isz valgiusių tuos saldumymus 150 vyrų apsirgo ir kaip daktarai tvirtina, ne visus bus galima iszgydyti. Mat saldumymai padirbti buvo isz pagedusio pieno.

Nugriuvo stogas su žmonems.

Canton, Ill. 4 d. liepos nugriuvo stogas vienos augsztos murinės triobos, ant kurio buvo apie 20 žmonių, į pulką stovinczių ant ulyczios. Prie to viena mergina likosi užmuszta, o 22 žmonės sunkiai apkulti.

Gaisrai.

Boston, Mas. Prieszais Hoosac tunelį Charlestone sudegė laivų dokai. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 200000 dol.

Philadelphia, Pa. 4 d. liepos sudegė czia szaldymo mėsos įtaisos Wett & Co. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 300000 doliarių.

Huntington, W. Va. 2 d. liepos siautė czia didelis gaisras, kuris pridirbo blėdies ant 200 000 dol.

Boston, Mas. Sudegė czia tvartai Metropolitau Coal Co. Blėdį ugnies padarytą paduoda ant 200000 dol.

William, Ariz. 2d. liepos siautė czia didelis gaisras, kuris isznaikino Thomingo pardavinyczias ir kelias aplinkines. Blėdį ugnies padarytą skaito ant $1000000

Keyport, N. J. Sudegė czia dirbtuvės National Firepropfing Co. Blėdį ugnies padarytą skaito ant $200000.

Globe, Ariz. Iszdegė beveik visas szitas miestelis. Tas atsitiko 2d. liepos.

Pavoge 30000 dol.

San Francisco, Cal. Czianykszcziose rando pinigų muszinycziose nežinomi vagiliai pavogė 6 maiszelius atmusztų auksinių pinigų, kuriuose buvo po 5000 dol. auksiniais po 20 dol. pinigais. Kada likosi papildyta vagysta, to iki sziol tikrai nežino.

Karszczial.

Neiszpasakyti karszczial nesimažina Amerikoj. Didžiausi karszczial buvo Arizonoj, kur pasiekė 108° szilumos szeszėlyj. New Yorkė nuo karszczio per szį karsztą laiką pasimirė 673 žmonės. Philadelphioj karsztis pereina 100°. Czia teipogi ne mažai žmonių pasimirė nuo karszczio.

Reikalauja jurininku.

Kadangi ant Amerikos kariszkų laivų daugelis jurininkų baigia savo tarnystą, tai randas jieszko naujų, tik labai mažai verbavimo biurams pasiseka suverbuoti. Dabar jau truksta laivynei 2000 jurininkų, bet nėra norinczių prisiraszyti.

Szaltas oras.

Houghton, Mich. 4 d. liepos buvo czia teip szaltas oras, kad žmonės ant ulyczių vaikszcziojo su skrandoms apsirėdę. Vietoj laidžioti feierworkus, reikėjo kurti ugnis ant apsiszildymo. Apie szimtas angliszkų mylių nuo czia buvo nepakencziami karszczial.

Nelaimes ant geležinkeliu.

New Castle, Pa. Pasažierinis trukis Pennsylvan a geležinkelio, netoli Oil City, susimu-zė su stovinczials ant kelio kalkių prikrautais vagonais. Prie to 5 trukio tarnai ir du pasažieriai likosi sunkiai apkulti.

Užmusze perkunas.

Cahokie, Ill. Netoli nuo czia, laike smarkios audros nuo lytaus pasislėpė po medžiu pulkas žvejų. Trenkė perkunas į medį ir tris žvejus ant vietos užmuszė, o tris pavojingai, gal mirtinai apdegino.

Explozija.

Cincinnati, Oh. Schaftoj ant Torrence Road, kasant dudas vandens traukimui, darbininkai prikasė gyslą naturaliszko gazo, kuris smarkiai expliodavo. Expliozijos keturi darbininkai likosi mirtinai užgauti, o trys nors sunkiai, bet ne mirtinai.

Bombos explozija.

Denver, Col. Ant kiemo namų pn. 2021 Curtis str. nesugautas piktadarys įmetė dinamito bombą. Bomba expliodavo ir sudraskė 5 metų Olivero dukteį.

Isz darbo lauko.

¶ Anniston, Ala. Southern Car and Foundry Co. apreiszkė, jog ji priima naują užmokesnio tabelę szėnių darbininkams. Tennesse Coal and Iron Co. priėmė užmokesnio tabelę darbininkams Bessemerinės plieninės blėtos. American Tin Plate Co. ir Republic Iron & Steel Co. priėmė teipogi naują užmokesnio tabelę.

¶ Pittsburg, Pa. Darbininkai dirbanti trusto plieno dirbtuvėse pakėlė sztraiką, kadangi trustas už darbą ne nori mokėti pagal naują tabelę. Sztraike, kaip mena, dalyvaus apie 50000 darbininkų.

¶ Pittsburg, Pa. Organizuoti plieno dirbtuvių darbininkai nutarė sztraiką pakelti Sztraike ims dalyvumą 35000 darbininkų.

¶ Monnessen, Pa. Pittsburg Steel Co. pastatys czia už $1500 000 dideles geležies dirbtuves, kuriose rasdarią 1500 darbininkų. Darbai czianykszcziose dirbtuvėse eina gerai. Ir isz kitur atkakę darbininkai greitai gauna darbą. Dirba po 5—6 dienas ant sanvaitės, moka gi po $1.50 ant dienos.

¶ Wilkesbarre, Pa. Szitose aplinkinėse sudegė brekeris No. 2 Delaware & Hudson Co. Blėdį ugnies padarytą skaito ant 100-000 dol. Per sudegimą szito brekerio 650 darbininkų ne teko darbo.

¶ Philadelphia, Pa. Atsibuvo czia susivažiavimas skurų iszdirbinyczių darbininkų, ant kurio nusprendė sutverti organizaciją skurų iszdirbėjų. Prie naujos organizacijos pristojo 8000 darbininkų.

¶ Wilkesbarre, Pa. Sztraikas kalnakasių "Harry anglių kastynių pasibaigė, kadangi kompanija sutiko praszalinti nuo darbo ne prigulinczius į uniją darbininkus.

¶ Pittsburg, Pa. Pasibaigė sztraikas akmenų taszytojų. Darbininkai iszkovojo 8 valandų darbo laiką ir po 50c. už darbo valandą.

¶ Columbia, Oh. Susitvėrė czia kompanija, kuri užsiima nukasmu kanalo nuo Wheeling iki Erie ežero.

¶ St. Louis, Mo. Užgimė sztraikas tavorų iszkrovėjų ant geležinkelių stacijų East St. Louis. Sztraike ima dalyvumą 1800 žmonių.

¶ St. Louis, Ill. Sztraikas geležinkelių trukių iszkrovėjų pasibaigė. Geležinkelių kompanijos pakelia užmokesnį po 15 c. ant dienos.

¶ San Francisco, Cal. 300 skalbėjų czianykszczių skalbinyczių pakėlė sztraiką ant iszkovojimo trumpesnio darbo laiko.

¶ Rossland, B. C. Czianykszczios kastynės vėl pradėjo dirbti. Ant kokių iszlygų susitaikė darbininkai su darbdaviais, dar ne žinia.

¶ Denver, Col. Sztraikas Smuggler kastynėse netoli Telluride, pasibaigė. Abidvi pusės susitaikė ir darbininkai sugrįžo prie darbo.

¶ Pittsburg, Pa. Nuo 1 d. rugsėjo prasidės darbai dviejose United State Glass Co. dirbtuvėse. Dirbtuvės tos ne dirbo per du paskutiniu metu.

¶ Trenton, N. Y. Sztraikuojanti czianykszczial maszinista nutarė užbaigti sztraiką ir grįžti prie darbo.

¶ Moscaca, Pa. Pradėjo czia statyti naujas plieno dirbtuves, kuriose nuo ateinanczio rudens pradės dirbti.

¶ Gleon Icon, W. Va. Whipple Collery Co. pradėjo statyti czia naujas dirbtuves, kuriose ras darbą 600 darbininkų.

¶ Pittston, Pa. Darbininkai dirbantt prie triobų statymo pakėlė sztraiką.

¶ Cincinnati, Oh. Pakėlė sztraiką drato jungėjai czianykszczių ulyczinių karų kompanijos.

¶ Binghampton, N. Y. Pasibaigė sztraikas katilų dirbėjų Erie geležinkelio Susquehannoj.

¶ Waakesha, Wis. Triobose Wisconsin Central geležinkelio bus parengtos naujos plieninės blėtos dirbtuvės.

¶ Beaver Falls, Pa. Bus czia pastatytos naujos plieno dirbtuvės.

¶ McKeesport, Pa. Dirbtuvės De Wees Wood Works likosi uždarytos.

¶ Drovosburg, Pa. Bus czia pastatytos naujos drato dirbtuvės.

¶ Easton, Pa. Lehigh Valley R. R. Co. pakėlė ant 30% darbininkų užmokesnį.

ISZ Lietuviszku dirvu.

Susivienyjimo reikaluose.

Nr. 25 "Vienybės" patilpo patėmyjimai Dr. M. Valanczausko isz Plymouth, Pa. apie reikalus iszliuotuoto nuo kunigų despotizmo Susivienyjimo. Patėmyjimams ir užmanymams tiems galima pritarti, tik mes užmanome, kad prisiraszęs tuojau paztotų pilnu sanariu ir ant gavimo posmertinės, kad ne reiktų laukti szeszų mėnesių. Laukti teip ilgai isztikro nėra nė reikalo, kadangi juk kuopos serganczių ir teip ne priims. Kam gi todėl ta pasarga? Ji naudos ne atgabės, o ne vieną norintį prisirszyti nubaidys. Gali juk pasitaikyti, kad prisiraszusį gali mirtis patikti; tas rods gal pasitaikyti retai. Kitų tautų organizacijose, kaip antai lenkų arba slovakų, kaip tik prisiraszo sanarys, užsimoka į centraliszką kasą prigulintį mokestį, jis tuom paczių pastoja pilnu sanariu organizacijos su visėms tiesoms. Kodėl tas pats ne gali but geru lietuviszkose organizacijose? Pusmetinis terminas ant pripažinimo pilno sanario tiesų musų organizacijoj gali tik užkenkti organizacijai, nuo jos nubaidyti norinczius prisiraszyti. Dabar tenka iszgirsti, kalbinant ką prisiraszyti prie Susivienyjimo, užklausimą apie jo konstituciją. Kaip tik iszgirsta, kad prisiraszęs tik po szeszų mėnesių gali patekti pilnu sanariu, tai atsako, jog mirtis ne visada nor laukti ir taikintiesi prie konstitucijos, bet ji gali ateiti ir dar ne pasibaigus szesziems mėnesiams, o tą-yk likusi szeimyna nieko ne gautų isz organizacijos kasos. Prisiraszius, girdi, prie terptautiszkų apsaugojimo draugysczių, kaip tik užmokėjai prigulintį mokestį, turi tiesą gauti ir posmertinę tokią, ant kokios usiraszai. Numažinimą įstojimo mokesties nuo 1 d. ant ½ d. mes randame geru, bet užmanome, kad mokantis ½d., drauge sudėtų ir 25c. ant ateinanczios posmertinės. Užmanymą tą paduodame ant apsvarstymo kuopoms ir centraliszkiems Susivienyjimo virszininkams.

Svarbiausiu reikalu, pasidalinus "Susiv." į dvi dali, mums rodosi, turėtų dabar buti: pasiszkinti gerai stovį ne kuniginio Susiv., kad sanariai gerai žinotų, katro Susiv. laikytiesi. Mums rokosi, kad ir kuniginėse kuopose atsiranda daug sanarių ne norinczių neszti ant savo sprando kunigų despotiszką jungą. Reikėtų tiems parodyti kelą, kaip isz kuniginių kuopų geriausiai pasitraukti ir prisiraszyti prie liuosojo Susivienyjimo.

Sanarys 4 kuopos.

Isz St. Louis, Mo.

Darbai eina czia pusėtinai lygiai fabrikuose, kaip ir sziaip mieste. Lietuviai iszsiskirstę po visą miestą, veik visi turi darbą. Nesutikimų terp jų nėra. Tuli prakilnesni musų broliai stengiasi sutverti czia pagelbinę draugystę, laukia vien tinkamos progos ant įkunyjimo szito užmanymo. Narinczių pristoti yra nors ir ne daugiausiai, bet skaitlius jų be abejonės pasididįs.

29 d. berželio atsibuvo piknykas lietuviszkos Szv. Traicės parapijos isz East St. Louis, Ill. Ant piknyko visi gražiai linksminosi. Vaidų nė jokių ne buvo. Daugelis buvusių ant piknyko rugoja, kad prasta buvo muzika. Piknyką surengė kunigas Maciotas.

Czianykszcziai lietuviai pradeda suprasti naudą vienybės ir skaitymo knigų ir laikraszczių, skaitlius skaitanczių palengva didinasi, prie skaitymo viens kitą ragina. Isz to galima tik džiaugtiesi. Vuosis.

Isz Nashua, N. H.

Neseniai czia susitvėrė lietuviszka Szvento Kazimiero Draugystė ir gerai laikosi. Lietuviai sutikime gyvena, barnių ir nesutikimų terp jų nėra.

Tuli lietuviai pradėjo duoną kepti ir visi musų broliai nuo jų perka duoną. Atėjo czia žydas ir norėdamas lietuvių duonkepę isznaikyti, pradėjo pardavinėti duoną daug pigiau, bet tuom musų brolių ne stitraukė nuo savųjų: žydo duoną perka tik pusponiai, tikri gi lietuviai perka vien nuo savųjų. Nors už duoną užmoka brangiau, bet turi geresnę ir palsiko savo vientauczius duonkepius. Užtai jie verti pagyrimo.

Skaitytojas

Isz Baltimore, Md.

Ant pereito susirinkimo M. Koperninko Dr-tės buvo vėl pakeltas klausymas rinkimo aukų ant "Freedom" ir kitokių reikalų. Svarstant tuos reikalus, pasirodė, kad užmanytojai laikraszczio "Freedom" ne turi tvirto pamato, ant kurio galėtų užmanymą paremti, bet tylėjimu nori viską užbaigti. Į komitetą įsiskverbė per daug kunigų, o jie ne mėgsta žmonėms nieko garsinti. Todėl M. Koperninko Dr-tė atsisako nuo aukavimo ant "Freedom" ir kitko, pakol užmanytojai ir aukų rinkėjai ne pradės elgtis protingiau. Nežinia ar kankintiniai sulaukia kiek? (Kodėl europinis komitetas ne garsina atskaitos ir elgiasi tikrai kunigiszkai?) Viszteliauckas ar ruko tabaką? Paryžinės parodos rokunda davis ne užbaigta. Stovint reikalams tokioje rėdoj, isztikro ne smagu ką nors aukauti.

Vardan M. Koperninko Dr-tės,

Sekr. V. Karalius.

Isz Thorp, Wis.

Szį metą vaisiai iszrodo gerai. Naujų liet. farmerių pribuvo 6. Kurie pirko žemes 3, 4 metai atgal, džiaugiasi, nes žemė dvigubai pakilo savo vertėj ir kils da, nes daug pirkikų pribuva, tik ne lietuvai; ne drasu gundyti musiszkius prie pirkimo žemės.

Balius, kaip buvo garsinta, ne atsibuvo isz priežasties dviejų laidotuvių, butent mirtis isplėszė Mikolainiui 6 metų vaiką ir seserį 22 metų.

Ne užmirszkime tokius biznierius, kurie nesigaili aukų ant kankintinių, teipgi apsilenkkime nuo tų biznierių, kurie ne nori nieko aukauti ant kankintinių ir kitokių tautiszkų reikalų. Lietuviai tegul ne užmirszta pirkti pas p. M. Czarneckienę lietuvę, Maslaucko namuose, kuri ne seniai užsidėjo grosersztorį. Jos vardą rasite terp aukautojų ant kankintinių.

Jonas Kurtinaitis.

Isz Worcester, Mass.

Karszczial czia labai dideli, ypacz ne pakencziami karszczial buvo 28, 29 ir 30 d. berželio. Nuo karszczio daug žmonių apsirgo, o keliolikas numirė. Saulės spinduliai užmuszė ir vieną lietuvį, Antaną Kuralajietį, paeinantį isz Kauno gub. Kuną jo palaidojo 24 d. berželio.

J. Kulbokas.

Reikalai Susiv. L. A.

Sziomis dienomis iszsiuntinėjome visoms kuopoms ir draugystėms atsiszaukimus padalinimui sanariams ir rasztus padalinimui sanariams ant prezidentų adresų, ant kurių teiksis savo ranka pasiraszyti mums pritarianti sanariai ir paskui kuopų ar draugysczių sekretoriai malonės tuos rasztus man prisiųsti.

Sanariai gali pasiraszyti tiktai tie, kurie buvo sanaria s jau pirm 16 seimo.

Trisczią kvartalinę mokestį po 50 ct. Susiv. L. A. kuopų ir draugysczių sanariai teiksis siųsti pas

Tamą Pauksztį,
123 N. Main str.
Pittston, Pa.

Visi Susiv. sanariai laukia ypatingų žinių nuo Centraliszko Komiteto atjieszkojime Susiv. turto. Atsakome, kad mes darome tai, ką galime, ir gavę Jusų paraszus, galėsime iszpyldėti Jusų reikalavimus. Dėl to gi yra užpraszomos visos kuopos ir draugystės, prigulinczios prie S. L. A. suszaukti susirinkimus, kur perskaiczius nuo Centraliszko Komiteto atsiszaukimą ir viską apsvarstę vieszai, užgirtumėt prisiųstąją rezoliuciją ir savo paraszais patvirtinę, veikiausiai malonėkite sugrąžinti.

M. Totorius,
Prezidentas.

Svetimi Balsai.

Maskoliszki Peterburgo laikraszczial neseniai, perkratinėdami reformą mokyklų, iszrodinėjo reikalą isz mesti isz mokyklų pirmiausiai politiką, kuri daugiau pikto negu gero atgabens. Rygoj iszeinantis, vienas isz geresnių maskoliszkų laikraszczių, "Pribaltyjskyj Kraj", priduris, kad pirmiausiai reikia iszvyti politiką isz mokyklų vakarinių Maskolijos parubežių, taigi krasztų ne maskolių apgyventų.

"Kiek blėdies atgabeno politika mokyklose ne tik reikaluose praktiszko gyvenymo, bet ir reikaluose protiszko iszlavinimo besimokinanczių, sako Pribaltyjskyj Kraj. Ar ne laikas jau iszsiluosuoti nuo klaidaus supratimo, buk mokykla gali but politiszka? Ar gi normaliszku yra daleisti, idant 10–15 metų vaikyszczial persimtų jau mokykloj szovinizmu, germanofobija, judofobija ir kitokioms fobijoms iszkraipanczioms normaliszką iszsilavinimą vaiko dvasios.

"Jeigu ne geistinu yra politiszkas iszauklėjimas augsztesnėse moksliszkose įtaisose, tai dar labiau negeistinu turi but pradinėj arba vidutinėj mokykloj, kadangi vaikai ne gali su supratimu priimti sziokių ar tokių politiszkų pažiurų. Tas yra anormaliszku ir todėl ne geistinu.

Politiszkos pažiuros turi auklėtiosi liuosai, tiktai isz etiszkų (doriszkų) ir moksliszkų pažiurų. Tik tokia politika mokykloj bus normaliszka, tik tokios galima geiti."

Bereikalo doresni maskoliszki laikraszczial stengiasi atvesti į supratimą fanatiszkus caro tarnus. Jie, budami ne dorais, dorų pamokinimų ne supras. Ką Dievas nori nubausti, tam protą atima, sako priežodis. Maskoliszki gi diejateliai visuose jų padavadyjimuose parodo, kad proto ne turi. Jie prie kiekvieno žmonių žingsnio stengiasi prisegti savo purviną politiką, po kurios sparnu atlieka nedorus savo darbus. Kurgi Maskolijoj nėra purvinos caro tarnų politikos? Cerkvės, vietoj platinti krikszczioniszką meilę, platina nekentimą kitų tikėjimų; mokyklos, vietoj apszvietimo ir mokslo, stengiasi szirdyse vaikų pasėti nekentimą kitokios kilmės žmonių, net pačių besimokinanczių sandraugų. Ateis vienok laikas, kada valdžių sėjama sėkla iszduos joms pačioms ne geistiną vaisių, jų sudemoralizuoti žmonės turės kreiptiesi priesz demoralizatorius ir skriaudėjus!

* * *

Nr–114 maskoliszko laikraszczio "Peterburgskija Viedomosti" patilpo straipsnis p. Vilnieczio p. a. "Kam ir koks reikalingas Vilniuje universitetas?" Autorius raszto rugoja, kad mokslas Vilniuje užnigo, nors Lietuvoj daug yra klausymų laukianczių moksliszko iszaiszkinimo, bet ką gi daryti, kad czia ir moksliszkais klausymais užsiimti ne galima. Paminėjimą praeities galima pradėti tik nuo laikų Muravjevo ir Kaufmano. Negalima czia užsiimti ant praktikos ne filologija. Visuose Maskolijos universitetuose mokina apie baltgudiszkus dialektus, bet vietiniai mokslo stulpai, sumaskolėjęs latvys Sprogis ir keleivis vokietys Engelhardt to ne pripažįsta. Dar mes žinome, kad nė jokia tauta ne permainė savo literų ir ne priėmė svetimų ir dar be jokių pritaikymų. Trys deszimtys metų atgal Mokslo akademija Peterburge iszleido priimtu tautiszku szriftu rasztas Donalaiczio, Daukszos, brolių Juszkeviczių. O Vilniaus ypatiszki mokslincziai tvirtina, kad mes ne galime atlenkinti bažnyczios, palaikydami pagirymo vertus lietuvių reikalavimus pamokslų ir dievmaldystos jų prigimtoj kalboj. Prieszingai, tegul su bažnyczios pagelba lenkina baltgudžius katalikus, bet užtai mes sulaikysime lietuvių geismus; jų besipriesztinimus reikia pergalėt. Ten Peterburge kalba apie istoriszką teisybę ir lietuviszkus rasztus ir lotyniszkų literų vartojimą lietuviszkoj kalboj nuo reformacijos, nuo 1545 m. Vilniuje, gi toks "mokslas" ir "etnografija" ne daleisti.

Taigi kam reikalingas Vilniaus universitetas? Žydams? To ne galima daleisti. Lietuvys, dagi intelegentas už žmogų ne pripažintas—jie zapnuoja apie lietuviszkas literas ir literaturą.

Savo Lietuviszkuose laiszkuose, iszleistuose Vilniuje 1901 m. Seland Dubelt sako, jog Lietuvos žmonių siekiai yra: "saldžiau valgyt, daugiaus miegot, gerti užtektinai degtinės ir kaip galima mažiau dirbti. Szitiems žmonėms nepažįstamas troszkimas teisybės ir saužiniszko gyvenimo.

Gana tų žodžių. Teisybės lietuvys laukia ir ne sulaukia per 35 metus: jam nėra mokslo; lietuviszka gramatika ir ortografija iszmislyti vokieczių 121265 prusu lietuvių—bet dviem milijonams maskoliszkų lietuvių lietuviszkas klausymas ne iszriszimas dėl grynai vietinių sanlygų. Vilniaus gi universitetas turėtų remtiesi ant labo ir protiszkų reikalų gyventojų Lietuvos ir Baltgudijos. Lenkiszki siekiai czia dabar ne galimi, laikos ant to perėjo.

Pasekmė iszliuosavimo ukininkų Lietuvoj jau apsireiszkė prisiriszimu lietuvių prie savo kalbos ir savo literaturos. Ko ne galėjo žinoti maskoliszki diejateliai 1862 m. Vilniuje, kada mokslo akademija ne spėjo iszleisti Donalaiczio, gėda to nežinoti autorui "Lietuviszkų laiszkų" 1901 m. Poneliai–bajorai, ukininkai–lenkai ir maskoliai ant lietuviszkos dirvos, kokiais juos perstato P. Seland–Dubelt, be lietuviszkos kalbos buti ne gali; kitaip jie turi iszbraukti iszsavo praeities kuo gražiausius darbus ir senovės pamėnėjimus apie tą "can-kritiszką" dialektą. Bet apart Donalaiczio, Daukszos, pamokslininko Szvento Jono bažnyczios Vilniuje Kostantino Szirvido, nuo pradžios 19 szimtmeczio ateirado nauja lietuviszka literatura tokių ypatų, kaip Pasakeviczius Poszkos, Strazdelio, Stanievyczio, Volanczausko, Daukanto, Baranausko ir daugelio, daugelio aiczių. Universitete XX amžiaus turi apsireikszti gyvenimas vietinių žmonių, o ne atėjunų isz Lenkijos, bet gyventojų buvusios Lietuvos kunigaikszystės.

Lietuviszka kalba turi but mokinama ne tik kaipo akademiszkas mokslas bet ir kaipo neatbutinai reikalingas daiktas praktiszkame gyvenime. Aptiekoriai, daktarai, topografai, sudžios tirinėtojai ir kitoki urėdninkai turės atlikti savo užduotę be pagelbos vertėjų ir tarpininkystės dvasiszkų ypatų. Ypatiszką atidą reikia atkreipti ant svetimų kalbų: vokiszkos, praneuziszkos, angliszkos, per parengimą instituto mokinimui naujų kalbų; pakėlimai žemdarbystės galima but parengti atsakantį žemdarbiszką fakultetą (kaiptai turi vokieczial prie Leipcigo universiteto). Užėdėjimas universiteto Vilniuje turi remtiesi ant visiszko užsitikėjimo cziagymiams kraszto gyventojams. Kilnojimas profesorių dėl persėmimo jų vietine etnografija ir istorija turi pereiti į padavimą laikus. Lietuviszkas universitetas su maskoliszka mokinimo kalba iszvalytų eiles urėdninkų nuo ypatų su naminiu prasimokinimu, taigi nuo nedamokytų.

Taip sako Vilnietis apie užmanytą parengimą Vilniuje universiteto. Nors ne viskas gali lietuvius iszganėdinti, ką jis sako, bet ne galint nieko geresnio tuom tarpu sulaukti, galima but ir tuom pasiganėdinti. Maža vienok viltis, idant ant jo pliano sutiktų valdžią turinti, kurie Lietuvą laiko už melžiamą karvę, pavestą ant isznaudojimo atsiųstų isz Maskolijos visokių Deržimordovų. Kur valdžios padėtų tas maskolystės szaszlavas, jeigu ant urėdų pradėtų Lietuvoj priimineti vietinius gaivalus? Valdžios juk apie gerovę tų gaivalų visai nesirupins.

Kiek žmonių gali iszmaityti žemė?

Ant atsakymo ant szito klausymo reikia pirmiausiai žinoti, kokį ruimą užima musų žemė, kiek ant jos gyvena žmonių ir kiek gali gyventi. Sziądien ant visos žemės gyvena apie 1600000000 žmonių. Sausžemai užima plotą 135 milijonų ketvirtainių kyliometrų, isz ko ant Europos iszpuola tik 10 milijonų ketv. kyliometrų. Ant to ploto yra czieli apskricziai ne tinkanti žmonių gyvenimui, yra ne vaisingi tirai ir augsztų kalnų virszunės, kur žmonės ne gali gyventi. Toki ne tinkanti žmonių gyvenimui plotai užima 3 milijonus ketvertainių kyliometrų. Taigi tinkamos žmonių gyvenimui žemės yra 132 milijonų ketvirtainių kyliometrų. Ant tų 132 milijonų ketvirtainių kyliometrų (kyliometras beveik lygus maskoliszkam viorstui) gyvena sziądien, kaip jau sakėme, 1600 milijonų žmonių. Pradžioj pereito szimtmeczio ant to ploto gyveno 500–700 milijonų žmonių, taigi per szimtą metų skaitlius gyvenanczių ant žemės žmonių beveik pasidvigubino. Jeigu teip daugytusi žmonių skaitlius ir 20 in szimtmetyj, tai pradžioj ateinanczio szimtmeczio turėtų but ant žemės 3200 milijonų žmonių. Apgyventi žemės plotai ne visur vienok lygiai maitina žmonių, imant visą gyvenanczių ant žemės žmonių skaitlių ir padalinant tą skaitlių ant ploto 132 milijonų ketvirtainių kyliometrų, iszpuola tik po 16 ant ketvirtainio kyliometro. Isztikro vienok ne visur ant to ploto lygiai tirsztai gyvena žmonės. Tirszeziausiai apgyventa yra Europa ir Azija, tas dvi žemės dalis dabar vienu žodžiu vadina Eurasia; imant jas czielas, turi jos vidutiniszką gyventojų tirsztumų taigi po 16 galvų ant ketvirtainio kyliometro, bet ir czia gyventojai ne lygiai iszskirstyti: Sziaurinėj Maskolijoj, Norvegijoj ir Sziaurinėj

Siberijoj yra gana dideli žemės plotai prie Ledinių jurių, ant kurių ne rastume nė po vieną žmogų ant ketvirtainio kyliometro. Iš visų žemės krasztų tirszeziausiai apgyventa yra vidurinė ir pietinė Europa, Indijos ir ir Chinai su Japonija; kiekvienas isz tų krasztų užima plotą 2–3 milijonų ketvirtainių kyliometrų, czia gyvena 900 milijonų gyventojų, czia iszpuola, imant vidutiniszkai, po 80–90 žmonių ant ketvirtainio kyliometro; su laiku prie tirsztai apgyventų krasztų galima bus priskaityti ir Suvienytos Valstijas Sziaurinės Amerikos, bet dabar jos dar prie tokių neprigulį, tirsztumas apgyvenimo czia dar mažesnis negu Europinėj Maskolijoj.

Sziądien, pagal tirsztumą apgyvenimo dalina žemę į krasztus tirsztai apgyventus, kur ant ketvirtaino kyliometro iszpuola po 100 suvirszum žmonių; tie plotai užima 3 milijonus ketvirtainių kyliometrų; gerai apgyventi krasztai, kur ant ketvirtainio kyliometro iszpuola po 50–100 žmonių, užima teiposgi 3 milijonus ketvirtainių kyliometrų; krasztai menkesnio apgyvenimo, 10–50 žmonių ant ketvr. kyliometro, užima plotą 13 milijonų ketv. kyliometrų; krasztai menko apgyvenimo, po 1–10 žmonių ant kyliometro, užima teiposgi 13 milijonų kyliom. ir ant galo krasztai labai retai apgyventi arba visai ne apgyventi užima 100 milijonų ketvirt. kyliometrų. Taigi iszpuola, kad dar į žemės pavirszius labai retai, arba visai ne apgyventos. Prisižiurėjus vienok tiems krasztams geriaus, matyt, kad isz tų didelių plotų tik maža dalis tinka apsigyvenimui žmonių.

Yra ant svieto teip vaisingi krasztai, kad ant vieno ketvirtainio kyl. gali iszmisti po 300 žmonių. Prie tokių krasztų priguli antai Niliaus klonis. Vietų tokių vienok ant žemės ne daug yra. Isz viso ant žemės javais užsėtų yra 2150000 ketv. kyliometrų, kurie atgabena 5050 milijonų hektolitrų javų. Taigi dabar klausymas, ar daug liko dar vietų ant žemės, kurias galima but ant dirvų apversti. Tokių vietų yra dar ant žemės tik apie 12 milijonų hektarų. Rods yra dar gana dideli pievų plotai, bet juos ne galima į dirvas paversti, kadangi ant žemės reikalingi ir visoki gyvuliai, be gyvulių mėsslo ir javai ant dirvų neužderėtų teip kaip dabar. Rods mėsslą galėtų užstoti kitos medegos, pavyzdžian salietra. Jos ant užmėžimo dirvų po javais reiktų 12 milijonų tonų kas metą. Iszkur gi jų imti, kad nė pusės to ne surenka ant žemės? Ir dabartinių gyventojų ne iszmaitima jau žemė daugelyj vietų: vokiecziai, prancuzai, anglijonai turi jau dabar produktus ant maisto gabenti isz kitur, o žemė tinkama žemdarbystei tuose krasztuose jau beveik visa sunaudota. Chinuose kiekvienas mažesnis užderėjimas milijonus žmonių isz bado į kapus nuvaro; tą patį matome Indijose. Teip kaip dabar dalykai stovi, žemė ne gali iszmaityti daugiau kaip 3–4 milijardus žmonių. Jeigu skaitlius gyventojų ir toliaus augs toj paczioj proporcijoj kaip dabar, tai tiek gyventojų žemė turėtų turėti jau pradžioj ateinanczio szimtmeczio. Dabar vienok dauginimasi gyventojų visur pasimažino, o kaip antai Prancuzijoj visai apsistojo. Tas gal dar ant toliaus nuvilkti ne priteklių maisto. Tuom tarpu dar mokslinczai gali iszrasti kokį nors budą atitolinimo laukianczio netolimoj ateitėj bado, gal jie surasti budą dirbimo dirbtuvėse maisto praduktų. Nereikia užmirszti, kad badas atgabena ligas, kurios sumažina žymiai žmonių skaitlių ir palengvina buvį pasilikusiems.

Isz visur.

‖ Ant kariaunos reikalų, pereituose metuose daugiausiai pinigų iszleido Anglija, nes 885 milijonus markių, Prancuzija 766 milijonus, Vokietija 756 milijonus, Maskolija 720 milijonų, Italija 348 milijonus markių.

‖ Meksike likosi suaresztuotas prabaszczius katalikiszkos bažnyczios Szv. Katarinos, kun. Jcuza. Apkaltina jį, buk dasileidęs visokių bjaurių darbų su moterims ir merginoms; buk jis net per iszpažintį stengėsi jas demoralizuoti ir vesti isz doro kelio.

‖ Isz paskutinio gyventojų suskaitymo, Indijose pasirodė, kad nuo 1891m. iki 1900m. Bombayaus prezidentystėj skaitlius gyventojų pasimažino ant 1502868 galvų, arba ant 5,57%. Mieste Bombay gyventojų skaitlius pasimažino ant 51921 galvų, arba ant 6,43%; dabar jame yra 770 843. Užtai mažose vieszpatystėse, ėsancziose tik po Anglijos globa, bet turincziose savo urėdninkus ir valdonus, kaip kur pasimažinimas pasibaisėtinas: imant visas tokias vieszpatystes, jose skaitlius gyventojų sumažėjo ant 14,48%. Mieste Donayze buvo 32920 gyventojų, liko tik 18634. Mieste Marikanta iszmirė 37,84% gyventojų, Revakantoj 34%, Palampure 27.62%; Katjavare per 10 metų numirė 42500 žmonių, Udejpure 840000, taigi netoli pusė. Dauginimasi gyventojų Indijose apsistojo nuo 1896 m., o nuo trijų paskutinių metų pradėjo pasibaisėtinai mažintiesi.

‖ Surinkimai popiežiaus susideda kas metą: surinkimai isz prigulinczios popiežiui žemės—700000 markių; nuoszimcziai nuo sudėtų bankuose kapitalų—4800-000 mar.; dovanos 2000000 markių; Szvento Petro skatikai 10-000000 markių. Isz viso 17000-000 markių. Popiežius turi didžiausią ant svieto rumą, kuriame yra 11000 kambarių ir 200 kambarėlių ir 20 kiemų. Popiežiaus dvaro tarnų yra 1200. Ant algų kardinolams eina 1200000 markių, ant gvardijos 318000 mark., ant kitų tarnų ir užlaikymo rumo 1000000 mark. Ant labdarystės 600000 markių. Atlieka todėl 13500000 markių kas metą. Atlikusius nuo iszdavimų pinigus popiežius sudeda Londono banke, o atlieka po 12 milijonų kas metą. Taigi vargo szventas tėvas ne kenczia.

‖ Bomoj, Kongo vieszpatystėj (Vidurinėj Afrikoj), likosi suaresztuoti du belgiszki oficierai. Szitie krikszczioniszkos, europeiszkos civilizacijos nesziotojai, girti budami, prisakė kaimo virszininkui suvaryti pas juos visas mergas ant jų palinksminimo. Kadangi kaimo virszininkas atsisakė tą daryti, krikszczioniszki oficierai izssitraukė revolverius ir nušovė jį, o paskui užpuolė ant eziabuvių merginų; katra jų norams ne norėjo pasiduoti, tą perszovė. Tokią mat civilizaciją platina Afrikoj reprezentantai europėjiszkos civilizacijos ir krikszczionybės nesziotojai.

‖ Maskolijoj, ant 130 milijonų gyventojų, kaimų mokyklas 1900m. lankė 2695000 vaikiukų, o tik 199000 mergaiczių. Taigi lankė 4,8% kaimieczių vyriszkos lyties mokyklas, o mergaiczių tik 1,4%; vienas vaikiukas ant 21 vyro lankė mokyklą, o viena mergaitė ant 71 moteries. Jeigu mat vyrų apszvietimas Maskolijoj stovi labai žemai, tai moterų dar 4 syk žemiaus negu vyrų.

‖ Ant viso žemės pavirszius yra apie 1500 milijonų galvų gyventojų. Europoj yra 334 milijonai, o tame skaitliuje 3 milijonai su virszum moterų daugiau negu vyrų. Azijoj yra 815 milijonų gyventojų, o tame tė milijonų vyriszkių daugiau negu moterų. Afrikoj yra 1 milijonas vyriszkių daugiau negu moterų, tiek jau daugiau vyriszkių negu moterų yra ir Amerikoj. Australijoj, ant 4 milijonų gyventojų, ant pusės milijono vyriszkių daugiau negu moterų.

‖ Pagal paskutinį gyventojų suskaitymą, atliktą sziuose metuose, skaitlius gyventojų Airijoj pasirodė 4456546. 1841m. Airijoj buvo 8196597 gyv., taigi netoli du syk daugiau negu dabar, 1861 buvo 5798967, 1881m.– 5174836. Tokius mat vaisius iszduoda anglijonų valdymas Airijoj. Smarkiausiai mažinasi gyventojai katalikų apgyventuose apskricziuose, kadangi katalikus protestoniszki anglijonai labiaus spaudžia ir persekioja.

‖ Praskovo pav., Stauropoliaus gubernijoj, ant Kaukazo, Maskolijoj, puolė neiszvasakyto didumo ledai. Szmotai buvo obuolių didumo. Ledai užmuszė trys žmonis ir daug besiganančių lauke galvijų; sodus ir laukus iszmuszė teip, kad nėra visai ką rinkti.

‖ Netoli Beuthen, Szlezijoj, susimuszė vežantis amerikoniszką Barnumo cirką specijaliszkas trukis su kitu. Prie to 2 žmonės likosi užmuszti.

‖ Mariendorfe, netoli Berlyno, likosi suaresztuotas duonkepys Bobbe, kuriosi papjovė moteriszkę Hamslyng ir jos vaikus. Dabar pasirodė, kad jis ir daugiau žmonių nusiuntė į kitą svietą. Mariendorfe ir Klein Kreuze is turėjo tyczia parengtas olas, kuriose slėpė jo papjautus žmonės. Kiek jis žmonių nudėjo, dar ne žinia. Policija dabar jieszko terp žmogžudžio draugų ir pažįstamų, ar katro ne truksta.

‖ Vengrijoj, kasant tunelį naujai dirbamam geležinkeliui netoli Marmaros Szight, nugriuvusi žemė užberė 60 darbininkų ir be abejonės visi likosi užmuszti. Ant gelbėjimo užbertų atsiuntė kariauną. Iki sziol atkasė tris su viršum sutrintus kunus. Nėra didelės vilties atkasti ką nors isz užbertų gyvą.

‖ Sugrįžusi į miestą Limą, Peru republikoj, mokslinczių expedicija, kuri buvo iszkeliavusi ant moksliszkų tirnėjimų į aplinkines Saula Chquicora upės, pasakoja, kad ant upės dugno pieskos užtiko daug aukso.

‖ Muencheno (Bavarijoj) universiteto studentai atsiszaukė į valdžias, reikalaudami apsunkinimų, prie pastojimo į universitetą, svetimų krasztų studentams. Szitą universitetą lanko ir daugelis amerikonų.

‖ Gubernijose prie Volgos Maskolijoj, nuo didelių karszczių ir stokos lytaus teip iszdegė laukai, kad daugelyj vietų ne bus visai ką rinkti. Gyventojai laukia czia tokio jau bado, koks buvo 10 metų atgal.

‖ Australijoj, ant visų geležinkelių užgimė tarnaujanczių sztraikas ant iszkovojimo geresnio už darbą užmokesnio. Dėl szito sztraiko bėgiojimas trukių ant geležinkelių Vakarinėj Australijoj su visu pasiliovė.

‖ Mieste Chrkove, pietinėj Maskolijoj, nusibankrutino prekystos bankas. Skolos siekia 5 milijonus rublių. Žmonelėms, turėjusiems savo užcėdyjimus banke, reiks daug žudyti.

‖ Netoli Ufos, ant Samaros Zlotousto geležinkelio liuijos, rytinėj Maskolijoj, susidaužė pasažierinis trukis. Prie to 48 pasažieriai likosi sunkiai apkulti, o du ant vietos užmuszti.

‖ Per pirmutinę pusę szių metų per Bremą į užmarius iszkeliavo 65742 iszeiviai. Pereitą metą per tokį pat laiką iszkeliavo 55821, taigi szimet netoli ant 10000 daugiau.

‖ Mieste Kadikse, laike laivynės manevrų expliodavo torpeda. Expliozijos likosi užmusztas vienas oficieras ir du jurininkai, o 17 jurininkų pavojingai sužeidė.

‖ Armenijoj, mahometoniszki kurdai vėl pradėjo deginti krikszczionių armenieczių kaimus. Iki sziol papjovė jie 14 armenieczių.

‖ Sziaurinėj Iszpanijoj, provincijoj Galicijoj, Lugo aplinkinėse užtiko labai didelius ir turtingus aukso plotus.

Nauji rasztai.

Spiski naselennich mest Suvalkskoj gubernii, kak material dla istoriczesko-etnograficzeskoj geografii kraja. Sobral E. A. Volter, Sankt Peterburg, 1901 m. 517 pusl. didelio 4° formato. (Suraszas apgyventu vietu Suvalku gubernijoj, kaipo medega istoriszko-etnografiszkai geografijai kraszto. Surinko E. A. Volter).

Žinios p. Volterio surinktos su gubernatorių pagelba. Telpa czia ne tik suraszas vardų visų Suvalkų gubernijos miestų, miestelių, kaimų, kaimelių, viensėdžių, bet ir visokios statistiszkos žinios apie gyventojus tų vietų, kaip antai: kiek kokiame mieste ar kaime yra lietuvių, kiek lenkų, rozurų, maskolių, žydų. Suraszo kaimų yra ne tik jų oficijaliszkas vardas, bet teiposgi ir lietuviszkas, kaip juos žmonės vadina; tie žmonių vartojami vardai atspausti lietuviszkai lotyniszkoms literoms. Įdaugoj yra ir visokios istoriszkos žinios apie Suvalkų guberniją. Isz surinktų p. Volterio žinių matyt, kad Suvalkų gub. yra 371060 lietuvių (tame skaitliuje namieje lietuviszkai kalbanczių 343893), maskolių 6018, baltrusių 22390, totorių 181, žydų 103933, lenkų 123004, mozurų 11461, vokieczių 5325. Daugiausiai lietuvių, nes 99424 yra Senapilės pav., o mažiausiai, nes tik 21, Augustavo pav.

P. Volter, kaip paaiszkina prakalboj, dabar renka tokią jau medegą apgyventų vietų Kauno, Vilniaus ir Garteno gub. Geistina, kad ir tos kuo greicziausiai butų iszleistos. Dabar iszleista knįga apie Suvalkų gub. yra labai didelės vertės ne tik maskoliams bet ir lietuviams, net lietuviszkiems rasztininkams, kadangi czia paduoti ir tikri lietuviszki vietų vardai. Knįgos prekė 3 rubl., bet ji tų pinįgų verta.. Kas įstabiausio yra knįgoje—kad knįgai pasidavę lietuviams lenkiszkai kalbanczias, kadangi bažnytkiemiuose tiek parodyta lenkiszkai kalbanczių, kiek yra kunįgų drauge su dudorium.

Biologia, arba Moksias apie gyvus daiktus. Pagal prof. Nusbaumą, sutaise Szernas. Spauda "Lietuvos". Chicago, Ill. 147 pusl.

Szitas rasztas pirmiaus tilpo "Lietuvoj", dabar skyrium į knįgą atmusztas.

Maskoliszkoj kalboj iszėjo apie Lietuvą:

Kornilovo, Russkoje dielo v Sievero Zapadnom Krajie.

Vietines Zinios.

— Pereitos nedėlios vakarą antru jau kartu iszkeliavo isz Chicagos. "Kataliko" redaktorius p. Montvila, nenorėdamas apsiveesti su duktere dudorius lietuviszkos parapijos. Jau buvo jis sykį iszkeliavęs, bet vėl sugrįžo. Dabar antru kartų, ne paisant ant saugios sargybos, iszkeliavo, turbut, ant visados. Apart prasiszalinimo redaktoriaus, ir statėjai "Kataliko", iszėmus vieno, pakėlė sztraiką. Darbininkai skundžiasi, kad ne į laiką gaudavo prigulintį jiems užmokesnį.

— Pereitos nedėlios dienę, ant kertės Fullerton ir Millwaukee ave. iszszoko isz rėlių elektriszkas karas pilnas važiuojanczių ant piknyko, parengto Szventos Jadvygos parapijos. Karas užbėgo ant geležinio stulpo ir drucziai likosi pagadytos. Prie to penki žmonės likosi gana skaudžiai apkulti.

— Gyvenantis pn. 401 W. Randolph str. John Hicks, 62 metų senelis, pasikorė savo miesgtubėj. Patsžudys mat buvo porsiskyręs nuo savo paczios, kuri su sunum gyveno pn. 1153 Lexington str.; stengėsi susitaikyti su apleidusia jį szeimyna, bet tas ne pasisekė. Neturėdams darbo, kėdami alkį, nusprendė nusižudyti ir savo mįerį isz tikro iszpildė.

— Gyvenantį namuose pn. 419 S. Valler ave., 70 metų senelį, George Ryc, rado negyvą lovoj. Ar jis pats nusižudė, ar staiga pasimirė, dar tikrai nežinia.

—. Pereitos nedėlios dienę pn. 640 N. Madison st. užgimė gaisras. Gyvenanti ant augsztutinių lubų pagelbininkai garsaus Chicagos pranaszo Dowies vos spėjo iszsigelbėti, bet užtai visi jų daiktai ir krutanti turtai prażuvo. Ugnis isznaikino ir Dowies kaplyczią.

— Namuose pn. 168 Bunker str. užgimė kruvinos musztynės terp gyvenanczių czia lenkų. Jose du lenkai, Watowski ir Miller teip sunkiai tapo sumuszti, kad juos reikėjo gabenti į pavieczio ligonbutį.

Draugyscziu Reikalai

Susivienyjimo Liet. Am. virszininkai.

Prezidentu—M. Totorius,
1 Willow st., Plymouth, Pa.
Vice-prezidentu—V. Kaunas,
Box 211, Newburyport, Mass.
Sekretorium—T. Astramskas,
112 Monroe st., Philadelphia, Pa.
Kasierium—T. Paukszys,
122 N. Main st., Pittston, Pa.
Apiekunais kasos:
J. Kazakeviczis,
1150 Wyoming ave. Pittston, Pa.
K. Unika,
1112 Moyamensing ave. Philadelphia, Pa.
Užveizėtoju knygyno:
V. Daukszys,
766 S. 2nd st. Philadelphia, Pa.

Chicago. Teisybes Myletoju Dr-te turės savo susirinkima nedelioj, 14 Liepos, 1 val. po pietu, K. Liaudanskio saieje, 3301. S. Morgan str. Todel visus sanarius ir norinczius prisiraszyti kviecziu pributi, nes yra daug svarbiu reikalu ant apsvarstymo. Naujiems istojimas tik $1.

J. K. Chmielliauskas Raszt.
880 33-rd. str.

Westville, Ill. Tevynes Myletoju Dr-tes Kuopa tures savo susirinkima nedelioj, 14 Liepos, 2 val. po pietu, svetainėje Lietuviu Kooperativiszkos Bendrystes, ant kurio visus sanarius ir visus kitus lietuvius ir lietuvaites kviecziu susirinkti.

A. Aponaitis, sek.

Padekavone.

Chicago, Dr-te Sz. Antano siunczia szirdinga acziu visoms draugystems ir visiems lietuviams ir lietuvaitems, kurie reikesi atsilankyti ant musu pikniko, laikyto 30 berželio, gražiai pasibovijo ir draugiszkai mus pareme, už ka visiems ten atsilankiusiems isztareme szirdingiause acziu.

Dr-te Sz. Antano.

Aukos ant kankintiniu.

Petras Križevicze, Chicago	.50
Juozapas Girijotas, „	.50
Kazimieras Mickevicze, „	.50
Leonardas Kaczkauskis, „	$1.00
Kazimieras Gaidamavicze, „	.50
Antanas Sekreckis „	.50
Povilas Sekreckis, „	.25
Mikolas Gladgaudas, „	.25
Antanas Petrokas, „	.50
Petras Vainiutis, „	.25
Ona Abeliunaite, „	.25
Marija Girijotas, (8 metu) „	.5
Emilija Girijotas, (6 metu) „	.5
	$5.10

A. Apanaitis, Westville, Ill., už Damijonaiczio tikietus $3.30
Buvo $138.99
Sykiu $147.29

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Jono Banio ir Jono Stoszkaus, kuriedu gyveno Westville, Ill. Asz esiu jiems skolingas, o noriu iszvažiuoti į Lietuva, todel pirm iszvaževimo norecziau jiems atsiteisyti.

W-m Batvinis,
906 Shady ave., Charleroi, Pa

Pajieszkau Charles Walles, Kauno gub., Panevežio pav., gyveno Plymouth Pa. Jis bats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

John Dombrovski,
74 W. 25th str. Chicago, Ill.

Pajieszkau savo szvogerio Jono Dominsko, gyveno Gilberton, Pa. ir veliau West Virginijoj. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Antanas Leszkauskas,
918 Mitchell str., Milvaukee, Wis.

Pajieszkau savo brolio Franciszkaus Paliulio. Kauno gub., Sziaulių pav., Vaiguvos parap. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

J. Paliulis,
14 Homer sqare, Somerville, Mass.

Pajieszkau Jono Celskio, kurs gyveno Chicagojie ir Izidorans Macziulio kurs gyveno Nebraskoje. Jie patys ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

John Globis,
107 String str., Chicago, Ill.

Pajieszkau savo seseres Augustes Kruzytes, Suvalku gub., Vladislavavo pav., Kiduliu gm., kaimo Beržiniu. Ji pati ar kas kitas teiksis duoti žinę ant adreso:

Miss Marijona Kruzyte,
73 Grand str. Brooklyn, N.Y.
(19-6)

Pajieszkau Miko Kemeržuno, Suvalku gub., gm. Valtkapaliu, kaimo Krekisiu. Jis pats ar kas kitas teiksis duoti žine ant adreso:

Tamoszius Krusikauskas,
461 Graham ave. Brooklyn, N.Y.

Pigiai ant pardavimo pirmos kliasos duonkepyczia su arkliais, vežimais, kostumerais ir visoms prietaisoms.

Franc. Petrulevicz,
2926 29th str. Chicago, Ill.

Pigiai ant pardavimo gera mesniczia (buczerne) vietoje lietuviu apgyventoje, arti dvieju Bažnyczių, biznis geral iszdirbtas. Atsiszaukite pas

T. Szeklicki, 572 Noble St.,
(12—7) Chicago, Ill.

Grand Opening Balius.

Subatoj ir nedelioj 13 ir 14 liepos darau ikurtuviu baliu savo naujo salluno. Saledidele, grajys Chicagos Paderevskio Koncertina Kliubas, susidedantis isz 32 muzikantu. Todel visus aplinkinius ir pažystamus kviecziu atsilankyti. Iženga visiems dyka.

C. Zyleviczia,
603 S. Jefferson str., kerte 15tos ul., Chicago, Ill.

Grand Opening.

Subatoj ir nedelioj, 13 ir 14 liepos darau inkurtuviu ballu savo naujo salluno, ant kurio grajis gera muzika, bus szokiai ir kitos zabovos. Todel meldžiu kuodaugiausiai svecziu susirinkti, o visi busite gražei priimti.

Kaz. Lukoszius,
554 S. Canal str. Chicago, Ill.

Pasilinksminimo Balius.

Subatoj ir nedelioj, 13 ir 14 Liepos darau pasilinksminimo ballu, ant kurio grajis gera muzika ir visokiu zabovu bus invales. Todel visus aplinkinius ir pažystamus kviecziu atsilankyti.

Stan. Szymkus,
70 West 25-th. st., Chicago, Ill.

Atsiszaukimas!

Man važinėjant po Vakarus ir po Naują Anglią teko sueiti daugelį Lietuvių, protaujanczių, kurie nori įgyti didesnį įžvelgimą į klausimus philosophijos ir mokslų (duszią, Diewą, gamtos įstatymus, ewoliuciją, ir tt.). Kadangi tie klausimai aiszkiai yra iszguldyti L. Buchnerio weikale "Pajiega ir Medega" (Kraft und Stoff), ir kadangi sziądien toks weikalas isz tiesų yra reikalingas wisiems laiswamaniams, idant turėtų atramą priesz kunigijos melus apie religiją, asz pasiszneką su kiliais tautiecziais rįžausi apgarsinti prenumeratą ant wirsz minėtos knygos. Prenumerata lietuwiszkos knygos, kas dabar nori prigelbėti ana atspaudinti, kasztuos $1.50; po atspaudinimo kasztuos $2.00. Todėl tuos, kurie nori tą knygą turėti lietuwiszkoje kalboje, kwiecziu prisiųsti prenumeratą, ir kaip taps atspaudinta, užsimokėjusiejie gaus atlyginimą knygoms tiek egzempliorių, už kiek bus isz anksto užmokėję ir jų wardai ir prawardes taps ant galo knygos pagarsinti. Kasztai spandos yra dideli, todėl praszau Tautiecziu umai su prenumerata iszleidime knygos man pagelmingais buti.

J. Szlupas, M. D.
421 Penn Ave., Scranton, Pa.

IŠ KUR ATSIRADO
musu naminiai gyvuliai ir auginami augmenys?

Pagal Lunkevyčių.

Ne vienas augintojas džiaugėsi, išdirbęs ne tiek naudingą, kiek ne paprastai išrodančią gyvulių atmainą, tokią, kokios kiti augintojai ne turėjo. Ypač daug visokių ne paprasto pavidalo augmenų išdirbo japoniszki sodauninkai, jiems ne tiek rupėjo naudingumas išdirbtos atmainos, kiek ne paprastas išveizdis.

Žinoma, žmonės, besistengdami sutverti naujas gyvulių ir augmenų atmainas, labiausiai rupinasi, kad naujos atmainos daugiau naudos atgabentų negu senosios. Vienok, statydami ant pirmos vietos naudą, ne užmirsta ir apie gražumą. Kiekvienam medėjui labai rupi, idant jo šunes ne tik lengvintų modžionę, bet teiposgi kad butų gražus. Kiekvienas arklių augintojas rupinasi ne tik, kad jo auginami arkliai butų druti, greiti, ne lepus, bet teiposgi kad butų gražus. Sodauninkai rupinasi ne vien apie didelį vaisingumą jo auginamų obelių, griušių, vyšnių ir kitokių medžių, bet teiposgi nori, kad tų medžių vaisiai butų gardus ir kad dailiai išrodytų, kadangi dailiai išrodančius vaisius daug lengviau parduoti negu ne gražius, nors ir tie butų gardus; svarbiausias kvietkų augintojų rupestis yra: kad auginamos jų rožės, lelijos, pinavijai visiems pultų į akis savo gražioms parvoms, dideliais žiedais ir puikiu kvapu. Gražumas vienok ne visų akyse pasirodo tokiu jau, net pačios parvos ne visiems lygiai patinka: vienas labiaus mėgsta mėlyną, kitas raudoną parvą, vienam labiaus patinka rožių, kitam rezedų kvapas; vienas mėgsta saldžius obuolius, kitas rugščius. Taigi mat ne visiems patinka tas pats. Gustai mat žmonių yra ne vienoki, apie juos todėl ne gal but ginčų.

Nevienodumas nuomonių ir gustų gyvulių ir augmenų augintojų turi labai didelę įtekmę prie išdirbimo atmainų gyvulių ir augmenų. Mat kiekvienas nori turėti kuo gražiausius, pagal savo nuomonę, gyvulius ir augmenis, o kad supratimas gražumo ne visų vienoks, tai kiekvienas stengiasi sutverti tokias atmainas, kokios pagal jo supratimą yra ne tik naudingos, bet ir gražios.

Štai gyvenanti šiauriniuose šaltuose kraštuose samojedai laiko daug šunų. Šunes samojedui yra labai naudingi naminiai žvėrys, jie yra ne tik namų sergėtojais, bet ir padėtojais prie darbo, jie važioja sunkenybes, velka roges ir tt. Ant tokių darbų tinka šunes visokios parvos, o vienok samojedai labai rupinasi, kad jų visi šunes, kokių laiko daug, butų vienos parvos, paveikslan baltos. Tas mat samojedui patinka ir atlikta. Jis visaip stengsis, nesiliaus rinkęs veislinius ne atbutinai vienos jam patinkančios parvos ir ant galo apturės tą, ko geidė, taigi visus šunis vienos jam patinkančios parvos.

Štai kitas paveikslas.

Chinų aristokratai arba mandarinai reikalauja daug baltų uodegų gyvenančių Mongolijoj ir Tibete bubalių yakų veislės. Tibetonys ir mongolai yakus prisavino ir augina juos teip kaip musų ukininkai paprastus jaučius. Jiems patiems ne rupi kokią uodegą turi jų auginami yakai, kadangi dėl parvos uodegos, ar ji bus šiokia ar tokia, jų gyvuliai juk ne bus nė geresni, nė niekesni. Kadangi vienok chiniški mandarinai reikalauja vien baltų uodegų ir už jas gerai užmoka, tai yakų augintojai stengėsi priveisti kuo daugiausiai yakų su baltoms uodegoms. Tas jiems ištikro pasisekė, dabar mongolų ir tibetonų bandose yra daug yakų su baltoms uodegoms, o pirma toki labai retai pasitaikydavo.

Štai karvė labai naudingas sutvėrimas ir ukininkui ji neatbutinai reikalinga, bet ukininkui vis tiek kokios ji bus parvos, dėl parvos ji ne duos daugiau pieno; ukininkui ne reikalinga, paveikslan, balta karvė su raudonoms ausims. Kamgi butų reikalingesnė balta už juodą arba margą? Kamgi reikalingos raudonos ausys? Ar tokios duoda daugiau pieno? Gal but, kad tokių mėsa gardesnė, arba gal oda drutesnė ir minkštesnė? Ne: nė daugumas pieno, nė gardumas mėsos, nė tvirtumas odos ne paeina nuo karvės parvos, ypač gi raudonos ausys ne gali pakelti karvių veislės arba šudrutinti jų odą. O vienok buvo laikai, kada Anglijoj ukininkai nesigailėjo darbo ant priveisimo baltų karvių su raudonoms ausims. Ir tas jiems ištikro pasisekė. Kaip prie to elgėsi, kaip tokias karves priveisė, jus jau žinote: per eilės gentkarčių rinko veislines turinčias tokias ypatybes. Kamgi vienok reikalingos buvo Anglijos ukininkams baltos karvės su raudonoms ausims? Mat tuli Anglijos smulkus kunigaikščiai užsimanė savo bandose turėti tik tokias karves. Jie mat pradėjo reikalauti nuo savo pavaldinių, kad jie pristatytų tokias karves vietoj prigulinčių mokesčių. Kas ne galėjo to išpildyti ir atėjo pas kunigaikštį su karvėms kitokių parvų, buvo nubaustas. Žinoma, kad ukininkai nesigailėjo darbo ant priveisimo tokių karvių, kokių reikalavo kunigaikščiai ir tas jiems pasisekė. Kam gi kunigaikščiams reikalingos buvo tokios karvės? To jie pats gal nežinojo. Užsinorėjo to ir ukininkai turėjo išpildyti kunigaikščių norus.

Galva kiaulės.

Štai matotote ant paveikslėlio kiaulės galvą. Kokia ji bjauri. Gamta davė žmogui į rankas paprastą kiaulę, kokių yra milijonai ant plataus svieto. Jis vienok iš jos pridirbo daugybę visokių atmainų turinčių žymias atskiriančias vieną atmainą nuo kitos ypatybes. Užsimanė jis dar turėti atmainą su tokiu bjauriu snukiu, kaip tai matote ant paveikslėlio. Sutverti tokią kiaulių atmainą jam pasisekė: kiaulės su snukiu kaipi uždengtu su ličyna yra ant svieto ir atmaina tokia turėjo atsirasti, kadangi augintojas, rinkdamas ant veisles kiaules turinčias snukį truputį kitokį negu kitos, darbavosi per ilgas metų eiles. Iš pradžių skirtumas rodėsi ne dideliu, bet tolesnėse gentkartėse buvo vis žymesnis ir žymesnis, kadangi ant užvaisinimo augintojas rinko tik kiaules turinčias kuo bjauriausią snukį.

Triušis su viena nudribusia, su kita augštyn pakelta ause.

Tokiu jau budu išsidirbo triušių atmaina, kurių viena ausis pakelta į viršų, kita gi žemyn nudribusi. Tokį triušį matote ant augščiau patilpusio paveikslėlio. Žinoma, kad toks triušis ne gali atgabenti kokios nors ypatiškos naudos, augintojas išdirbo šitą atmainą tik todėl, kad tokia jam patiko, kad tokių kiti augintojai ne turėjo. Visi triušiai turi ausis augštyn iškeltas; šitas gi turi vieną teiposgi iškeltą, kitą gi žemyn nudribusią. Kaipgi šita atmaina išsidirbo? Tą jus jau žinote iš to, kas buvo pirma rašyta apie išsidirbimą kitų gyvulių atmainų.

Ne per seniai gyveno Amerikoj farmerys. Jis turėjo nedidelę bandą avių, kurioje buvo apie 20 avių ir vienas avinas. Daug vargo ir nesutikimų turėjo farmerys su kaimynais ir tai per avis: avys, po vadovyste avino, prisigriebdavo į svetimus laukus ir nemažai blėdies pridirbdavo. Pereiti į svetimą lauką avims buvo ne sunku, kadangi farmerio laukas aptvertas buvo ne augšta tvora, per kurią avys, avino vedamos, lengvai peršokdavo. Vienok pati gamta išliuosavo amerikonišką farmerį nuo vargo dėl jo avių bandos. Viena jo avis pagimdė aviną turintį ilgą pasturgalį ir trumpas iškreiptas kojas. Tas avinas ant galo ir išliuosavo farmerį nuo visų nesutinimų ir provų su kaimynais. Paaugus šitam, farmerys papjovė senąjį aviną ir pasiliko trumpakojį. Nuo šito avino avys vedė ėriukus turinčius teipjau trumpas ir iškleiptas kojas, negalinčius peršokti per tvorą. Perėjo keli metai ir farmerio visos avys buvo su ilgu pasturgaliu ir trumpoms kojoms. Senas, šokinėjančias avis farmeris arba papjovė, arba išpardavė. Tokiu budu jis ne tik išsiliuosavo nuo provų ir nesutikimų su kaimynais, bet išdirbo naują trumpakojų, turinčių ilgą ir sunkų pasturgalį avių atmainą.

Iš augščiau privestų faktų, rodosi, turėjote suprasti, kokiu budu ir iš kur atsirado daugybė žmogaus auginamų gyvulių atmainų.

Kaip gi buvo su augmenims? Kaip išsidirbo atmainos žmogaus auginamų atmainų? Kokiu budu išsidirbo visokios atmainos kviečių, rugių, agurkų, kopustų, kriaušių, slyvų, vyšnių, rožių, lelijų, gvaizdikų ir kitokių augmenų? Atmainos augmenų išsidirbo visai tokiu jau budu kaip ir atmainos naminių gyvulių. Visos augmenų atmainos, kokias žmogus kur nors augina, yra jo paties išdirbtos, yra tai vaisius jo darbo; atmainos išsidirbo per parinkimą atsakančių veislinių, per parinkimą nuo jų sėklų ir per kryžiavą užvaisinimą žiedų vieno augmenies dulkėms kitot, urinčio geidžiamas, reikalaujamas ypatybes. Ant išdirbimo naujos atmainos neužteko vienų arba dviejų metų, ant išdirbimo visų augmenų atmainų, kokias šiądien kur nors augina, reikėjo šimtmečių. Kiekvienas augmenų augintojas rinko sėjimui tokias sėklas, kurios, kaip jam rodėsi, gali atgabenti geriausius ir gražiausius vaisius; kiekvienas labiausiai rupinosi ir dabojo tuos diegus ir atžalas, kurios jam labiausiai patiko, iš kurių tikėjosi sulaukti didžiausios naudos. Kas norėjo, paveikslan, turėti kuo didžiausius obuolius ir kriaušes, tas sėjo sėklas paeinančias nuo didžiausių obuolių ir kriaušių; kas vėl norėjo turėti saldžius obuolius ir kriaušes turinčias gardų kvapą, tas ieškojo sėklų paeinančių nuo tokių vaisių ir tokias tik sėjo į žemę; kas vėl norėjo, kad obuoliai ir kriaušės pultų į akis ir butų gražus, tas sėjo sėklas tik parinktų gražiausių vaisių. To paties budo prie tvėrymo naujų atmainų laikėsi javų augintojai, daržininkai ir kvietkų augintojai visokių laikų.

Nuo seniai žmonės naudojasi iš parinkimo atsakančių veislinių, norėdami pagerinti atmainas auginamų naminių gyvulių ir augmenų, arba norėdami išdirbti naujas geresnes jų atmainas. Budas tas ne naujas, ne musų laikuose jis iszmislytas ir žmogus be abejonės iš to naudosis visada, iki svieto pabaigai tvers vis nauas geresnes atmainas.

Gyvulių augintojai musų laikų randa net Šventraštyj rodas, kaip reikia auginti geriausių atmainų avis; ką reikia daryti, kad gerų atmainų avys neitų niekyn, ne išsiveistų į niekesnes, taigi kad ne nupultų ir kitokias. Jau senų laikų mokslinčiai pažinojo svarbumą parinkimo veislinių prie saugojimo gerų atmainų ir išdirbimo naujų geresnių, todėl jau senuose raštuose galima rasti daug naudingų rodų ir pamokinimų: kaip užlaikyti geras gy

Knygu Katalogas.

Knygos swetimos spaudos.

Anegdotai iszsitarimai ir patarles isz gyweniimo senowes Grekonu bei Rymionu " " 10c
Apie kaibu pradžia ir tikros rodos del apsisaugojimo nuo nepriezeliai wedancziu isz tikro ir isznaningo tikejimo keilio in prapultv. Czia raszejas narodo kurios yra seniausios ant swieto kalbos, nuo ko jos paelna, nurodo kad lietuwiszka kalba yra seniausis ir kad turi daugnau-lai neprietelu, kurie stengiasi ja isznaikinti; ant galo paduoda rodas kaip nuo ju apsisaugoti. . 10c
Arielka yra nuodai paelnanti isz girtybes. Czia aprasze kas yra arielka, kaip ji kenkia žmogui, keturi abrozeliai parodo žmogaus pilwa kokios isz girtybes pastoja ligos ir paduoda rodas kaip nuo to isznigdyti. 30c.
Abecela ir teip mokintuve del vaiku, sutaisyta A—es ir J. Sz. Yra tai geriausias lemenorius, nes jame rasi daug naudingu, pamokinancziu straipsneliu, pri-pabalgos gl poterial ir priskymai. 20c
Amerika Pirtyje, komedija Keturakio. 10c
Angliszkai-lietuviszkas žodynelis, sutaisytas kn. P. Saurusaicio, turi apie 35 0 žodžiu: angliszki žodžiai isziudinei lietuwiszkai. 30c
Birutes dainos " " 10c
Budas gydymo. Daktariszka knyga. 40c
Dainu skrynele " " " 20c
Dailyde arba patarnes stalioriams, surinktos ir isz kitu saskaitu knygu, su 120 paveikslu, Antano Dailides. Yra tai rankvedis mokinantiems ir mokantiems stalioriszka larba. 40c
Etimologiszkos smulkmenos, D-ro J. Basanawiczaus. Mokslisski lietuviu praeities tyrinejimai, su viena mapa. 25c
Egle žaleziu karaliene ir iszgriowimas Kaunno pilies 1362 m., du pulkus dramai parasyti Aleksandro Gužuczio 25c
Genu Dede. Graži pasaka isz sziandieninio Lietuwiu padejimo 10c
Gywenimas Klemenso Marijos Hofbrauero, su trumpu apsakymu apie pargabenimą Dr-tes Aipirkejistu isz Italijos in žiemiu karalystes skersai kalnus Alpomis wadinamus, werata, ant lietuwiszko Kn. Petro Saurusaiczio. Kas nori tureti dwaiszku nauju pasiskaitimu tegul nusiperka szg kningelę 30c
Gywenimas Jezaus Kristaus, pagal naujausius iszyrinejimus surasytas. 15c
Iszganinsai szventos Inkvizicijos, vartoti VI ir VII szimtmecziuose del praplatinimo kataliku tikejimo ant žemes. Parasze Mac Donald. Labai akyva knygute. 10c
Isz ko kyla mokslai ir visokios skriaudos žmonijoje. Parasze kn. Dembskis. Szi knyga paduoda svarbiausias isztraukas isz szventos Biblijos, kurias perskaitie supraszit, kas yra Biblija ir kodel kunigai draudžia ja žmonems skaityt 75c
Isz kur akmenys ant musu lauku atsirado? Geologiszkas Lietuvos isztyrinejimas, naudinga moksliska knygele. 10c
Istorija Europos su mapoms 50c
Istorija graziosKatrukos " " 10c
Istorija isz baiko Francuzu wainos atsitikusios Afrikoje 30c
Istorija arba apsakymas apie Lietuwos praeiga. Parasze Zanawykas. 40c
Isziganimas wargdieniu. Knig..a pamokinanti kaip pagerint sawo gywenima 25c
Intekime Specijalistiszku sanlygu ant wisu kulturos szaku. Geri pamokinimai darbininkams kaip pagerint sawo buwi. 15c
Ka darytie, kad butume sweiki ir ilgai gywenumem. 10c
Kankles, lietuwiszkos dainos su anatomia, sutaisytos ant 4 balsu del wyru Calis I. 20c
Kankles, lietuwiszkos dainos 4 balsams vyriszkiems sutaikytos: parupino Dr. V. Kudirka, II dalis. 30c
Keli Žodžiai apie Auginima, parasyti J. S. Kuokszoszio. Labai naudinga knygele tevams, norintiems isziuginti savo vaikus ant sweiku, doru ir naudingu draugiai vyru 10c
Kaip iczytie pinigus ir turta " 10c
Kaip apsizinti nuo koleros ir kiti naudingi skaitymai 10c
Kristijonas Duonelaitis " " " 10c
Kas vra, o kas bus " " " 10c
Krumpliu Jonas pasaka " 10c
Keletas žodžiu apie neužwisu ir naudingi pamokinimai del Lietuwos žmoniu. 10c
Kataliku Bažnyczia ir mokslas pagal Zahn'a verte kn. A. Milukas. 15c
Kristijono Donelaicio Rasztai. 40c
Kapai Didžiu Kunigaikszteziu ir Karaliu Viliniuje. Pagal A. Kirkorą, parasze N. Yra tai istoriszkas iszzuipinejimas apie Vilniaus praeiti pagal paminklius, užsilikusius ant grabviecziu D. L. Kunigaikszeziu ir Karaliu. 10c
Krituoliai szvlesos bei abrozai Sutaise Bevardis. Keliolika labai akyvu abrozu perkratancziu tulus tikejimiszkus dogmatus. . . 50c
Kabalas talpinantis sawyje wisokius užminimus ir ant jo reikalaujanti atsakymus. 10c
Kelios istoriszkos dainos. Gražios ir swarbios apie Lietuwos praeitia, jos lietuwiszkus kunigaikszczius, Križiu skerdyne ir tt. 10c
Keistutis, tragedija 5 aktuose del teatru. 20c
Keletas žodžiu apie Rymo popiežiaus neklaidinguma 10c
Keletas rasztu apie Kražius, parasyta D. Butkeraiczio. Aiszkiai aprasze pjowyne Kražiuose, kaip tas wiskas atsitiko, kiek ir koki žmones buwo areszituoti, kiek sušeisu, kiek užmuszta, kiek nusudyta ir tt. 15c
Kuningas, pulkus aprasszymas isz gywenimo Lietuwiu parasyta del Amerikos Lietuwiu. 50c
Lengwas budas pacziam per save pramokti ir rasztie, del nemokanczia 10c
Lietuwiszkos dainos isz wisur surinktos, apie keturi szimtai dainu " $2.00
Lietuviszkas Albumas. Laida I. Istoriszkos ir szeip jau Lietuvos vietos. Parengtas ir isleistas kn. Miluko su pagelba prenumeratoriu. Telpa czia gražius paveikslai su trumpais apraszymais Lietuvos vietu, iszdirbtinu ir naminiu darbu, kaip tai: Altorius Auszros Vartu su stebuklingu paveikslu Paneles Szvencziausios Vilniuje; Griuvesiai Mindauzio rumo Naumesiejj; Griuvesiai Lydos pilies; Griuvesiai Krevo pilies, Liszkava; Nauji Trakai; Griuvesiai Medininku pilies; Gelgaudiszkis; Griuvesiai Gedemino piliesVilniuje; Perkuno szventinyczia Kaune; Kedainiai, Mir, Vysokie Litevskie; Kretinga: Kražiai; Rakiszkio bažnyczia, Kapas Simano Daukanto, Birutos kopijyczia, Palanga, Buomas ties klaipeda, Minijos wienutis ties Garždais, Nemunas ties Vilkija, Uzkietuvio Suvalku gubernijoj, tokia jau ukė Kauno gub; tollaus eina paveikslai visokiu lietuviu užsiemimu, naminiu padaru ir tt. Aprasztymas paveikalu dviejose kalbose—lietuviszkoj ir angliszkoj. Preke. . . . 50c
Lietuwos Tewynes Dainos, parasztos kn. Antano Wienožinsko. Labai gražios dainos 20c
Lietuwiai amžiu gludumuose Czia talpinasi tyrinejimai apie lietuwius, ju pasidejima, kaip nuo seniausiu amžiu. Kuigele werta yra perskaityno kiekwienam lietuwiui 10c
Litwini i Polacy. Lenkiszkoje kalboje. Iszrodo ka zero ar blogo lenkai lietuwiams padare ir ar turime su lenkais laikytie arznuo ju szžlintis. 10p
Laisvos Valandos, Eilės, Parasze Vincas Kapsas (D-ras Kudirka). Czia yra surinkta 22 mažesnes eilės garbaus musu poeto, jauname amžiuje ir kapus nužengusio. D-ro Kudirkoso. Szionos jo eilės kiekvienas skaitytojas ras sau nusiraminimą ir dvasiszką naudą. 15c
Laima ir Planetos. Knygele, tinkanti jauniomenei del smagaus laiko praleidimo, nes isz jos gali nuburti apie savo laimę ar nelaimę, ar nyli ji žiniona merginie, ar ją vaikinas myli ir tt. 25c
Lietuviszkas Szlupinys, II Laida. Konradas Vallenrodas 10c
Lietuviszki Dainiai pradžioj XIX szimtmeczio. Kliasiszkai tautiszkas perejoddas Parenge Jr. Jonas 40c
Lietuviszki rasztai ir rasztininkai, rasziliviszka peržvalga Lietuvos Myletojo, ju gyvenimas ir darbai. Czia surasztyti gyveniurai ir darbai visu lietuviu, kurie ko nors gero parasze lietuviszkoje kalboje, kaipo tai: Dr. Basanaviczius, Ivinskio, S. Dauxanto, vyskupo Volonczianskio, kn. Burbos ir kitu. 40c
Lietuvos Kankles, turinczios 72 naujas dainas. 15c
Lietuvos Istorija, parasyta Simano Dankanto. Dvi didžies knygos, kožna po $1.50; arba abi už. $3.00
Lietuwos Gaspadine. Mokina kaip pritaisyti Diewo dowana, isz kuries galima isznokti gerai wirti walgius ir atsakancziai westi kukne 20c
Lietuvystes praeitis, dabartis ir ateitis. Istoriszkai socijologiszkas pieszinys. 25c
Lietuviai po maskoliu jungu. Parasze Dr. Pieszinys apie priespaudas ir persekiojimus lietuviu isz szaliju maskoliuszkos valdžios. 10c
Maskolijos politika su Europa ir katalikiszka bažnyczia. Iszrodymas kaip maskoliai persekioja, kankina ir naikina lietuwius ir ju bažnyczias 10c
Musu muskelis isznuotas ant naudos Lietuwos Ukiuykams. Czia randasi trumpai apsakyta Lietuwos tautiszkas kilimas. Po tam rodos ukinykams prie gero wedimo ukinykystes, ir keletas pasakaicziu . . . 10c
Medega musu tautiszkai waistinykystai. Szioje knizoje aprasze wisas ligas, ju wardus kokiais jie wadina Kauniecziai ir Suwalkieciai, kokeis waistais prasti žmones jas gydo. 40c
Medega Simano Daukanto bijografijai (gywenimui). Yra tai naujause knigele ir labai akywa, kurioje aprasztyas gyvenimas Simano Daukanto nuo pat kudikystes iki jo smertiesi; kaip suzo, kur mokinoses, ka weike ir tt. Prie to ir jo fotografija, patalpinta. 80c
Nesipriezzyk. Komedija grajyjama teatruose 10c
Orleano Mergele, tragedija penkiuose aktuose su isdėstu Ivlelistą Tevynes Myletoju Dr tes. Yra tai pukliausios tragedija grajyjama teatruose, pirma syk iszwersta ant lietuwiszkos kalbos Wincu Kapsas. 25c
Olga Liubatovycziute, vaizdelis isz gyvenimo aliblisto. Yra tai gražus ir užimantis apsakymas isz gyvenimo sihi-istu Rosijoje. Kaip mergina Olga Liubatovycziute, prigulodama in nihilistu draugystę, daug syvio apgavo ruskus ezi-ovnikus ir gaudoma gudrai ir turkuo isz ją ranku. 10c
Pawasario Balsai, naujausiu dainu knygele, turinti 48 puikias daineles ir Libreto 4 aktuose 15c
Padejimas Lietuviu tautos Rusu wieszpatystej (socijaliszkos pieszynis). 20c
Patarles ir dainos. 10c
Petro Armino rasztai. Knygele turinti 51 puiku dainu 10c
Pamokinanti aprasztymai isz gywenimo žmoniu ir wisokios rodos. 15c
Praeite Vilniaus. Apraszo nuo pat pradžiu užsidejimo miesto Wilniaus, koki jame kilioszioriai buwo, koki lietuwiszki kunigaikszcziai gyweno, kokios kares jy aplanke ir daugybe kitu akywu Lietuwos atsitikimu. 10c
Pradžemokslis Rankos Rasztos del norincziu iszmoktie graziai rasztie 10c
Pradinis mokslas angliszkos kalbos. 75c
Pilnas szimtmetinis kalendorius su planetomis. 10c
Pamatai Tikejimo. Parasze V. V. Yra tai kamaninejimai Bibiljos ir nekurie perkratinejimai tikejimo dogmu. Knygele, suteiktianti skaitytojui daug maisto isznaningiems dumojimams. 15c
Pasakos pagal Kryloviu. Parasze ellemis Vincas Kapsas (D-ras Kudirka). Teipa czia 15 pasaku, parasztyu ellemis. . . . 10c
Pirmutine pasazlpa umai susirgus, teipogi geraisai alkoholiniai ir taboka, pagal O. Suivida parasze N. Naudinga žmonems knygele. 10c

Pasakos, Romanai, Novelios, Mythai.

Užiaus galas Ponsko Piloto, kurs buvo sudžiu Viesapaties Jezaus. 5c
Auma Vilis, naujausia ir gražiausia pasaka, kuria skaitytojas atsižiaugt negales . . . 75c
Apleka Diewo, pasaka 50c
Užmirszno pasakos, F. Nerio. 10 gražiu pasaku vienoje knygeleje. 15c
Aple Jona Twardauska garsu burtinyka ir jo darbus sykiu su apraszymais apie burtus. 25c
Gywenimas Stepo Raudnosio, pasakos . . . 15c
Gywenimas Genawaites (Gcnowefos). Yra tai labai puiki ir pamokinanti pasaka, apie kuria lietuwiai jau daug kartu girdejo. 50c
Dewaitis, apyaska szios žadynes. Yra tai gražiausia pasaka, kurios lietuwai dar negirdejo. 50
Gimones ji-szkotojai, apyaska H. Senkiewiczaus. 35c
Du pukus aprasztymai apie nedorybe žydu ir pikta anglizma walku 50c
Deja ant mezlyno. Apyaska musu dienu. Aukauja broliams lietuwiams Musz. 10c
Istorija gražios Magelonos 15c
Istorija septyniu Mokytoju 50c
Juozupas Koniuszewskis, arba kankinimas Unijota po waldžia maskoliaus 25c
Juokingas pasakojimas apie Szaltabuizius ir du gražius straipseliai iz ukininkystes 5c
Kas teisybe tai nemelas, pulkios apysakeles isz lietuviu gywenimo 15c
Laukazo Belsiawis, L. Tolstojaus apysakele. 10c
Kunigas, pulkus aprasztymas isz gywenimo lietuwiu. 50c
Kn A. Bubos Prozaiszki Rasztai. Szioje knygoje telpa 12 gražiu pasaku, parasztyta kn. Burbos, buwusio klebona lietuwiszkos parapijos Plymouth, Pa., kurios tai yra sztikties: "Tilmiszkis Andrius", "Szwiesuie", "Drasybe ir iszmintis žmogaus", "Apiburta awis", "Tewo paskutinai žodžiai", "Naujaelenkis isz priewartos", "Sesuo", "Už tewynes meile", "Burtininkas isz Cucugwano Austrijos", "Sodžiaus eligeta", "Welniio iszpažlutis", "Smertis ant nosies". 80c
Kekszta Simas ukiszka apyaska. Szi yra ne tik graži pasaka bet ir geras pamokinimas prie ukininkystes. 10c
Lietuwiszkos Pasakos. Medega lietuwiszkai mythologijai. Surinkta Dro J. Basanawiczaus Czia telpa 14 seniausia lietuwiszka mytologiszku pasaku, kaipo tai: Diewas ir welnias; Perkunas ir velnias. Žmogus ir welnias; Apiraganas ir raganius; Apie Deives, Laima ir Laumes; Apie Dali; Apie Gilitine; Apie Szatną ir szalti; Apie wejus. Apie miltinus; Apiežalczius ir smakus; Apie wiiktakius arba wilkalokus. Yra tai juokingiausios pasakos girdetos nuo seniausiu laiku in kurs dar ir sziadien daugybe lietuwiu tiki buk tai wis buwus teisybe $1.50c
Maskoliai 1812 metuose arba Jurgis Miloslawskis. 60c
Medejo pasakojimas. Szi knygele yra naudings kiekwienam ant perskaitymo, nes czia aprasze atsitikimus wieno Medejo su wisokiais žwerimis po swetimus krasztus swieto. Yra tai akywas ir pamokinantis apsakymas su trimis abrozeliais 10c
Markus ir Aurelionas, apiaska isz pirmu amžiu krikszczionystes. 30c
Mythai, Pasakos ir Legendos Žemaicziu, surinktos Ed. Veckenstedt'o, verte J. Szliupas M. D. D. I. Yra tai akyviausios ir juokingiausios senoviszkos pasakos apie visokius stebuklus ir prajovus apie darbus geru ir piktu dievu, apie Laumes, Laimes, Raganius, Vilkalokus ir tt., in kuriuos senoves lietuvai tikejo ir sziadien daz nekurie tiki. Kas vieną isz tu pasaku perskaitys panores ir visas skaityti. Preke. 50c
Nedorybe Rymo Cicoorlaus, istorija isz laiko ponawojimo Nerono 40c
Negirdetas daiktas ir geros rodos musu moterelems " 5c

Knygos sawos spaudos.

Aywi Apsireiszkimai Swiete, ant kuriu žmones nuolatos žiuri, bet ju geraj nesupranta; su 7 abrozeliais. Naudingiause knygele ant swieto dasižinojimui isz ko darosi žaibai, griausmai, lietus ir sniegas; kas yra debesiai ir ant ko jie laikosi. 30c
Aritmetika. Kniga iszsimokinimui rokundu. Preke. 25c
HYGIENA. Daktariszka knyga arba mokslas apie užlaikymą sweikatos, isz kurios gali be pagelbos daktaro iszsigydyti nuo daugybes ligu. Szita knygele privalo rasztis kiekwienuose namuose, nes kas ją su atyda perskaitys, pataikys apsisaugoti nuo tukstancziu wisokiu ligu, pataikys užlaikyti ciesiybeje sawo sweikatą, paligintį sawo amži ir mokes užsaugintį sweikalą ir twirtais sawo waikelius. Preke. 35c
Apie turtu iszdirbima. Parasze Schram; verte S. M. Veikalas gvildenantis politiszkąją ekonomiją. Kokiais keliais isžidirbę turtai, kaip jie suskrauna ir kaip atsilepia ant draugijos gyvenimo. 35c
Geografija arba žemes aprasztyma. Pagal Geikie, Nalkovski ir kitus, sutaise Szernas. Yra tai naudingiausia isz visu sulygszioi iszejusiu lietuviszku knygu. Aiszkiai ir supratamai aprasze visa musu žeme, jos pavidala, diduma ir platuma, jos kalnus, ju vardus, augszti, vulkanus metanczius isz saves ugni: isz kokiu žeme sluogsniu susideda, kur ir kiek joje yra angliu, geleežies, auksu, druskos ir kitu gerybiu; kiek mariu, ežeru, upiu, ju vardai, plotis, gylis; koki kuriuose vandenys: surus, preski, saldus, ar kartus, kokiuose gyvunai gyvena ir tt. Žeme aprasztyta dalimis, isz kaityitos visos vieszpatystes, karalystes, kunigaikszstystes, respubilkos ir tt. Kiek kurioje žemeje yra gyventoju; koki ju tikejimai, kalbos, paprocziai, užsiemimai, pramones, iszdirbiai ir tiesos; koki miestai, su kiek gyventoju, fabriku, pramoniu; kur koki oral: szaliciai ar karszczlai, lietus ar giedros; kur koks ligis dienos ir nakties; kur visada yra lygi diena ir nakties kur saule per keleta dienu neisnileidžia arba neužteka ir tt. Knyga didele 8x9 colin. 680 puslapiu, ant geros standžios popieros spaudinia, su 71 paveikslelilais: mapu. gyvuliu ir tt. $2.00
Ta pati, apdaryta audimu kietuose apdaruose, auksinemis litaromis atspausti parasai ant nugaros ir sveno. Preke. . . $2.50
Istorija Suwienytu Walstiju Sziaurines Amerikos. Aprasze kaip Kolumbas strado Amerika, koki czia tada žmones gyweno, koki žmones pirmiausiai isz Europos pradejo wasiuoti in Amerika, kokios kares buwo, už ka karewo ir kokiuose metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kurie gero padare saiai žemei. O ant pat galo talpinasi Konstitucija Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausiu dalyku perskaityti kiekwienam žmogui ažioje Amerikos žemeje gyweneanczam. Labai supratu kokes ji czia tiesas turi, kas jam yra wale daryti, kas ne wale. Turi pasilpiu 364. Preke. $1.00
Drutuose, gražiuose apdaruose. $1.35
Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 iki 1430m. Parasze pagal leukiszkus istorikus Žemkainis. Isziejista "Tevynes Myletoju Draugystes". —Yra tai aprasztymas Lietuvos su Lenkija santvinyjimo ir jo pasekmes. Czia aiszkiai yra aprasztyta lenku politika kaip jie pasielge su Lietuvos kunigaikszczeiais: Keistuczziu, Vyautu ir kitais. Isz szios knygeles skaitytojas aiszkiai supras, ar lenku prietelystė yra mums naudinga ar biedinga. 15c
Lietuviu praterjai Mažojoje Azijoje nuo senoves iki jie patekė po valdžia persu. Parasze Lietuvos Myletojas. Knyga turi isz pusslapiu ir 4 dideles mapas, parodanczias vietas, kur senoveje gyveno lietuviu pratevial. Aprasze lietuviu padejima dar 800 metu priesz Kristaus gimimą. 50c
Kaip Maskolija persekioja Lietuva. Pagal Lepression russe en Lithuanie supiesze kun. Y. Dembskis. 10c
Kaip geriausiai laidoti numirelį? Pieszinys Dro L. Wehlata. Isz angliszko isziuldie kun. V. Dembskio. 15c
Kraziu Skerdyne. Aprasze ana baisu atsitikima kada 1893 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios miestelyje Kražiu, mužes, szaude ir pjowe prekaltus žmonis, isžrgriowe altorius ir užpeczetujo bažnyczia. Aiszkiausiai aprasze ta wisa atsitikima. 15c
Lietuwiszkas Lementorius su noteriais, katekizmais ir mistranturu. 15c
Mokslas apie Žemą ir kitus svietus, ju buvy ir pabaiga. Aprasze kas yra žeme, kas ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi; kasyra saule, žwaigždes menulis; kaip toli yra in kitas žwaigždes; kas yra pliuvos, kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Su 30 astronomiszku abrozeliu turinti 225 puslapius. Yra tai wienatine knyga isz kurios likrai žmonus gali apsiszwiesti. 75c
Drutuose, gražiuose apdaruose. $1.00
Minausgis Lietuvos Karalius. Istoriszkas paveikslas penkiuose aktuose. Lenkiszkai parasze Julius Slovacki, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (Dras Kudirka). Knygele paskirta žpatingai teatro myletojams. 25c
Olitypa, apyaska isz laiko terpsawiszkos karės Indijonu Amerikos. 25c
Puiki istorija ape Kantrio Alana, kuri per 22 metus walkszcziodama po swieta, daugybe žmoniu ir wargu kantroi laskentejo. 20c
Naujausis Lietuwiszkas Sapninykas, surinktas ir suredik. isz daugel swetimtautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Perslaszkai Egiptiszka sapninyka,—su 310 aiszkiu abrozeliu,—su apraszymu pianeciu ir paslapniu loklas senowes žmones wartoju ispejimui ateities.—Geriausei Iszguldo wiapkius sapnus 50c
Apdarytas 65c
Pawargele ir kaip gywena Kynai (Chinai). Labai akywos pasakaites 10
Paskutines Mizios. (Isz tenkiszko). Pasaka isz atsitikimo minyszku kliosztoriuje. . . . 15
Pajudinkime wyrai žemą. Labai graži pasaka 20
Pawogti arklai, ir Mendelis Didgalwis Dwi gražios pasakeles 10
Plunksnos abrozeliai. Szeszios naujos, labai gražios pasakos 20
Pajauta Lizdelikos dukte arba Lietuwa XIV szimtmetyje, labai graži pasaka. 75
Pamoksai Gražiu Žmoniu, parasztyti kn. Totoriaus (Tatars). Yra gražios ir labai pamokinanczios pasakos 60
Parmanosas arba baisumas Diewo rustybes. Parasze Suwentumikis Apsakymai isz tikru atsitikimu isz Lietuwos lietuwiszku parapiju. 10
Pavėikslai. Parasze Žemaite. Graži pasaka apie vaikina ir jauną merguna ir ju susipazinimą. 15
Pamokslai Iszminties ir Teisybes iszguldineti Galwocziu wisu amžiu. Czia yra patilpę 128 gražiu juokingu ir iszmintingu pasakeliuku Kas nori tureti gražiu juokingu ir pamokinanczia skaitimu tegul nusiperka szią kningelę o garžiai pasiju ks. žmones tures ką papasakoti ir ant kiekwieno užkausimo moteriszka. Diamond Jewelry Co. Dept F. 13. 2325 Dearborn st., Chicago.
Rankwedis Gromatu rasztymui. Yra labai naudinga knygele, kuri mokina kaip reikia rasztie gromatas in padystamus, prietelius, giminias, mylimaisias ir mylimuosius priesz apsiwedima, in ponus, kunigus, wyskupus ir kitas augszttai stowszczias ypatas. Pasveikinimai (pavinczewones) ant Nauju Metu, dienoje warduwiu, gimimo ir kituose swarbiuose atsitikimuose. 50c
Robinsonas Kruzius, moraliszka ir žingedi apyaska paszwesta jaunumenei. 25c
Senu Gadyniu Isznyke Gygi Sutverimai. Pagal Hutchinsonę; sutaise Szernas. Ji aprasze seniausiu gadyniu ivairius sutverimus gyvenusius ant žemes dar priesz žmogaus ant jos atsiradima. Sziandien tu sutverimu kunus žmones kasdami gilius szulinius, kanaius ar lindami isz žemes anglis, randa gilai palaidotas žemeje. Tulu sutverimu atradę ozielius, nesugadintus, kunus, užklotus eile keliolikos siekaniu storio žemes. Tie atrasti žemeje kunai yra sziandien iszstafyti ivairiuose muzejuose, isz kuriu žmones mokinasi pažintu, kaip sena yra musu žeme, kiek daug milijonu metu reikalavo pakol ant mirusio žveries kuno užaugo joe eile keliolikos siekaniu storio. Mokslincziai isz to semia brangiausia moksla susipažinimo, kaip ir kokiu budu gyvi sutverimai keitesi isz žemesniu in augstesnes veisles, ir pagal storumas ir senuma žemes sluogsniu, kuriuose tu sutverimu kunus randa, gali be apsirikimo sprensti, kaip seniai ir žmogus ant musiu žemes atsirado. Knyga turi 372 puslapiu stambaus druko, ant gražios popieros ir apie 150 paveikslu ir vairiu senu gadyniu isznykusiu sutverimu. Preke. $1.00
Trumpa Geografija. Sutaise Neris. Trumpai ir supratamai aprasze wisas 5 dalis swieto. Su 74 paweikslelilais: mapu, žmoniu, gywuliu ir medžiu. Tinkamiausia geografija in pradine mokslaing. 25c
Vanduo ant žemes, po žeme ir virszuje žemes. Ruisiszkai parasze Rubakin'a. Verte Drugys, Isvieido T. M. Dr-te. Szi knygele, labai supratantamoj eiabol, aprasze visas vietas permainas ir veikmes: kaip ijs persikeiczia in gara, kyla in virszu ir tenai tveria debesius, debesiai padangese atveeg, keicziasi in vandens iszeities ar sniego ir iszeities ir vel krinta ant žemes, isz kurios buvo pakilę. Czia nukritę didelius darbus veikia: sniegas kartais uždengia cielus kalnus ir laukja savo pusayse žmonis ir gyvulius, paskui tirpdams nuo saules keicziasi in vandeni ir užlieja laukus, iszreže ravus, upes ir upelius ir kavojasi po žeme, kur vel veikia ta pati darbą kaip ir ant virszaus žemes. 10c
Zmogus Nepriuszkis. Yra tai szvediszko Neris. Graž. apysakele: kaip turtingo prekejo sunus apsivede su vargingu merglna ir lai-mingiau gyvene už kitus, su turtingu žmonu apgyvendinu. Szita apysakele užima kiekvieną jauną vaikina ar mergina ir mokina žmogiszkos dorybes. 10c

MALDAKNYGES.

Mažas Aukso Altorius, katalikiszka maldu knygele. Maldos yra rytmetines, wakarines, prie spawiedines, komunijos mieziu, mišparai ir daugybe kitu; misziu maldos su abrozeliais; mišparai giedami lietuwiszki ir lotiniszki, daug lotyniszku giesmiu giedamu prie iszstatymo SS. Sakramento, procesiju, pakrapinimo ir tt. Yra 6 litanijos: psalmes Sz. Marijos P. ir Karalaus Dowido; aktai, tikejimai, stacijos, karunka, keliolika szventu giesmiu ir tt. Yra tai naujausia ir graziausia knygele isz wisu lietuwiszku maldaknygiu, daili, balta, aldi popiera; stambus, aiszkus druko. Mieros 3¼x4½ colliai. Szitu knygeliu apdarai ir prekes yra sekanczios:

No. 1. Mažas Aukso Altorius, prastais drutais apdarais, auksintais krasztais, be apkalimo. . . . . 50c.

No. 2. Mažas Aksо Altorius, prastais, drutais apdarais, auksintais krasztais, apkaustytoms briaunoms pasidabruotomis bletelemis, su kabute. . . . . 75c.

No. 3. Mažas Aukso Altorius, moroko skuros minkstais apdarais, apvaleis kampais, auksinti krasztai, paraszais ir kwietka. $1.25

No. 4. Mažas Aukso Altorius, francuziszkos gluodnios skureles apdarais apvaleis kampais, auksinta kwietka, kryžius ir krasztai. $1.50

No. 6. Mažas Aukso Altorius, baltos celiuloidos apdarai, iszkilusios kwietkos, su kaline kabute, auksinti krasztai. . . $1.50

No. 7. Mažas Aukso Altorius baltos celiuloidos apdarai, kwietkos ant wieno žmonio iszkiotos sidabru ir perlu, su dwiem kautinemis kabutemis, auksinti krasztai. $2.00

Knygeliu No. 6 kaip ir 7 kwietkos newlenokios, beweik kiekwienos knygeles kwietku iszmarginimas wis kitokis

Dykai ANT PAMATYMO, Preke Samazinta!

Nesirite laikr dellpakol musiszonepamatysi. Prisiuskite savo adresa, o mes prisiusim puiku aikrodeli su lenciugeliu už $2.75, C. O. D. Dwi puiki kwietkoti laikrai su auksu užsukamas ir nustatomas ir gerai užlaikomas ir gwarantuojamas ant 20 metu. Kokiu kares buwo, už ka karewo ir kokiuose metuose; kiek prezidentu buwo, koki ir kiek kurie gero padare saiai žemei. O ant pat galo talpinasi Konstitucija Suwienytu Walstiju, kuri yra reikalingiausiu dalyku perskaityti kiekwienam žmogui ažioje Amerikos žemeje gyweneanczam. Labai supratu kokes ji czia tiesas turi, kas jam yra wale daryti, kas ne wale. Turi pasilpiu 364. Preke. $1.00
Drutuose, gražiuose apdaruose. $1.35
Lenkai ir Lietuviai nuo 1228 iki 1430m. Parasze pagal leukiszkus istorikus Žemkainis. Isziejista "Tevynes Myletoju Draugystes".—Yra tai aprasztymas Lietuvos su Lenkija santvinyjimo ir jo pasekmes. Czia aiszkiai yra aprasztyta lenku politika kaip jie pasielge su Lietuvos kunigaikszczeiais: Keistuczziu, Vyautu ir kitais. Isz szios knygeles skaitytojas aiszkiai supras, ar lenku prietelystė yra mums naudinga ar biedinga. 15c
Lietuviu praterjai Mažojoje Azijoje nuo senoves iki jie patekė po valdžia persu. Parasze Lietuvos Myletojas. Knyga turi isz pusslapiu ir 4 dideles mapas, parodanczias vietas, kur senoveje gyveno lietuviu pratevial. Aprasze lietuviu padejima dar 800 metu priesz Kristaus gimimą. 50c
Kaip Maskolija persekioja Lietuva. Pagal Lepression russe en Lithuanie supiesze kun. Y. Dembskis. 10c
Kaip geriausiai laidoti numirelį? Pieszinys Dro L. Wehlata. Isz angliszko isziuldie kun. V. Dembskio. 15c
Kraziu Skerdyne. Aprasze ana baisu atsitikima kada 1893 m. maskoliai užpuole ant bažnyczios miestelyje Kražiu, mužes, szaude ir pjowe prekaltus žmonis, isžrgriowe altorius ir užpeczetujo bažnyczia. Aiszkiausiai aprasze ta wisa atsitikima. 15c
Lietuwiszkas Lementorius su noteriais, katekizmais ir mistranturu. 15c
Mokslas apie Žemą ir kitus svietus, ju buvy ir pabaiga. Aprasze kas yra žeme, kas ko ji susideda, ant ko laikosi ir kaip sukasi; kasyra saule, žwaigždes menulis; kaip toli yra in kitas žwaigždes; kas yra pliuvos, kometos ir kitos retai matomos žwaigždes. Su 30 astronomiszku abrozeliu turinti 225 puslapius. Yra tai wienatine knyga isz kurios likrai žmonus gali apsiszwiesti. 75c
Drutuose, gražiuose apdaruose. $1.00
Minausgis Lietuvos Karalius. Istoriszkas paveikslas penkiuose aktuose. Lenkiszkai parasze Julius Slovacki, lietuviszkai verte Vincas Kapsas (Dras Kudirka). Knygele paskirta žpatingai teatro myletojams. 25c
Olitypa, apyaska isz laiko terpsawiszkos karės Indijonu Amerikos. 25c
Puiki istorija ape Kantrio Alana, kuri per 22 metus walkszcziodama po swieta, daugybe žmoniu ir wargu kantroi laskentejo. 20c
Naujausis Lietuwiszkas Sapninykas, surinktas ir suredik. isz daugel swetimtautiszku sapninyku ir suredytas pagal tikra Perslaszkai Egiptiszka sapninyka,—su 310 aiszkiu abrozeliu,—su apraszymu pianeciu ir paslapniu loklas senowes žmones wartoju ispejimui ateities.—Geriausei Iszguldo wiapkius sapnus 50c
Apdarytas 65c
Pawargele ir kaip gywena Kynai (Chinai). Labai akywos pasakaites 10
Paskutines Mizios. (Isz tenkiszko). Pasaka isz atsitikimo minyszku kliosztoriuje. . . . 15
Pajudinkime wyrai žemą. Labai graži pasaka 20
Pawogti arklai, ir Mendelis Didgalwis Dwi gražios pasakeles 10
Plunksnos abrozeliai. Szeszios naujos, labai gražios pasakos 20
Pajauta Lizdelikos dukte arba Lietuwa XIV szimtmetyje, labai graži pasaka. 75
Pamoksai Gražiu Žmoniu, parasztyti kn. Totoriaus (Tatars). Yra gražios ir labai pamokinanczios pasakos 60
Par